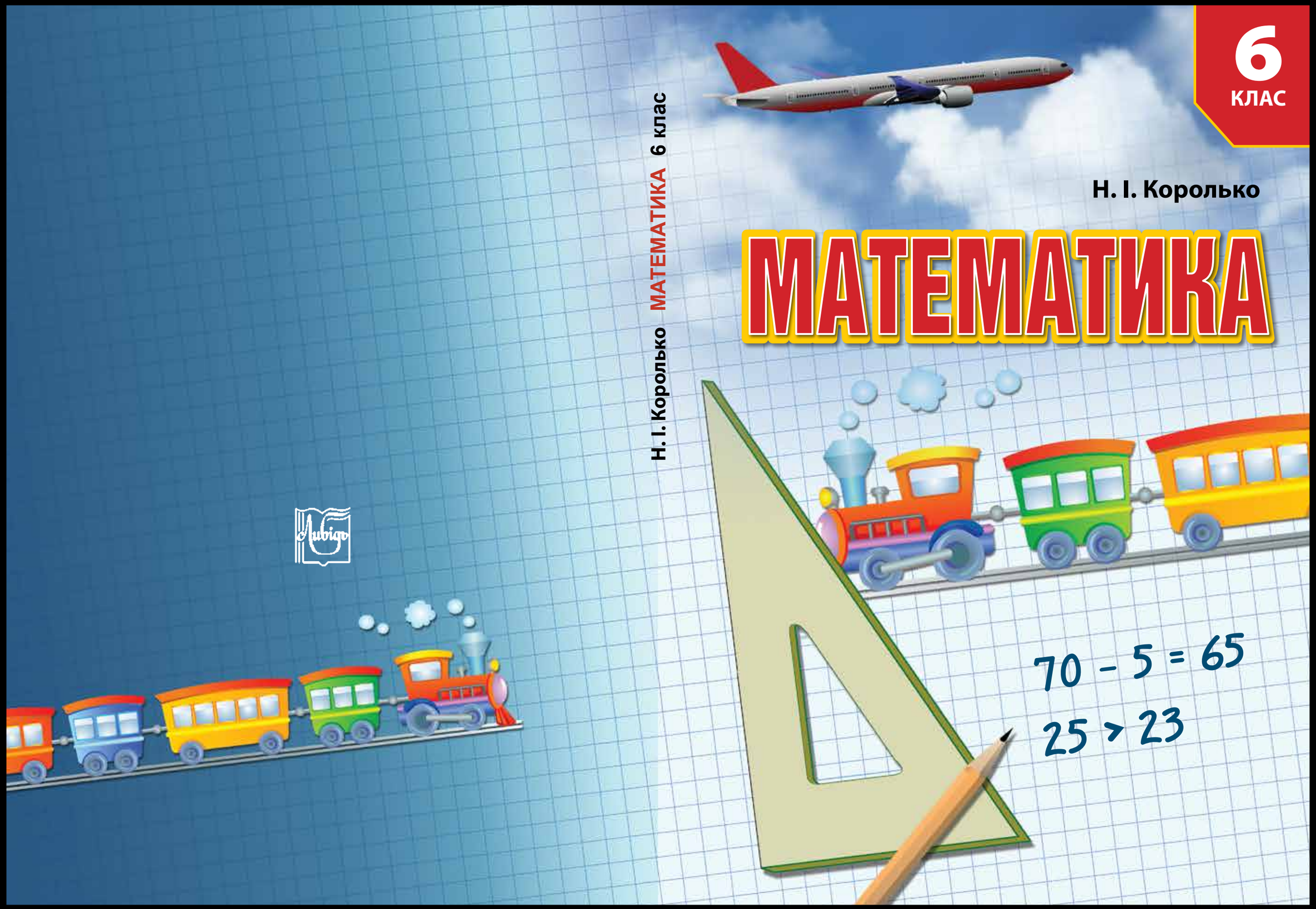
6
КЛАС
Н. І. Королько
МАТЕМАТИКА
70 – 5 = 65
25 > 23
Н. І. Королько МАТЕМАТИКА 6 клас

Н. І. Королько

МАТЕМАТИКА

Підручник
для 6 класу спеціальних закладів
загальної середньої освіти (F 70)

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Київ
«Либідь»
2020

УДК 51*кл6(075.3)
К68

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ МОН України від 04.09.2019 № 1178)

Видано за рахунок державних коштів.
Продаж заборонено

Королько, Н. І.

К68 Математика : підруч. для 6 кл. спец. закл. заг. середньої освіти (F 70) / Н. І. Королько. — К. : Либідь, 2020. — 192 с. : іл.

ISBN 978-966-06-0814-6.

УДК 51*кл6(075.3)

ISBN 978-966-06-0814-6

© Королько Н. І., 2020
© Гутман М. Б., художнє оформлення, 2020

Юні друзі!

Ви, напевне, вже зрозуміли, що в житті без математики не обійтися ні дорослим, ні дітям. Поглибити раніше здобуті вами знання з цього важливого предмета покликаний цей підручник.

Підручник охоплює такі нові для вас розділи, як нумерація у межах 1000, арифметичні дії у межах 1000, іменовані числа та арифметичні дії з ними, звичайні дроби, розв'язування простих і складених арифметичних задач, геометричний матеріал.

Кожна сторінка підручника висвітлює тему одного зі 178 поданих уроків. Тему зазначено на початку сторінок разом із номером уроку.

Вам пропонуються різноманітні приклади й задачі з використанням символів, схем, таблиць, графічного матеріалу тощо. Вміщено завдання на закріплення знань, а також вправи, що розвивають мислення, пам'ять, увагу.

Основні правила, без яких неможливо розв'язувати приклади й задачі і які неодмінно слід запам'ятати, взято в червоні рамки.

Усе це сприятиме глибшому й міцнішому засвоєнню навчального матеріалу та набуттю нових умінь.

Сподіваємося, що підручник допоможе вам вивчити математику на відмінно.

Успіхів вам!

1 Метр. Сантиметр. Співвідношення їх. Пряма лінія і відрізок. Вимірювання відрізків. Креслення за поданими розмірами (повторення)

1 Які одиниці довжини ви знаєте?

2 Прочитайте.

1 м; 3 м; 12 м; 6 см; 11 см; 25 см.

3 Порівняйте числа. Поставте потрібний знак: > = <.

6 ○ 60	23 ○ 32	80 см ○ 8 см	5 м ○ 50 м
10 ○ 100	85 ○ 58	7 см ○ 17 см	18 м ○ 8 м
8 ○ 18	69 ○ 96	94 см ○ 94 см	34 м ○ 34 м

Метр, сантиметр — це одиниці довжини.

1 м = 100 см

4 Покажіть на числовій шкалі лінійки: 1 см; 6 см; 10 см; 20 см.

5 Назвіть спочатку номери прямих ліній, а потім — відрізків.

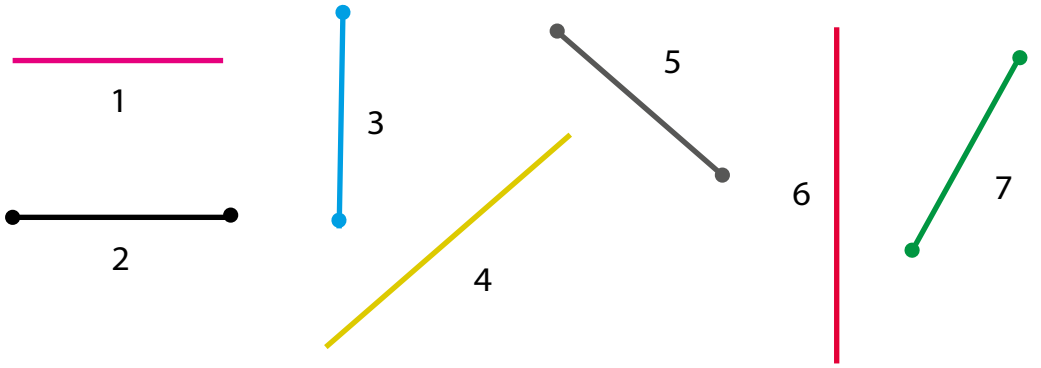

6 Пригадайте, чим відрізок відрізняється від прямої лінії.

7 Побудуйте відрізок, довжина якого: 4 см; 9 см.

8 Виміряйте відрізок. Накресліть відрізок такої самої довжини в зошиті.

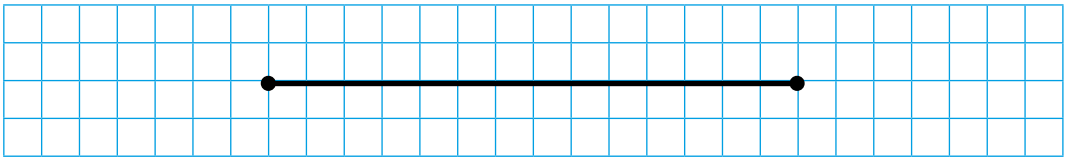

1 Запишіть пропущені круглі десятки.

10, …, 30, …, …, …, …, …, …, 100.

100, …, 80, …, …, …, …, …, …, 10.

2 Складіть числа з десятків та одиниць.

Десятки	Одиниці	Число
3	**0**	**30**
5	0	
8	0	
9	0	

3 Розкладіть числа на десятки та одиниці.

Число	Десятки	Одиниці
20	**2**	**0**
40		0
60		0
70		0

4 Прочитайте числа в таблиці розрядів. Скільки сотень, десятків та одиниць у кожному з цих чисел?

3-й розряд — сотні	2-й розряд — десятки	1-й розряд — одиниці
	1	2
	2	4
	3	7
	4	9
1	0	0

5 Запишіть, скільки десятків та одиниць у числах.

Зразок: 46 — 4 дес. 6 од.

37 86 77 99 54 63 29 91

6 Перетворіть.

Зразок: 3 дес. 7 од. = 37

2 дес. 1 од. 3 дес. 4 од. 5 дес. 8 од. 9 дес. 4 од.

3 Парні та непарні числа

1 Запишіть, скільки десятків та одиниць у числах.

Зразок: 34 — 3 дес. 4 од.

23 38 42 51 67 33 46 79 84 96

2 Перетворіть.

Зразок: 2 дес. 9 од. — 29

2 дес. 7 од. 3 дес. 7 од. 7 дес. 2 од. 6 дес. 1 од.

4 дес. 6 од. 5 дес. 5 од. 9 дес. 9 од. 8 дес. 9 од.

Числа бувають парними й непарними.
Числа, які закінчуються цифрами 0, 2, 4, 6, 8, називають *парними*.
Числа, які закінчуються цифрами 1, 3, 5, 7, 9, називають *непарними*.

3 Прочитайте числа. Випишіть тільки парні числа.

3, 13, 9, 2, 7, 10, 15, 20, 11, 17, 32, 29, 44, 55, 58, 72, 69, 90.

4 Прочитайте числа. Випишіть тільки непарні числа.

4, 18, 11, 1, 26, 27, 72, 31, 34, 43, 48, 68, 57, 59, 92, 74.

5 Запишіть парні числа, більші за 50, але менші від 60.

6 Запишіть непарні числа, більші за 60, але менші від 70.

7 Запишіть 5 парних чисел і 5 непарних чисел.

8 Виміряйте відрізок. Накресліть відрізок такої самої довжини в зошиті.

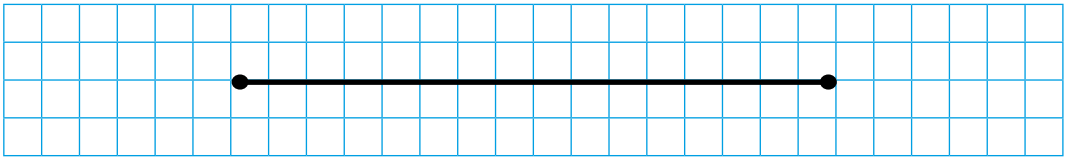

1 Запам'ятайте запис чисел римськими цифрами.

Арабська нумерація	Римська нумерація	Арабська нумерація	Римська нумерація
1	I	7	VII
2	II	8	VIII
3	III	9	IX
4	IV	10	X
5	V	11	XI
6	VI	12	XII

2 Прочитайте числа: I, III, V, II, IX, VIII, VI, X, XII, IV, VII, XI.

- Якими цифрами записано ці числа?
- Запишіть ці числа по порядку.

3 Пронумеруйте римськими цифрами місяці року: січень, лютий, березень, травень, серпень, вересень, листопад, грудень.

4 Запишіть римськими цифрами такі числа:

1, 9, 3, 10, 5, 11, 8, 2, 12.

5 Запишіть арабськими цифрами такі числа:

I, V, III, VI, VIII, X, IX, VII, XII.

6 Виміряйте відрізки й запишіть результати вимірів.

a = … см

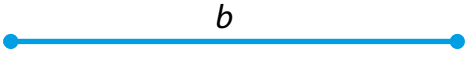

b = … см

c = … см

5 Додавання і віднімання круглих десятків

1 Вставте пропущені круглі десятки.

10, 20, …, …, …, …, …, …, …, 100.
100, 90, …, …, …, …, …, …, 20, … .

2 Замініть одиниці десятками.

20 од. = … дес.	40 од. = … дес.	100 од. = … дес.
10 од. = … дес.	60 од. = … дес.	80 од. = … дес.

3 Замініть десятки одиницями.

2 дес. = … од.	7 дес. = … од.	5 дес. = … од.
1 дес. = … од.	9 дес. = … од.	10 дес. = … од.

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

30 + 20 = 50 **3 дес. + 2 дес. = 5 дес. = 50**

20 + 10	30 + 40	60 + 30	70 + 10
40 + 20	40 + 40	50 + 50	80 + 20
50 + 30	70 + 20	90 + 10	50 + 40

5 Розв'яжіть приклади за зразком.

50 – 30 = 20 **5 дес. – 3 дес. = 2 дес. = 20**

40 – 20	30 – 10	90 – 70	100 – 80
50 – 10	70 – 40	80 – 60	100 – 50
60 – 30	60 – 50	50 – 30	100 – 70

6 Розв'яжіть задачі.

1. На складі 30 дерев'яних лопат і 40 залізних. Скільки всього лопат на складі?
2. До магазину привезли 100 кг огірків. Продали 80 кг. Скільки кілограмів огірків залишилося?

7 Складіть і розв'яжіть задачу.

Було	Продали	Залишилося
100 м	60 м	?

8 Виміряйте відрізок. Накресліть відрізок такої самої довжини в зошиті.

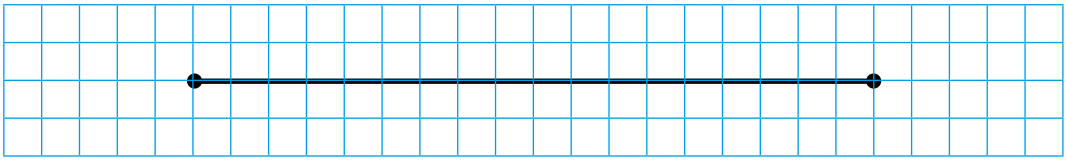

1 Виміряйте відрізок. Накресліть у зошиті такий самий відрізок.

2 Знайдіть відрізок. Накресліть такий самий відрізок у зошиті.

3 Довжина відрізка 5 см. Накресліть відрізок, на 4 см довший від даного.

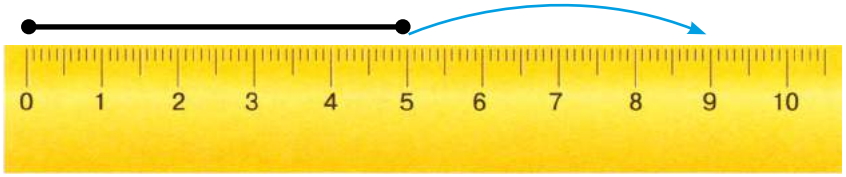

4 Довжина відрізка 5 см. Накресліть відрізок, на 4 см коротший від даного.

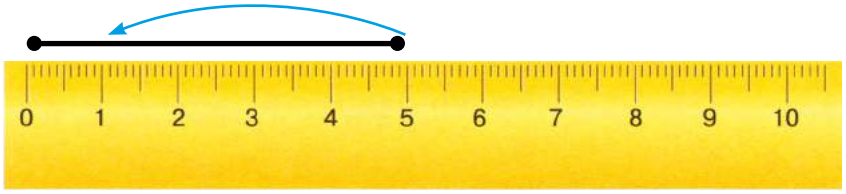

5 Накресліть відрізок, на 3 см довший від даного.

6 Накресліть відрізок, на 3 см коротший від даного.

7 Виміряйте довжину відрізків і накресліть такі самі у зошиті.

 … см

 … см

Запишіть довжину кожного відрізка. На скільки сантиметрів перший відрізок довший за другий?

7 Додавання круглих десятків та одноцифрового числа

1 Складіть числа з десятків та одиниць за зразком.

3 дес. 7 од. = 37	8 дес. 2 од.	4 дес. 4 од.
2 дес. 1 од.	9 дес. 3 од.	8 дес. 7 од.

2 Розкладіть числа на десятки та одиниці за зразком.

23 = 2 дес. 3 од.	95	76	81	99	44
42	89	64	28	67	71
57	33	48	52	25	38

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Знайти суму чисел 10 і 8.
10 плюс 9.
Перший доданок 10, другий доданок 5. Знайти суму.
10 збільшити на 4.

4 Розв'яжіть задачі.

1. Біля школи росте 20 беріз і 9 кленів. Скільки дерев росте біля школи?
2. Учні принесли для класної бібліотеки 40 книжок і 8 журналів. Скільки всього друкованих видань принесли для бібліотеки?

5 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1. У коробці 30 малих м'ячів і 4 великих. Скільки … ?
2. У пакеті 20 шоколадних цукерок і 6 карамельок. Скільки … ?

6 Зробіть короткий запис умови задачі та розв'яжіть її.

На клумбі росло 30 білих тюльпанів і 9 червоних. Скільки всього тюльпанів росло на клумбі?

Білих — 30 т.
Червоних — 9 т. } ?

7 Розв'яжіть приклади.

10 + 8	20 + 1	40 + 2	60 + 3	70 + 8
10 + 2	20 + 8	40 + 5	60 + 6	70 + 9
3 + 10	4 + 20	6 + 40	5 + 60	2 + 70

8 Виміряйте відрізок. Накресліть відрізок такої самої довжини в зошиті.

1 Запишіть цифрами: двадцять два; тридцять шість; п'ятдесят п'ять; вісімдесят три; дев'яносто чотири; сто; шістдесят сім.

2 Розкладіть числа на десятки й одиниці за зразком.

35 = 30 + 5	49	58	91	28	99
26	62	73	84	55	65

3 Розв'яжіть приклади.

Зразок: **27 – 7 = 20** **39 – 30 = 9**

20 7 **30 9**

17 – 7	25 – 5	36 – 6	48 – 8	51 – 1
17 – 10	25 – 20	36 – 30	48 – 40	51 – 50

4 Розв'яжіть задачі.

1. У бочці було 39 л води. Діти взяли 9 л води, щоб полити квіти. Скільки літрів води залишилося у бочці?
2. У майстерні було 43 м тканини. На пошиття сорочок витратили 40 м тканини. Скільки метрів тканини залишилося?

5 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1. Привезли 86 ящиків яблук. 80 ящиків занесли до магазину. Скільки … ?
2. У Марійки було 26 листівок. Вона подарувала подрузі 6 листівок. Скільки … ?

6 Розв'яжіть приклади.

20 + 4	40 + 6	80 + 7	90 + 3
4 + 20	6 + 40	7 + 80	3 + 90
24 – 4	46 – 6	87 – 7	93 – 3
24 – 20	46 – 40	87 – 80	93 – 90

7

Зменшуване	32	32	57	57	76	76
Від'ємник	2	30	7	50	6	70
Різниця						

8 Накресліть відрізок, на 2 см довший від даного.

9 Додавання круглих десятків до двоцифрового числа

1 Доберіть потрібне число за зразком.

10 > 8	35 > ...	... > 45	20 + 20 > ...
20 < ...	60 < ...	... < 30	30 + 1 < ...
15 = ...	100 = ...	... = 90	40 + 5 = ...

2 Розкладіть числа на круглі десятки й одиниці.

Зразок: 32 = 30 + 2

26 43 58 34 63 75 29 99 54 82

3 Виконайте додавання за зразком.

20 + 47 = ...
47 = 40 + 7
20 + 40 = 60
60 + 7 = 67

20 + 47 = 20 + 40 + 7 = 67
60

50 + 18	20 + 27	50 + 46	30 + 34
30 + 23	60 + 24	40 + 34	40 + 42
40 + 34	70 + 16	30 + 19	80 + 17

4 Розв'яжіть приклади.

Зразок: 47 + 20 = 67

32 + 20	52 + 30	41 + 30	54 + 20
26 + 30	64 +20	28 + 50	67 + 30
42 + 20	76 + 10	33 + 40	85 + 10

5 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший доданок	20	30	60	40	20	39	69	52
Другий доданок	47	21	16	35	20	30	20	40
Сума								

6 Розв'яжіть задачі.

1. За один день бібліотеку відвідало 20 хлопців і 25 дівчат. Скільки всього читачів відвідало бібліотеку?
2. У бочці було 35 л води. Туди долили 30 л. Скільки літрів води стало в бочці?

7 Накресліть відрізок, на 1 см коротший від даного.

1 Розкладіть числа на круглі десятки й одиниці.

Зразок: 27 = 20 + 7

32 49 56 69 72 95 38 61 54 86

2 Порівняйте числа та вирази. Поставте потрібний знак.

> = <

8 ○ 18 + 1 14 ○ 10 + 4 50 ○ 20 + 10

6 ○ 12 – 2 18 ○ 16 – 6 30 ○ 40 – 20

3 Виконайте віднімання за зразком.

46 – 30 = ...
46 = 40 + 6
40 – 30 = 10
10 + 6 = 16

46 – 30 = 40 + 6 – 30 = 40 – 30 + 6 = 16
46 – 30 = 16

48 – 20	62 – 30	91 – 60	67 – 40	78 – 20
54 – 30	73 – 40	89 – 70	58 – 20	92 – 50
39 – 20	88 – 50	78 – 60	94 – 70	83 – 60

4 Розв'яжіть задачі.

1. На причалі стояло 38 човнів. Уранці 20 човнів вийшло в море. Скільки човнів залишилося на причалі?
2. У господині було 45 горіхів. 20 горіхів вона витратила на пиріг. Скільки горіхів залишилось у господині?

5 Зробіть короткий запис умови задачі та розв'яжіть її.

До магазину привезли 39 ящиків груш. Продали 20 ящиків груш. Скільки ящиків груш залишилося в магазині?

Привезли — 39 ящ.
Продали — 20 ящ.
Залишилося — ?

6

29 + 10	59 + 20	37 – 10	68 – 20
32 + 20	66 + 30	43 – 20	74 – 30
46 + 30	74 + 20	56 – 30	89 – 40

7 Накресліть відрізок, на 6 см довший від даного.

11 Кути. Сторони й вершини кутів. Позначення кутів. Прямий кут. Креслення

1 Як називають зображені кути?

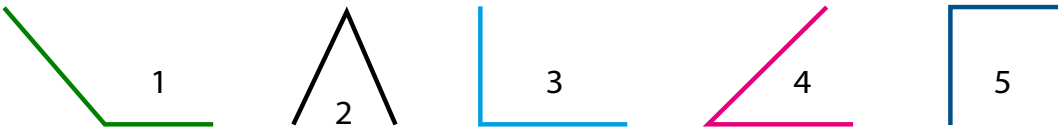

2
- Покажіть сторони й вершини кожного кута.
- Знайдіть прямі кути в геометричних фігур.

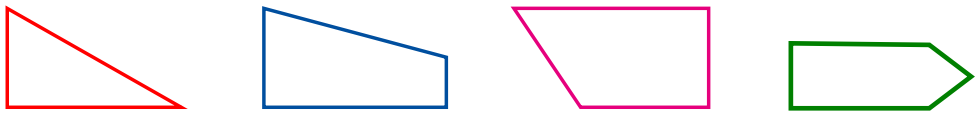

3 Кути позначають трьома великими буквами. Букву, яка стоїть біля вершини кута, при читанні називають другою. Наприклад, кут *ABC*. Для позначення кута введено знак ∠ . Це ∠ *ABC*.

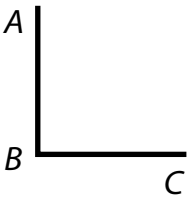

4 Назвіть кути.

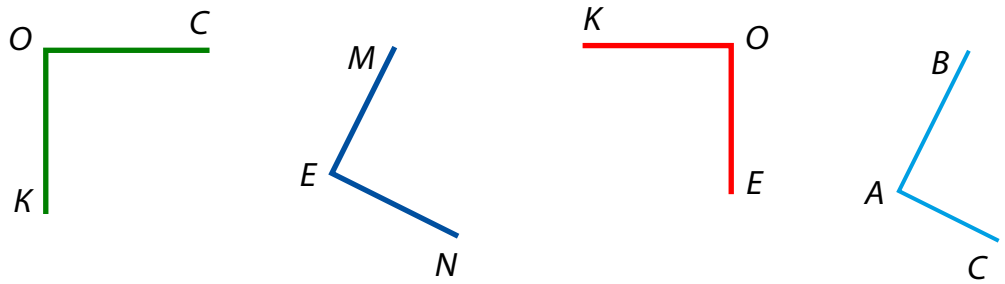

5 За допомогою косинця накресліть прямий кут.

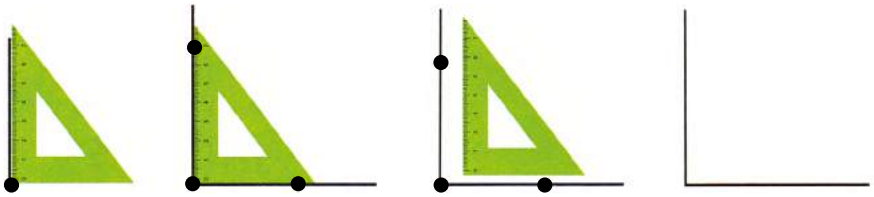

1 Продовжте ряд чисел до 50. Лічіть по 2.

2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, … .

2 Назвіть число, у якому: чотири десятки; дев'ять десятків; десять десятків; три десятки й дві одиниці; шість десятків і три одиниці; сім десятків і сім одиниць.

3 Розкладіть числа на круглі десятки й одиниці.

Зразок: 28 = 20 + 8

34 47 59 66 29 78 89 62 91 88

4 Виконайте віднімання за зразком.

48 – 20 = ... **48 – 20 = 40 + 8 – 20 = 40 – 20 + 8 = 28**
48 = 40 + 8
40 – 20 = 20
20 + 8 = 28

37 – 20	44 – 30	76 – 40	93 – 60	89 – 60
46 – 30	69 – 30	84 – 50	98 – 70	95 – 70

5 Розв'яжіть задачі.

1. На городі висадили 95 кущів розсади овочів — помідорів і перцю. Із них: 50 кущів розсади помідорів, а решта — перцю. Скільки кущів розсади перцю висадили на городі?
2. Завод першого дня випустив 28 комбайнів, а другого — 30 комбайнів. 20 комбайнів відправили фермерам. Скільки комбайнів залишилося відправити?

Розв'язання:
1) … + … = … ;
2) … – … = … .

6 Назвіть кути.

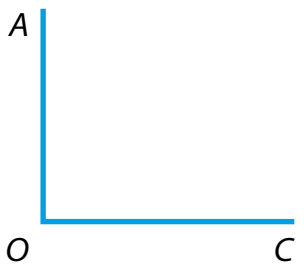

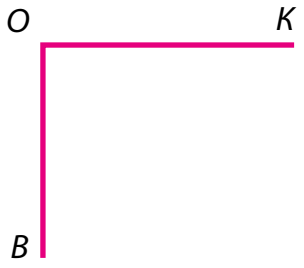

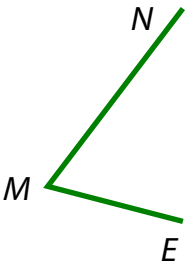

13 Додавання і віднімання одноцифрового числа

1 Прочитайте числа: 44, 88, 48, 84.

- Скільки чисел записано?
- Які цифри використано для запису цих чисел?

2 Розкладіть числа на десятки й одиниці за зразком.

26 = 20 + 6	71	34	95	89
41	68	83	76	55
53	92	28	44	77

3 Виконайте додавання за зразком.

35 + 4 = 30 + 5 + 4 = 39

24 + 3	34 + 4	23 + 5	92 + 6
82 + 3	41 + 4	71 + 5	73 + 6
56 + 3	63 + 4	84 + 5	81 + 6

4 Виконайте віднімання за зразком.

28 – 5 = 20 + 8 – 5 = 23

26 – 3	56 – 4	38 – 5	97 – 6
48 – 3	78 – 4	47 – 5	79 – 6
69 – 3	87 – 4	68 – 5	88 – 6

5 Розв'яжіть задачі.

1. В автобусі їхало 26 пасажирів. На зупинці зайшли ще 3 пасажири. Скільки пасажирів стало в автобусі?
2. В автобусі їхало 26 пасажирів. На зупинці вийшли 5 пасажирів. Скільки пасажирів залишилося в автобусі?

6 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1. Діти за перший день обкопали 21 дерево, а за другий день — 8 дерев. Скільки … ?
2. Петрик і Тарас разом знайшли 27 грибів. Петрик знайшов 6 грибів. Скільки … ?

7

25 + 3	36 + 2	44 + 3	55 + 4	67 + 2
25 – 3	36 – 2	44 – 3	55 – 4	67 – 2

8 Накресліть відрізок, на 4 см коротший від даного.

1 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

39 = 30 + 9 26 45 49 61 74
52 62 85 23 97

2 Виконайте додавання за зразком.

24 + 13 = ... **24 + 13 = 37**
13 = 10 + 3
24 + 10 = 34
34 + 3 = 37

37 + 12 46 + 22 75 + 21
53 + 25 64 + 13 35 + 32
25 + 24 81 + 16 55 + 43
72 + 15 52 + 37 41 + 36

3 Розв'яжіть задачі.

1. На концерт прийшло 86 учнів і 11 учителів. Скільки глядачів прийшло на концерт?
2. Для ремонту м'яких меблів купили 54 м дешевої тканини і 23 м дорогої. Скільки всього метрів тканини купили?

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

48 – 23 = ... **48 – 23 = 25**
23 = 20 + 3
48 – 20 = 28
28 – 3 = 25

28 – 13 45 – 14 63 – 31
25 – 14 49 – 27 68 – 44
36 – 12 57 – 36 77 – 25
39 – 26 58 – 25 79 – 53

5 Розв'яжіть задачі.

1. У дворі гралося 26 дітей. 14 із них каталися на лижах, решта — на санчатах. Скільки дітей каталося на санчатах?
2. У парку біля школи росте 56 дерев. 35 із них дуби, решта — берези. Скільки беріз росте в парку?
3. У депо було 49 автобусів. Виїхало на маршрут 27 автобусів. Скільки автобусів залишилося в депо?

6 36 + 12 49 – 37 26 + 23 97 – 32
53 + 25 58 – 26 64 + 32 86 – 43

7 Довжина відрізка 5 см. Накресліть відрізок, на 5 см довший від даного.

1 Складіть і розв'яжіть приклади.

Зразок. До суми чисел 4 і 1 додати 10.
(4 + 1) + 10 = 4 + 1 = 5 5 + 10 = 15

До суми чисел 3 і 2 додати 10.
До суми чисел 5 і 3 додати 20.

Дію над числами, записаними в дужках, виконують першою.

2

(4 + 2) + 10	(2 + 3) + 20	(5 + 3) + 30
(3 + 3) + 10	(4 + 2) + 20	(2 + 2) + 30
(8 + 1) + 10	(6 + 3) + 20	(4 + 4) + 30

3 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1) На дослідній ділянці посіяли зернові культури: 30 кг пшениці та 20 кг жита. Скільки кілограмів пшениці й жита посіяли на ділянці?

Пшениці — … кг
Жита — … кг } ?

2) На дослідній ділянці посіяли 90 кг зернових культур: 30 кг пшениці, 20 кг жита, а решта — гречка. Скільки кілограмів гречки посіяли?

Всього 90 кг | Пшениці — … кг
Жита — … кг
Гречки — ?

Розв'язання:
1) … + … = … ;
2) … – … = … .

3) Рибалка зловив 26 карасів і 3 лящі. З 12 рибин він зварив юшку. Скільки рибин залишилося?

Зловив 26 карасів 3 лящі | Зварив 12 рибин Залишилося — ? | Розв'язання:
1) … + … = … ;
2) … – … = … .

4

21 + 3	29 – 6	46 + 32	97 – 34
34 + 2	37 – 5	54 + 45	89 – 42

5 Накресліть за допомогою косинця прямий кут *ABC*.

1 За допомогою косинця визначте, які з даних кутів менші від прямого кута.

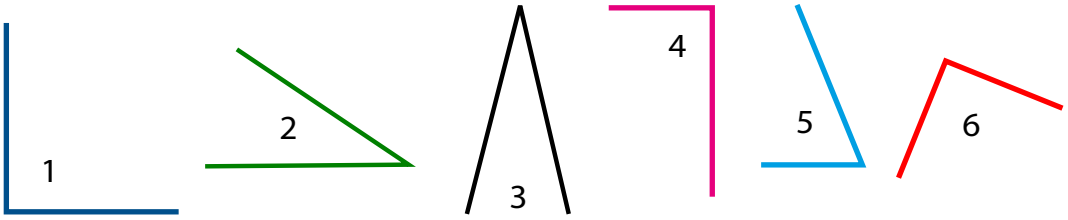

- Як називають кути, менші від прямого?

2 Накресліть у зошиті зображені кути. Назвіть кути. Підпишіть їхні назви.

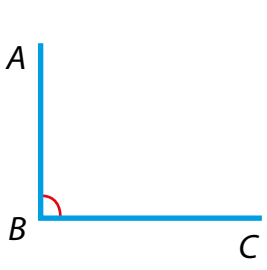

∠ *ABC* — …

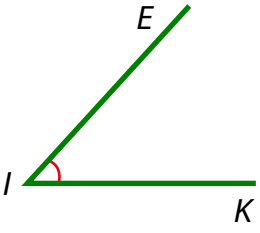

∠ *EIK* — …

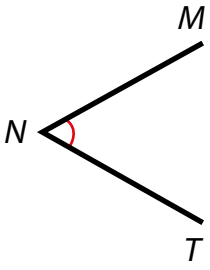

∠ *MNT* — …

3 Знайдіть гострі кути в геометричних фігур. Назвіть їх.

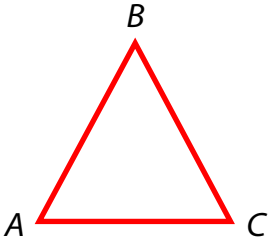

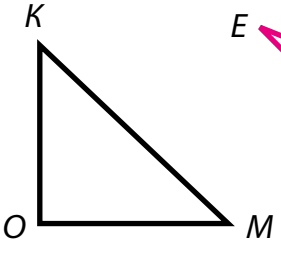

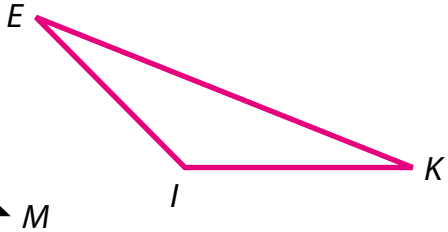

4 Накресліть у зошиті зображені гострі кути. Позначте їх буквами.

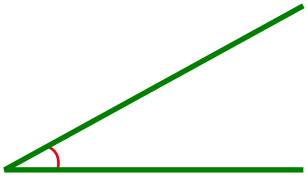

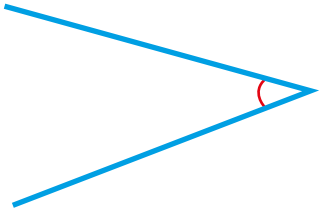

1 Складіть і розв'яжіть приклади.

Зразок. До 10 додати суму чисел 4 і 1.
10 + (4 + 1) = 4 + 1 = 5 10 + 5 = 15

До 20 додати суму чисел 5 і 2.
До 30 додати суму чисел 6 і 3.
До 30 додати суму чисел 4 і 4.

2 Розв'яжіть приклади.

10 + (8 + 2)	20 + (30 + 20)	30 + (20 + 10)
10 + (5 + 5)	20 + (40 + 10)	30 + (40 + 20)
10 + (6 + 3)	20 + (50 + 10)	30 + (30 + 20)

3 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1 У майстерні витратили 40 м тонкого дроту і 30 м товстого дроту. Скільки всього метрів дроту витратили в майстерні?

Тонкого дроту — … м
Товстого дроту — … м } ?

2 У майстерні було 90 м дроту. Витратили 40 м тонкого дроту і 30 м товстого дроту. Скільки метрів дроту залишилося в майстерні?

Всього 90 м | Тонкого дроту — … м
Товстого дроту — … м
Залишилося — ?

Розв'язання:
1) … + … = … ;
2) … – … = … .

4

25 + 3	78 – 6	52 + 27	94 – 62
71 + 8	86 – 4	65 + 31	69 – 43

5 Назвіть кути.

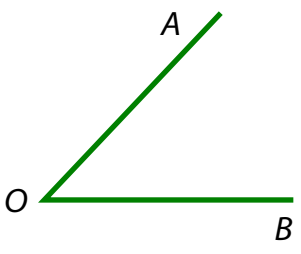

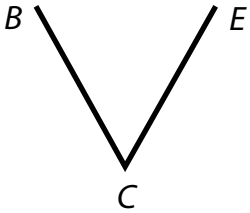

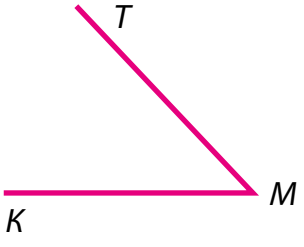

1 • Скільки яблук у першому ряді?
• Скільки яблук у другому ряді?
• У якому ряді яблук більше?
• У якому ряді яблук менше?

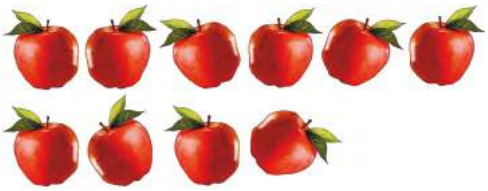

• На скільки більше яблук у першому ряді, ніж у другому?

6 яб. – 4 яб. = 2 яб.

На 2 яблука більше в першому ряді, ніж у другому.

• На скільки менше яблук у другому ряді, ніж у першому?

6 яб. – 4 яб. = 2 яб.

На 2 яблука менше в другому ряді, ніж у першому.

Щоб дізнатися, на скільки одне число більше чи менше від другого, треба від більшого числа відняти менше.

2 Розв'яжіть задачі.

1) У книжці 48 сторінок, а в зошиті 12 сторінок. На скільки більше сторінок у книжці, ніж у зошиті?

2) В автобусі 30 місць для пасажирів, а в маршрутному таксі — 15. На скільки менше місць у маршрутному таксі, ніж в автобусі?

3 Визначте, на скільки одиниць одне число більше чи менше від другого.

16 і 6	14 і 34	42 і 62
20 і 10	5 і 50	77 і 27

Розв'язувати треба так: 16 – 6 = 10.

4 Визначте:

на скільки більше	на скільки менше
20, ніж 7	40, ніж 100
30, ніж 13	25, ніж 56
47, ніж 21	61, ніж 87

5 Накресліть за допомогою косинця гострий кут *ABC*.

19 Знаходження невідомого доданка

1 Пригадайте, як називають числа при додаванні.

6	+	3	=	9
1-й доданок		2-й доданок		Сума

Якщо від суми двох доданків відняти один доданок, то дістанемо другий доданок.

2 $x + 2 = 8$

У прикладі невідомий перший доданок. Його позначено буквою x. Відомі в прикладі сума та другий доданок.

Розв'язувати треба так:
$x = 8 - 2$
$x = 6$

Перевірка:
$6 + 2 = 8$
$8 = 8$

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

$x + 3 = 9$	**Перевірка:**	$x + 6 = 10$	$x + 20 = 30$
$x = 9 - 3$	**$6 + 3 = 9$**	$x + 4 = 9$	$x + 30 = 50$
$x = 6$	**$9 = 9$**	$x + 2 = 7$	$x + 70 = 90$

4 $6 + x = 9$

У прикладі невідомий другий доданок.

Розв'язувати треба так:
$x = 9 - 6$
$x = 3$

Перевірка:
$x = 6 + 3 = 9$
$9 = 9$

5 Розв'яжіть приклади за зразком.

$3 + x = 7$	**Перевірка:**	$5 + x = 8$	$30 + x = 60$
$x = 7 - 3$	**$3 + 4 = 7$**	$4 + x = 10$	$40 + x = 70$
$x = 4$	**$7 = 7$**	$3 + x = 6$	$50 + x = 90$

6 Розв'яжіть задачі.

1. У класній бібліотеці 49 книжок. 28 книжок видали учням для читання. Скільки книжок залишилося в бібліотеці?
2. Василині потрібно полити 36 кущів троянд. Вона вже полила 23 кущі. Скільки кущів троянд залишилося полити Василині?

7 Накресліть гострий кут. Позначте його буквами.

1 Розкладіть числа на круглі десятки й одиниці.

Зразок: 29 = 20 + 9

42 36 71 53 89 77 64 85 99

2 Складіть числа з десятків та одиниць за зразком.

3 дес. 8 од. = 38

2 дес. 2 од.
5 дес. 1 од.
4 дес. 5 од.
7 дес. 3 од.
9 дес. 6 од.
8 дес. 4 од.
6 дес. 9 од.
9 дес. 8 од.

3 Складіть і розв'яжіть приклади за зразком.

До 10 додати суму чисел 6 і 4.
10 + (6 + 4) = 10 + 10 = 20

До 10 додати суму чисел 8 і 2.
До 10 додати суму чисел 5 і 5.
До 10 додати суму чисел 3 і 7.

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

38 + 2 = … (30 8)

30 + 8 + 2 = 40 (10)

27 + 3	58 + 2	22 + 8	91 + 9	64 + 6
46 + 4	66 + 4	33 + 7	82 + 8	93 + 7
39 + 1	25 + 5	44 + 6	73 + 7	55 + 5

5 Розв'яжіть задачі.

1. До зупинки автобус їхав 43 км. Йому залишилося проїхати ще 7 км. Чому дорівнює весь шлях автобуса?

2. У кошику було 22 сливи. Туди поклали 5 яблук і 3 груші. Скільки штук фруктів стало в кошику?

Розв'язання:

… + … + … = … .

6

Перший доданок	32	43	54	67	75	81
Другий доданок	11	25	31	22	13	16
Сума						

7 Накресліть гострий кут. Позначте його буквами.

21 Додавання одноцифрового числа до двоцифрового з переходом через розряд

1 Розв'яжіть приклади усно. Запишіть відповіді.

9 + 1 + 3	8 + 2 + 4	7 + 3 + 2
9 + 1 + 5	8 + 2 + 6	7 + 3 + 7
9 + 1 + 8	8 + 2 + 9	7 + 3 + 8

2 Розв'яжіть приклади.

Зразок: 28 + 4 = 28 + 2 + 2 = 32

29 + 3	38 + 4	27 + 5	36 + 6
49 + 3	58 + 4	47 + 5	56 + 6
59 + 3	68 + 4	57 + 5	86 + 6
79 + 3	88 + 4	77 + 5	76 + 6

3 Розв'яжіть задачу.

У басейні плавали 24 хлопці і 8 дівчат. Скільки всього дітей плавало в басейні?

4 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1) Учні посадили 37 кущів смородини і 9 кущів малини. Скільки … ?

2) Софійка принесла з городу 18 огірків і 5 кабачків. Скільки … ?

5 Складіть приклади й розв'яжіть їх за зразком.

26 + 5 = 26 + 4 + 1 = 31

Перший доданок	37	49	68	75	89	55
Другий доданок	5	4	6	7	8	9
Сума						

6 Зробіть короткий запис умови задачі й розв'яжіть її.

У майстерні було 95 м тканини. З 68 м пошили підковдри, а з 24 м — наволочки. Скільки метрів тканини залишилося в майстерні?

Розв'язання:

1) … + … = … ;

2) … − … = … .

7 Накресліть гострий кут. Позначте його буквами.

1 За допомогою косинця визначте, які з даних кутів більші від прямого кута.

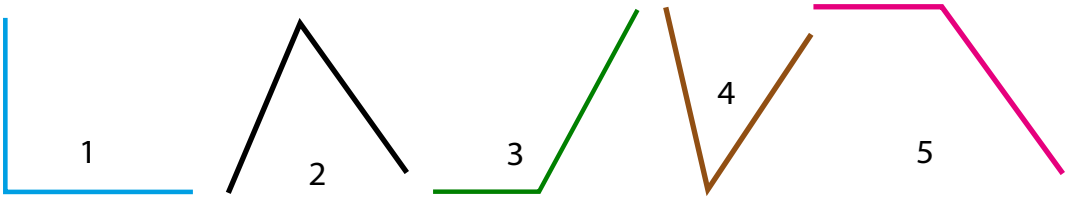

• Як називають кути, більші від прямого?

2 Накресліть у зошиті зображені кути. Назвіть кути. Підпишіть їхні назви.

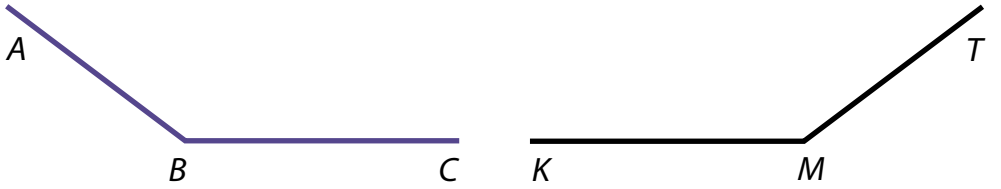

$\angle ABC$ — … $\angle KMT$ — …

3 Знайдіть тупі кути в геометричних фігур. Назвіть їх.

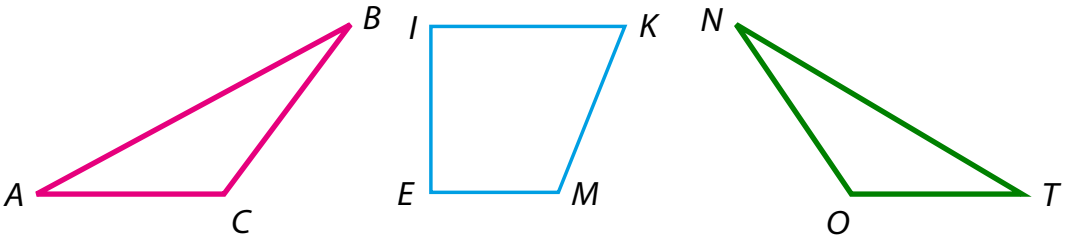

4 Накресліть у зошиті зображені тупі кути. Позначте їх буквами.

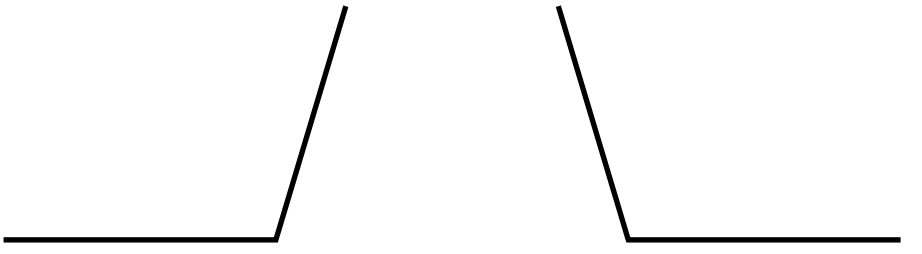

1 Запишіть пропущені числа.

5, 10, 15, … , … , … , 35, … , … , 50.

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший доданок	14	27	35	48	53	92
Другий доданок	6	3	5	2	7	2
Сума						

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

37 + 23 = …

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 37 \\ +\ 23 \\ \hline 60 \end{array}$$

27 + 13	44 + 26	74 + 16	57 + 33
28 + 22	53 + 37	82 + 18	62 + 28
39 + 21	65 + 25	69 + 31	77 + 13

4 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1) За день у меблевому магазині продано 34 табуретки, а стільців — на 16 більше, ніж табуреток. Скільки стільців продано в меблевому магазині?

Табуреток — 34 шт. ←
Стільців — ? — на 16 шт. більше, ніж ┘

2) За день у меблевому магазині продано 34 табуретки, а стільців — на 16 більше, ніж табуреток. Скільки всього табуреток і стільців продано в меблевому магазині?

Табуреток — 34 шт. ←
Стільців — ? — на 16 шт. більше, ніж ┘ } ?

Розв'язання:

1) … + … = … ;
2) … + … = … .

5 Розв'яжіть задачі.

1) У садовому розсаднику продали 24 саджанці вишень, а саджанців яблунь — 26. Скільки всього саджанців продали в розсаднику?

2) У садовому розсаднику продали 24 саджанці вишень, а саджанців яблунь — на 26 більше. Скільки всього саджанців продали в розсаднику?

6 Накресліть у зошиті тупий кут. Позначте його буквами.

1 Запишіть пропущені числа.

10, 20, … , … , … , … , … , … , 90, … .

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший доданок 28. Другий доданок 3. Знайти суму.
27 збільшити на 5.
Знайти суму чисел 26 і 7.
29 плюс 6.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

27 + 24 = …

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 27 \\ +\ 24 \\ \hline 51 \end{array}$$

26 + 15	37 + 25	39 + 34	66 + 25
38 + 16	48 + 28	46 + 35	78 + 19
49 + 14	56 + 26	57 + 36	55 + 37

4 Розв'яжіть задачі.

1. Господиня виростила в парнику 34 саджанці помідорів, а саджанців капусти — на 18 більше. Скільки саджанців капусти виростила господиня?
2. Господиня виростила в парнику 34 саджанці помідорів, а саджанців капусти — на 18 більше. Скільки всього саджанців виростила господиня?

5 Поставте запитання до задачі та розв'яжіть її.

Зі складу на будівництво відправили 32 ящики зі склом, після чого на складі залишилося 19 ящиків. Скільки … ?

6 Розв'яжіть приклади.

25 + 16	26 + 17	37 + 18	48 + 19
35 + 26	36 + 27	47 + 28	58 + 29
45 + 36	56 + 37	57 + 38	68 + 25

7

Перший доданок	28	39	47	58	67	26
Другий доданок	14	27	35	29	14	25
Сума						

8 Накресліть у зошиті тупий кут. Позначте його буквами.

25 Віднімання одноцифрового числа від круглих десятків

1 Розкладіть числа на суми доданків за зразком.

50 = 10 + 40	60 = … + …	90 = … + …	30 = … + …
70 = 10 + 60	40 = … + …	80 = … + …	20 = … + …

2 Доберіть потрібне число за зразком.

39 > 30	63 = …	84 < …
92 > …	74 > …	17 > …
55 < …	45 < …	28 = …

3 Виконайте віднімання за зразком.

30 – 2 = … **30 – 2 = 20 + 10 – 2 = 10 – 2 + 20 = 28**
30 = 20 + 10
10 – 2 = 8
20 + 8 = 28

50 – 3	30 – 6	40 – 7	70 – 6	60 – 9
40 – 2	70 – 3	80 – 8	80 – 4	90 – 8
60 – 7	50 – 4	30 – 3	30 – 8	50 – 7

4 Розв'яжіть задачі.

1) У коробці було 40 олівців. Наталка, коли малювала, взяла з коробки 6 олівців. Скільки олівців залишилося в коробці?

2) Тато з сином поливали город. Тато приніс 50 відер води, а син — на 9 відер менше. Скільки відер води приніс син?

5 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1) На двох полицях стояло 30 книжок. На першій полиці стояло 9 книжок. Скільки книжок стояло на другій полиці?

Всього 30 кн. | 1-ша полиця — 9 кн.
2-га полиця — ?

2) У першій пачці було 40 зошитів, а в другій — на 8 зошитів менше. Скільки зошитів було в другій пачці?

у 1-й пачці — 40 з. ←
у 2-й пачці — ? — на 8 з. менше, ніж

6 Накресліть у зошиті тупий кут. Позначте його буквами.

1 Розв'яжіть приклади. У відповідях підкресліть десятки.

50 – 30	80 – 50	60 – 30	80 – 20	60 – 40
90 – 40	70 – 20	40 – 20	90 – 70	70 – 30

2 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

43 = 40 + 3

54	61	87	26	48
38	42	39	91	86

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

50 – 27 = ...
27 = 20 + 7
50 – 20 = 30
30 – 7 = 23

40 – 24	70 – 38	30 – 22
60 – 35	60 – 26	50 – 37
70 – 29	80 – 47	70 – 43
50 – 19	90 – 42	90 – 21

4 Розв'яжіть задачу.

У Христинки було 50 грн. За 34 грн вона купила книжку. Скільки грошей залишилось у Христинки?

5 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1) Ганнуся зібрала в лісі 40 горіхів, а Юрко — на 6 горіхів більше. Скільки горіхів зібрав Юрко?

Ганнуся — 40 г. ←
Юрко — ? — на 6 г. більше, ніж

2) Ганнуся зібрала в лісі 40 горіхів, а Юрко — на 6 горіхів менше. Скільки горіхів зібрав Юрко?

Ганнуся — 40 г. ←
Юрко — ? — на 6 г. менше, ніж

6 Розв'яжіть приклади.

60 – 2	70 – 9	70 – 8	40 – 17	70 – 28
40 – 4	60 – 4	50 – 2	50 – 34	80 – 46
30 – 5	50 – 6	90 – 3	70 – 41	90 – 53

7

50 + 40 + 2	84 – 4 – 20	36 – 6 + 10
40 + 20 + 8	95 – 5 – 30	63 – 3 + 20

8 Накресліть у зошиті тупий кут. Позначте його буквами.

27 Тупий кут

1 Як називають зображені кути?

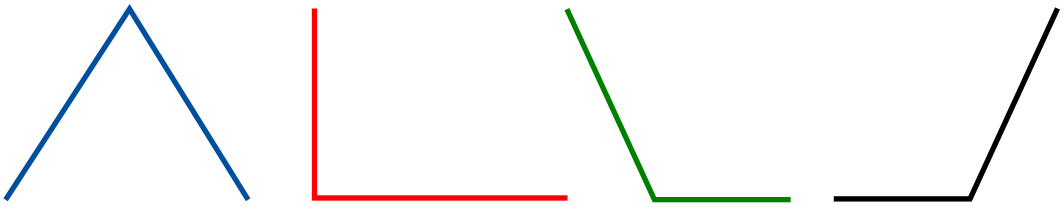

2 Назвіть тупі кути.

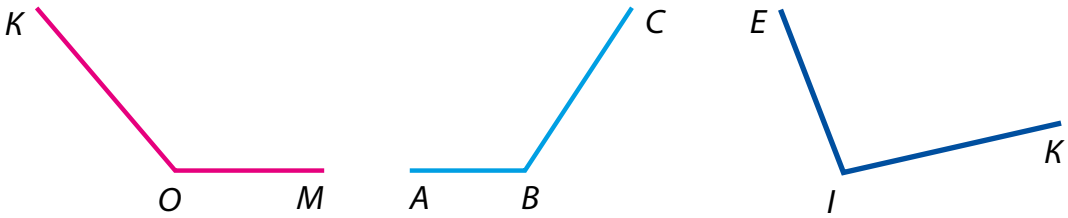

3 Знайдіть тупі кути в геометричних фігур.

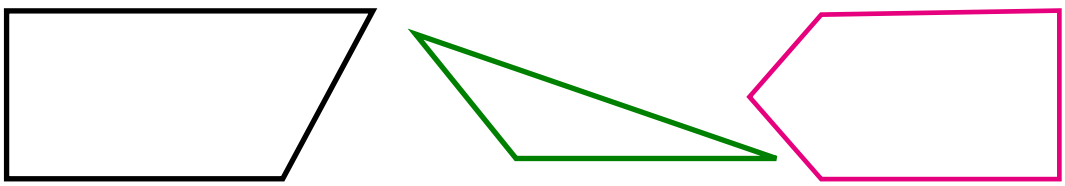

4 Випишіть номери тупих кутів.

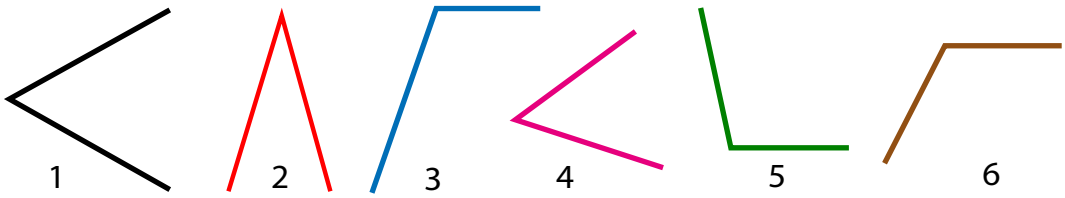

Тупі кути: …

5 Накресліть тупий кут. Позначте його буквами.

1 Назвіть число, в якому:

чотири десятки; дев'ять десятків; десять десятків; три десятки і дві одиниці; шість десятків і три одиниці; сім десятків і сім одиниць.

2 Порівняйте. Поставте потрібний знак.

> = <

32 ○ 3 дес. 2 од. 47 ○ 4 дес. 5 од.
41 ○ 4 дес. 4 од. 66 ○ 6 дес. 6 од.
84 ○ 8 дес. 1 од. 73 ○ 7 дес. 4 од.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

100 – 8 = …
90 10
10 – 8 = 2
90 + 2 = 92

100 – 2 100 – 5 100 – 9
100 – 4 100 – 7 100 – 3
100 – 1 100 – 8 100 – 6

4 Розв'яжіть задачу.

Листоноші треба рознести 100 газет. Вона вже рознесла 9 газет. Скільки газет залишилося рознести листоноші?

5 Розв'яжіть задачі.

1) Учні працювали на шкільному городі. Вони висадили 100 саджанців помідорів, а саджанців перцю — на 8 менше. Скільки саджанців перцю висадили учні?

2) Для уроку трудового навчання діти зібрали 100 жолудів, а шишок — на 7 менше. Скільки шишок зібрали діти для уроку трудового навчання?

6 Поставте запитання до задачі та розв'яжіть її.

Діти зібрали в парку 100 кленових листочків. Із них було 7 червоних листочків, а решта — жовті. Скільки … ?

7 Розв'яжіть приклади.

70 + 30 – 2 60 + 40 – 2 80 + 20 – 3
70 + 30 – 5 60 + 40 – 7 80 + 20 – 6
70 + 30 – 3 60 + 40 – 9 80 + 20 – 7

8 Накресліть замкнену ламану, яка складається з чотирьох відрізків.

29 Віднімання від 100 двоцифрового числа

1 Знайдіть у рядах пропущені числа.

5	10	15	20	30	35	45	50
10	20	40	50	60	80	90	100

2 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

48 = 40 + 8	76	68	33	97
52	88	34	42	23
99	61	26	65	59

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

100 – 47 = ...

40 7

100 – 40 = 60

60 – 7 = 53

100 – 19	100 – 26	100 – 38	100 – 67
100 – 15	100 – 28	100 – 32	100 – 69
100 – 18	100 – 21	100 – 36	100 – 62
100 – 14	100 – 22	100 – 35	100 – 64

4 Розв'яжіть задачі.

1. Довжина доріжки 100 м. Діти вже посипали піском 48 м доріжки. Скільки метрів доріжки залишилося посипати піском?
2. В одному кошику 100 яєць, у другому — на 16 яєць менше. Скільки яєць у другому кошику?

5 Складіть і розв'яжіть задачу.

Було	Витратили	Залишилося
100 л	36 л	?

6 Складіть і розв'яжіть приклади.

Зменшуване	100	100	100	100	100	100
Від'ємник	28	33	46	54	68	72
Різниця						

7

100 – 60 – 2	100 – 50 – 7	100 – 70 – 5
100 – 40 – 3	100 – 80 – 4	100 – 90 – 6

8 Накресліть тупий кут. Позначте його буквами.

1 Полічіть: по 20 до 100; по 20 від 100. Запишіть числа.

2 Розв'яжіть приклади усно. Відповіді запишіть.

11 – 1 – 8	13 – 3 – 5	15 – 5 – 2	17 – 7 – 2
12 – 2 – 7	14 – 4 – 6	16 – 6 – 1	18 – 8 – 1

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Зменшуване	30	40	50	60	70	80
Від'ємник	2	4	3	7	6	8
Різниця						

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

84 – 6 = ... **84 – 6 = 84 – 4 – 2 = 78**
84 – 4 = 80
80 – 2 = 78

32 – 4	41 – 5	62 – 6	21 – 7	52 – 8
43 – 4	52 – 5	73 – 6	32 – 7	65 – 8
52 – 4	63 – 5	84 – 6	43 – 7	76 – 8
61 – 4	74 – 5	95 – 6	64 – 7	87 – 8

5 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1 Школярі мають посадити 37 кущів бузку. Вони посадили 9 кущів. Скільки кущів бузку залишилося посадити школярам?

Всього 37 к. | Посадили — 9 к.
Залишилося — ?

2 На трьох клумбах ростуть жоржини, всього 21 квітка. На першій клумбі — 5 жоржин, на другій — 4, а на третій — решта. Скільки жоржин росте на третій клумбі?

Всього 21 ж. | 1-ша клумба — 5 ж.
2-га клумба — 4 ж.
3-тя клумба — ?

6

26 + 9	34 + 8	65 + 7	84 + 7	75 + 6
26 – 9	34 – 8	65 – 7	84 – 7	75 – 6

7 Накресліть тупий кут. Позначте його буквами.

31 Віднімання одноцифрового числа від двоцифрового з переходом через розряд

1 Запишіть пропущені числа.

10, 20, … , … , … , … , … , … , … , 100.

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

30 мінус 9.
40 зменшити на 8.
Від 60 відняти 7.
Знайти різницю при відніманні від 80 числа 6.
Зменшуване 100, від'ємник 9. Знайти різницю.

3 Порівняйте. Поставте потрібний знак.

> = <

18 ○ 1 дес. 8 од.	57 ○ 5 дес. 8 од.
36 ○ 3 дес. 4 од.	95 ○ 9 дес. 5 од.
47 ○ 4 дес. 7 од.	81 ○ 8 дес. 1 од.

4 Поставте запитання до задачі та розв'яжіть її.

На дитячому святі було 23 дитини. З них 9 дівчат, а решта — хлопчики. Скільки … ?

5 Розв'яжіть задачу.

Електропотяг має проїхати 95 км. Йому залишилося проїхати 7 км. Який шлях проїхав електропотяг?

6 Розв'яжіть задачі.

1. У спортивному гуртку 32 учні, а в гуртку малювання на 5 учнів менше. Скільки учнів у гуртку малювання?
2. У спортивному гуртку 32 учні, а в гуртку малювання на 5 учнів менше. Скільки всього учнів відвідують гуртки?

7 Розв'яжіть приклади.

48 – 9	37 – 8	25 – 7	44 – 6	53 – 5
58 – 9	47 – 8	35 – 7	64 – 6	73 – 5
68 – 9	57 – 8	45 – 7	74 – 6	83 – 5
78 – 9	67 – 8	75 – 7	84 – 6	93 – 5

8

50 – 30 – 8	70 – 50 – 2	90 – 70 – 3	80 – 60 – 5
60 – 40 – 9	80 – 60 – 4	60 – 40 – 7	90 – 70 – 6

9 Накресліть тупий кут. Позначте його буквами.

1 Як називають ці кути?

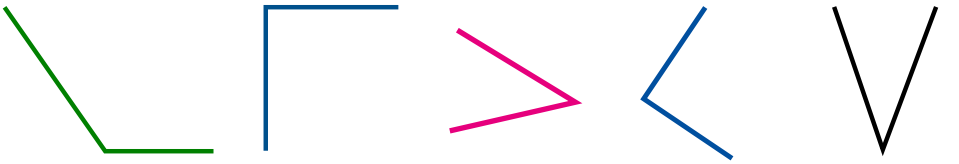

- Покажіть вершину й сторони кожного кута.

2 Назвіть кути.

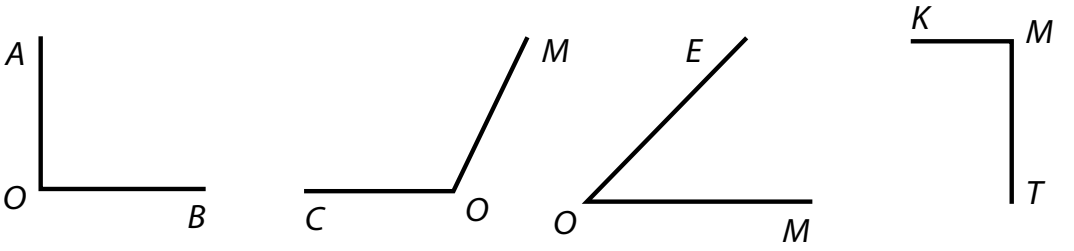

3 За допомогою косинця визначте гострі, прямі, тупі кути в цих трикутників. Назвіть ці кути.

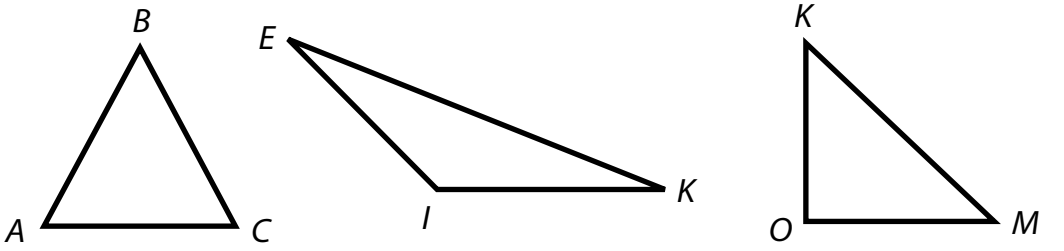

4 За допомогою косинця визначте, які з даних кутів менші від прямого кута, а які — більші.

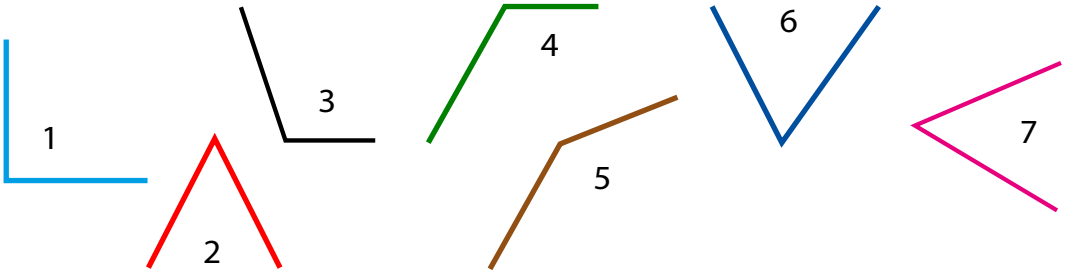

33 Віднімання двоцифрових чисел

1 З кожної пари чисел запишіть більше число.

26 і 62	56 і 65	67 і 76
92 і 29	89 і 98	38 і 83

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

Знайти суму чисел 20 і 9.
Знайти різницю чисел 24 і 8.
38 збільшити на 3.
31 зменшити на 4.
Перший доданок 52, другий доданок 9. Знайти суму.
Зменшуване 53, від'ємник 6. Знайти різницю.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

45 – 28 = ...

$$\begin{array}{r} \cdot 10 \\ 45 \\ -\ \underline{28} \\ 17 \end{array}$$

35 – 18	43 – 17	37 – 19
51 – 28	54 – 27	48 – 29
64 – 38	65 – 37	66 – 39
72 – 48	81 – 57	94 – 69

4 Розв'яжіть задачі.

1. У туристичному таборі 95 чоловік. У похід вирушили 36 чоловік. Скільки чоловік залишилося в туристичному таборі?
2. У їдальні було 97 кг борошна. Витратили 59 кг борошна. Скільки кілограмів борошна залишилося в їдальні?

5 Розв'яжіть задачі.

1. У лісопосадці росло 36 беріз, а дубів — на 19 менше, ніж беріз. Скільки дубів росло в лісопосадці?
2. У лісопосадці росло 36 беріз, а дубів — на 19 менше, ніж беріз. Скільки всього дерев росло в лісопосадці?

6

56 – 19	46 – 27	53 – 35	62 – 44
35 – 17	61 – 29	84 – 38	85 – 48
62 – 15	74 – 28	92 – 36	94 – 57
43 – 18	52 – 26	75 – 39	91 – 64

7 Накресліть прямий і гострий кути. Позначте їх буквами.

1 Кожне з чисел 50, 70, 80 зменште: 1) на 4; 2) на 40.

2 Розкладіть числа на розрядні доданки за зразком.

98 = 90 + 8	75	55	28
45	87	36	82
64	29	66	99

3 Порівняйте числа й вирази. Поставте потрібний знак.

> = <

30 ○ 34 – 4	15 ○ 74 – 61
20 ○ 46 – 3	35 ○ 97 – 52
40 ○ 56 – 5	62 ○ 88 – 26

4 Складіть і розв'яжіть приклади.

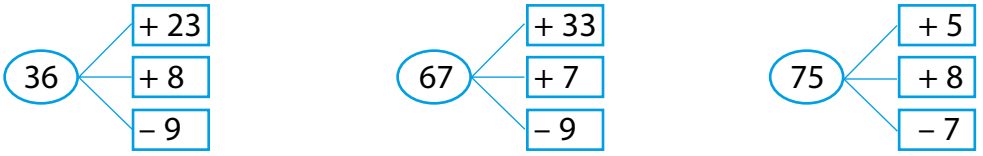

5 Розв'яжіть задачі.

1. У мотку 65 м дроту. Використали 38 м. Скільки метрів дроту залишилося в мотку?
2. В одному сувої 35 м тканини, а в другому — на 18 м тканини менше. Скільки метрів тканини в другому сувої?

6 Розв'яжіть задачі.

1. За сезон садівник зібрав 36 кг малини, а смородини — на 17 кг більше, ніж малини. Скільки всього ягід зібрав садівник?
2. За сезон садівник зібрав 36 кг малини, а смородини — на 17 кг менше, ніж малини. Скільки всього ягід зібрав садівник?

7

46 + 29	54 + 38	66 + 27	78 + 19
46 – 29	54 – 38	66 – 27	78 – 19

8

100 – 80 – 12	70 – 50 – 13	40 – 20 – 17
90 – 70 – 18	60 – 40 – 15	30 – 10 – 16
80 – 60 – 11	50 – 30 – 19	100 – 80 – 14

9 Накресліть гострий і тупий кути. Позначте їх буквами.

35 Додавання і віднімання з переходом через розряд

1 Порівняйте числа й вирази. Поставте потрібний знак.

> = <

20 + 2 ○ 20	26 – 20 ○ 6	26 + 2 ○ 30
35 + 1 ○ 40	57 – 7 ○ 70	78 – 3 ○ 75
46 + 3 ○ 30	69 – 4 ○ 90	86 + 4 ○ 90

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

17 плюс 6.	Знайти суму чисел 27 і 4.
24 мінус 5.	Знайти різницю чисел 62 і 6.
38 збільшити на 3.	До 46 додати 5.
41 зменшити на 2.	Від 73 відняти 7.

3 Розв'яжіть задачі.

1. Теплохід має пройти 96 км. Він пройшов 9 км. Скільки кілометрів залишилося пройти теплоходу?
2. Поштове відділення за день надіслало 62 бандеролі, а листів — на 9 більше. Скільки листів надіслано?
3. Коли відрізали 6 м дроту, в мотку залишилося 27 м дроту. Скільки метрів дроту було в мотку?

4 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1. Маса першого мішка картоплі 43 кг, а другого — на 8 кг більше, ніж першого. Скільки кілограмів картоплі у двох мішках?

1-й мішок — 43 кг ←
2-й мішок — ? — на 8 кг більше, ніж ← } ?

2. Маса першого мішка картоплі 43 кг, а другого — на 8 кг менше, ніж першого. Скільки всього кілограмів картоплі у двох мішках?

1-й мішок — 43 кг ←
2-й мішок — ? — на 8 кг менше, ніж ← } ?

5

38 + 6	24 + 9	36 + 6	79 + 4
41 – 5	35 – 6	61 – 4	85 – 7
29 + 4	43 + 8	77 + 5	88 + 5
52 – 7	56 – 7	82 – 3	92 – 3

6 Накресліть прямий і тупий кути. Позначте їх буквами.

1 Пригадайте, як називають числа при відніманні.

8	–	2	=	6
Зменшуване		**Від'ємник**		**Різниця**

Якщо до різниці додати від'ємник, то дістанемо зменшуване.

2 $x - 3 = 6$

У прикладі невідоме зменшуване позначено буквою x.
Відомі різниця і від'ємник.

Розв'язувати треба так:

$x = 6 + 3$
$x = 9$

Перевірка:

$9 - 3 = 6$
$6 = 6$

3 Розв'яжіть і перевірте приклади за зразком.

$x - 7 = 3$
$x = 3 + 7$
$x = 10$

Перевірка:
$10 - 7 = 3$
$3 = 3$

$x - 7 = 2$
$x - 4 = 4$
$x - 2 = 6$

$x - 20 = 60$
$x - 10 = 70$
$x - 30 = 40$

4 Розв'яжіть задачі.

1. У кошику були горіхи. Коли з кошика взяли 12 горіхів, у ньому залишилося 20 горіхів. Скільки горіхів було в кошику?
2. Рибалка зловив 60 рибин, із них 27 йоржі, а решта — карасі. Скільки карасів зловив рибалка?

5 Зробіть короткий запис умови задачі та розв'яжіть її.

Для школи придбали стільці. 45 стільців поставили на першому поверсі, 32 стільці — на другому поверсі. Скільки стільців придбали для школи?

1-й поверх — 45 ст.
2-й поверх — 32 ст. } ?

6 Розв'яжіть приклади. Перевірте за зразком.

$x - 3 = 24$
$x = 24 + 3$
$x = 27$

Перевірка:
$27 - 3 = 24$
$24 = 24$

$x - 4 = 32$
$x - 8 = 51$
$x - 6 = 43$

$x - 2 = 74$
$x - 5 = 62$
$x - 7 = 82$

7 Накресліть прямий, гострий, тупий кути. Позначте їх буквами.

1

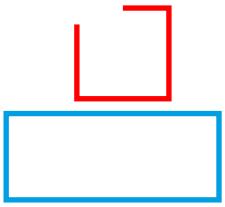

Це — незамкнена ламана лінія, що складається з чотирьох відрізків.

Це — замкнена ламана лінія, що складається з чотирьох відрізків.
Це — чотирикутник.

У чотирикутника чотири сторони й чотири кути.
Геометрична фігура чотирикутник — це многокутник.

2 Доповніть.

У чотирикутника … кути.
У чотирикутника … сторони.

3

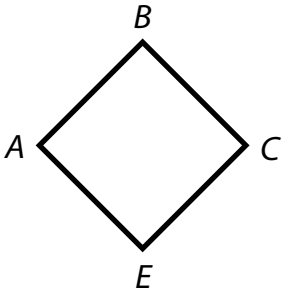

- Назвіть сторони чотирикутника.
- Назвіть кути чотирикутника.

4 Запишіть номери чотирикутників.

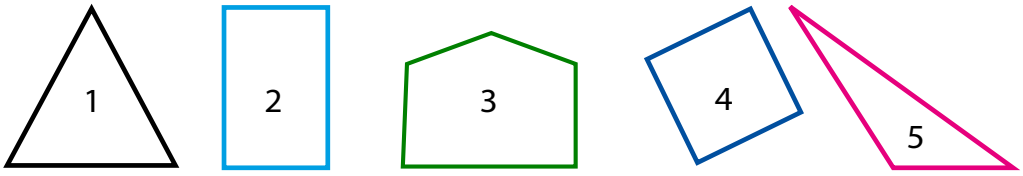

Чотирикутники: …

5 Позначте в зошиті точки за зразком. Сполучіть їх відрізками. Яка фігура утворилася?

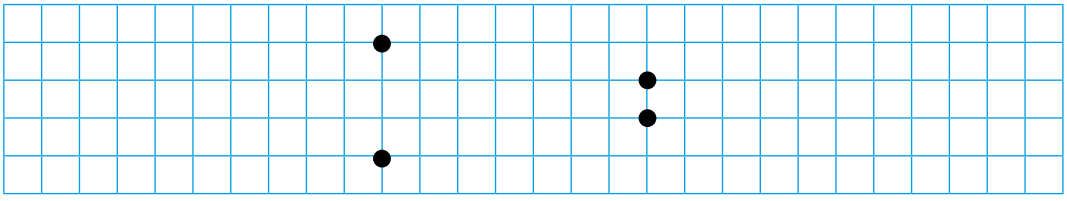

1 Пригадайте, як називають числа при відніманні.

9	–	3	=	6
Зменшуване		**Від'ємник**		**Різниця**

Якщо від зменшуваного відняти різницю, то дістанемо від'ємник.

2 **$9 - x = 6$**

У прикладі невідомий від'ємник.

Розв'язувати треба так:
$x = 9 - 6$
$x = 3$

Перевірка:
$9 - 3 = 6$
$6 = 6$

3 Розв'яжіть приклади й перевірте за зразком.

$8 - x = 3$
$x = 8 - 3$
$x = 5$

Перевірка:
$8 - 5 = 3$
$3 = 3$

$6 - x = 2$ $30 - x = 20$
$7 - x = 4$ $50 - x = 30$
$10 - x = 8$ $80 - x = 40$

4 Розв'яжіть задачі.

1. У господині було 37 білих грибів. Після того, як частину грибів вона поклала в суп, залишилося 30 грибів. Скільки грибів господиня поклала в суп?
2. У відрі було 50 огірків. Після того, як частину огірків з'їли, у відрі залишилося 30 огірків. Скільки огірків з'їли?

5 Складіть і розв'яжіть задачу.

Було	Продали	Залишилося
28 м	?	15 м

6 Знайдіть невідомий від'ємник. Перевірте правильність розв'язання.

$27 - x = 2$
$x = 27 - 2$
$x = 25$

Перевірка:
$27 - 25 = 2$
$2 = 2$

$35 - x = 3$ $54 - x = 2$
$29 - x = 4$ $68 - x = 5$
$46 - x = 1$ $77 - x = 6$

7 Накресліть чотирикутник. Позначте його буквами.

1 Прочитайте та обчисліть.

- Від суми чисел 10 і 6 відняти 2.

  $(10 + 6) - 2$
- Від суми чисел 40 і 20 відняти 10.

  $(40 + 20) - 10$
- Від суми чисел 20 і 8 відняти 2.

  $(20 + 8) - 2$
- Від суми чисел 35 і 12 відняти 3.

  $(35 + 12) - 3$

Дужки означають, що спочатку треба знайти суму, а потім виконати дію віднімання.

2 Розв'яжіть задачі.

1 У парку росло 26 тополь. 7 старих тополь зрізали, а 9 молодих — посадили. Скільки тополь стало в парку?

Розв'язання:

1) … – … = … ;
2) … + … = … .

2 У бочці було 40 відер води. Для поливання квітів витратили 16 відер води. Потім у бочку долили 8 відер води. Скільки відер води стало в бочці?

Розв'язання:

1) … – … = … ;
2) … + … = … .

3 Розв'яжіть приклади.

$(10 + 6) - 4$	$(50 + 20) - 30$	$(20 + 6) - 2$
$(13 + 5) - 7$	$(60 + 30) - 40$	$(30 + 8) - 5$
$(12 + 7) - 6$	$(40 + 10) - 20$	$(50 + 9) - 4$

4

$20 - x = 15$	$80 - x = 50$	$100 - x = 20$	$36 - x = 4$
$20 - x = 12$	$90 - x = 30$	$100 - x = 70$	$57 - x = 6$

5 Накресліть чотирикутник. Позначте його буквами.

1 Прочитайте та обчисліть.

- Від числа 10 відняти суму чисел 4 і 2.

  10 – (4 + 2)

- Від числа 80 відняти суму чисел 20 і 10.

  80 – (20 + 10)

- Від числа 100 відняти суму чисел 50 і 40.

  100 – (50 + 40)

Якщо треба відняти суму чисел, то її записують у дужках.
20 – (6 + 4)
Дужки означають, що спочатку треба знайти суму, а потім виконати дію віднімання.

2 Розв'яжіть задачі.

1 Уранці від корови надоїли 13 л молока, а ввечері — 10 л. Продали 12 л молока. Скільки літрів молока залишилося?

План розв'язування

1. Скільки літрів молока надоїли за день?
2. Скільки літрів молока залишилося?

2 В одному сувої було 18 м сатину, а в другому — 14 м. Продали 13 м сатину. Скільки метрів сатину залишилося?

План розв'язування

1. Скільки метрів сатину в двох сувоях?
2. Скільки метрів сатину залишилося?

3 Розв'яжіть задачу.

Рибалка зловив 17 окунів і 5 карасів. Для юшки він взяв 8 рибин. Скільки рибин залишилося?

4 Розв'яжіть приклади.

20 – (5 + 4)	65 – (30 + 20)	76 – (20 + 4)
50 – (30 + 10)	57 – (20 + 20)	87 – (30 + 5)
80 – (40 + 20)	49 – (6 + 2)	99 – (60 + 7)

5 Накресліть чотирикутник. Позначте його буквами.

41 Додавання і віднімання у межах 100 (всі випадки)

1 Запишіть цифрами: двадцять один; тридцять п'ять; шістдесят три; сорок дев'ять; сімдесят вісім; дев'яносто чотири; вісімдесят вісім.

2 Запишіть суму розрядних доданків одним числом.

Зразок: **80 + 4 = 84**

30 + 4	70 + 2	50 + 8	90 + 2	80 + 8
20 + 6	60 + 5	70 + 3	40 + 6	50 + 1

3 Запишіть такі числа: 23, 37, 42.

Кожне число збільште: на 2; на 20.

4 Складіть і розв'яжіть приклади.

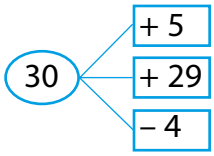

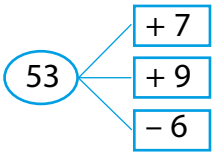

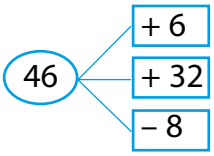

5 Розв'яжіть задачі. Порівняйте розв'язки.

1. У швейній майстерні дівчата пошили 35 наволочок, а простирадл — на 16 більше. Скільки виробів пошили дівчата?
2. У швейній майстерні дівчата пошили 35 наволочок, а простирадл — на 16 менше. Скільки виробів пошили дівчата?

6 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1. У ящику 25 кг груш. Продали 18 кг груш. Скільки … ?
2. Коли господиня витратила 77 грн, у неї залишилося 14 грн. Скільки … ?

7

36 + 8	29 + 12	32 – 6	44 – 16
48 + 3	46 + 17	45 – 8	35 – 17
69 + 5	58 + 19	26 – 7	64 – 18
78 + 4	36 + 16	54 – 9	72 – 19

8

- Назвіть сторони чотирикутника.
- Назвіть кути чотирикутника.

1 Запишіть номери прямокутників.

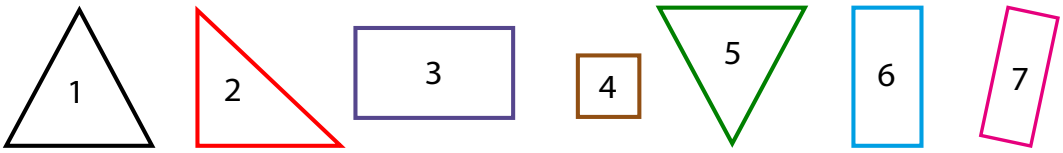

Прямокутники: …

2 Роздивіться прямокутник.

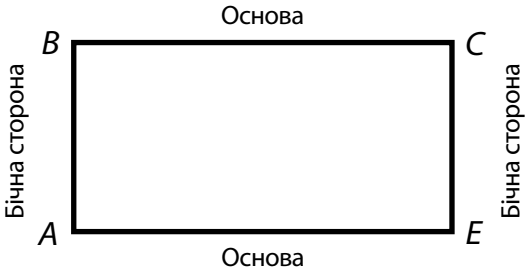

- Скільки кутів у прямокутника?
- Які кути в прямокутника?
- Скільки сторін у прямокутника?

BC і *AE* — **протилежні основи прямокутника** *ABCE*.
AB і *CE* — **протилежні бічні сторони прямокутника** *ABCE*.

Бічна сторона прямокутника є його висотою.

AB — бічна сторона — **висота прямокутника** *ABCE*.
CE — бічна сторона — **висота прямокутника** *ABCE*.

3 Накресліть прямокутник зі сторонами 4 см і 2 см. Покажіть основи прямокутника. Покажіть бічні сторони. Покажіть висоту.

4 Накресліть прямокутник *EIKM*.

Сполучіть відрізками вершину *E* з вершиною *K*, вершину *I* з вершиною *M*.
EK і *IM* — **діагоналі прямокутника**.
Скільки діагоналей у прямокутника?

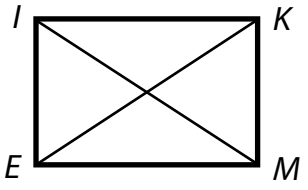

5 Накресліть прямокутник з основою 4 см і бічною стороною 3 см.

- Проведіть діагоналі.
- Виміряйте діагоналі.
- Порівняйте діагоналі за довжиною.
- Які діагоналі прямокутника за довжиною?

У прямокутнику можна провести дві діагоналі. Діагоналі прямокутника рівні між собою.

6 Накресліть прямокутник з основою 5 см і бічною стороною 4 см. Позначте прямокутник буквами. Проведіть у прямокутнику діагоналі.

43 Додавання і віднімання у межах 100 (всі випадки)

1 Порівняйте вирази й числа.

> = <

20 + 5 ○ 30	63 – 60 ○ 3	80 + 20 ○ 90
40 + 2 ○ 40	75 – 5 ○ 80	60 – 30 ○ 100

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

Знайти суму чисел 36 і 16.
Знайти різницю чисел 59 і 26.
Збільшити 86 на 4.
Зменшити 100 на 8.
Перший доданок 78, другий доданок 22. Знайти суму.
Зменшуване 39, від'ємник 13. Знайти різницю.

3 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1) Для гуртка «Умілі ручки» купили 45 мотків білих ниток і 23 мотки червоних ниток. Скільки … ?

2) У мішку 50 кг картоплі. Для приготування обіду взяли 9 кг картоплі. Скільки … ?

4 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1) У конкурсі взяли участь 36 співаків, а танцюристів — на 7 більше. Скільки всього чоловік взяли участь у конкурсі?

Співаків — 36 чол. ←
Танцюристів — ? — на 7 чол. більше, ніж ← } ?

2) У конкурсі взяли участь 36 співаків, а танцюристів — на 7 менше. Скільки всього чоловік зв'яли участь у конкурсі?

Співаків — 36 чол. ←
Танцюристів — ? — на 7 чол. менше, ніж ← } ?

5

29 + 8	48 + 14	31 – 6	54 – 28
37 + 5	56 + 25	43 – 8	63 – 36
79 + 4	36 + 39	62 – 7	92 – 45

6

60 – (6 + 3)	62 – (20 + 20)	78 – (30 + 28)
90 – (4 + 5)	83 – (40 + 30)	96 – (40 + 36)

7 Накресліть прямокутник і позначте його буквами. Проведіть у прямокутнику діагоналі.

1 Впишіть до таблиці множення числа 2 пропущені числа.

2 · 1 = …	2 · … = 8	2 · … = 14	2 · 10 = …
2 · … = 4	2 · 5 = …	2 · … = 16	
2 · 3 = …	2 · 6 = …	2 · 9 = …	

2 Впишіть до таблиці ділення на 2 пропущені числа.

2 : 2 = …	8 : … = 4	… : 2 = 6	16 : 2 = …	20 : 2 = …
4 : 2 = …	10 : … = 5	… : 2 = 7	… : 2 = 9	

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший множник	2	2	2	2	2	2
Другий множник	3	5	8	10	7	2
Добуток						

Ділене	6	10	4	20	14	18
Дільник	2	2	2	2	2	2
Частка						

4 Розв'яжіть задачі.

1. На кожній тарілці по 2 яблука. Скільки яблук на 7 тарілках?
2. Чотирьом білочкам дали по 2 горіхи. Скільки всього горіхів дали білочкам?

5 Розв'яжіть задачі.

1. 12 пиріжків розклали на 2 тарілки. Скільки пиріжків на кожній тарілці?
2. Софійка з Марічкою поділили 10 цукерок, порівну кожній. По скільки цукерок у кожної дівчинки?

6 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1. 20 ґудзиків розклали у 2 пакети порівну. Скільки … ?
2. Відрізок завдовжки 16 см поділили на 2 рівні частини. Яка довжина … ?

7

2 · 4	2 · 6	2 · 9	2 · 7
8 : 2	12 : 2	18 : 2	14 : 2

8 Накресліть прямокутник і позначте його буквами. Проведіть у прямокутнику діагоналі.

45 Множення числа 3 і ділення на 3 рівні частини

1 Впишіть до таблиці множення числа 3 пропущені числа.

3 · 1 = …	3 · … = 9	3 · 5 = …	3 · … = 21	3 · 9 = …
3 · … = 6	3 · … = 12	3 · 6 = …	3 · … = 24	3 · 10 = …

2 Прочитайте таблицю ділення на 3.

3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	: 3
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший множник 3, другий множник 6. Знайти добуток.
Перший множник 3, другий множник 4. Знайти добуток.
Знайти добуток чисел 3 і 9.
Знайти добуток чисел 2 і 9.

4 Розв'яжіть задачі.

1) Маса однієї гуски 3 кг. Яка маса 4 таких гусок?
2) Для пошиття сорочки потрібно 3 м ситцю. Скільки метрів ситцю потрібно для пошиття 6 таких сорочок?

5 1) 9 л води розлили порівну в три чайники. Скільки літрів води в кожному чайнику?

2) У трьох однакових пакетах 12 кг цукру. Скільки кілограмів цукру в одному пакеті?

6 Зробіть короткий запис умови задачі та розв'яжіть її.

На одну сукню пришили 2 ґудзики. Скільки ґудзиків пришили на 3 такі сукні?

На 1 сукню — 2 ґ.
На 3 сукні — ?

7 Поставте запитання до задачі та розв'яжіть її.

Три хлопчики знайшли разом 27 грибів, порівну кожний. Скільки … ?

8

3 · 3	3 · 5	3 · 7	3 · 8	3 · 9
9 : 3	15 : 3	21 : 3	24 : 3	27 : 3

9 Накресліть прямокутник. Позначте його буквами. Проведіть у прямокутнику діагоналі.

1 Вставте пропущені числа.

4, 8, … , … , … , 24, … , … , … , 40.
40, 36, … , … , … , … , … , … , 8, 4.

2 Впишіть до таблиці ділення на 4 пропущені числа.

4 : 4 = …	16 : 4 = …	28 : … = 7
8 : … = 2	… : 4 = 5	32 : 4 = …
12 : … = 3	… : 4 = 6	36 : 4 = …

3 Складіть приклад на множення і приклад на ділення з кожних трьох чисел.

4 · 2 = 8	2, 4, 8.	4, 6, 24.	4, 10, 40.
8 : 4 = 2	3, 4, 12.	4, 8, 32.	4, 7, 28.

4 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1) У саду посадили 6 рядів кущів малини, по 4 у кожному ряді. Скільки всього кущів посадили?

1 ряд — 4 к.
6 рядів — ?

2) На оббивку 1 крісла потрібно 4 м тканини. Скільки метрів тканини потрібно на оббивку 8 таких крісел?

1 крісло — 4 м
8 крісел — ?

3) 32 кг огірків розклали порівну в чотири пакети. Скільки кілограмів огірків у одному пакеті?

5 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1) У чотирьох однакових ящиках 36 кг лимонів. Скільки … ?

2) 40 штук яєць розклали в чотири лотки. Скільки … ?

6

2 · 8	14 : 2	3 · 6	21 : 3	4 · 5	32 : 4
2 · 6	18 : 2	3 · 9	27 : 3	4 · 8	24 : 4
2 · 9	10 : 2	3 · 7	18 : 3	4 · 9	16 : 4

7 Накресліть прямокутник з основою 6 см і бічною стороною 4 см. Позначте прямокутник буквами. Проведіть діагоналі.

47 Квадрат. Властивості сторін і кутів. Висота квадрата. Діагоналі

1 Запишіть номери квадратів.

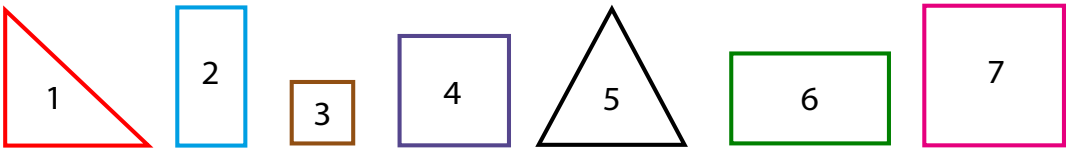

Квадрати: …

- Скільки кутів у квадрата?
- Скільки сторін у квадрата?
- Які кути в квадрата?
- Які сторони в квадрата?

2 Покажіть бічні сторони квадрата *ABCE*.

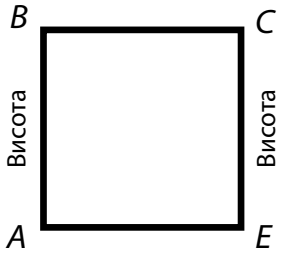

- Скільки сторін?
- Покажіть протилежні бічні сторони.

AB — **бічна сторона**,
CE — **бічна сторона**.

Бічна сторона квадрата є його висотою.

AB — бічна сторона — **висота**.
CE — бічна сторона — **висота**.

3 Накресліть квадрат зі стороною 4 см. Покажіть бічні сторони. Покажіть висоту.

4 Накресліть квадрат *KMNT*.
Сполучіть відрізками вершину *K* із вершиною *N*, вершину *M* із вершиною *T*.
KN і *MT* — **діагоналі квадрата**.
Скільки діагоналей у квадрата?

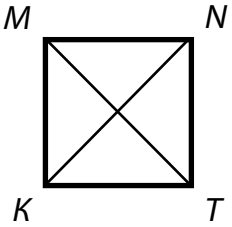

5

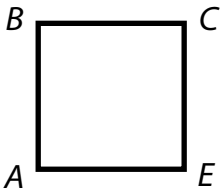

- Накресліть такий самий квадрат у зошиті.
- Проведіть діагоналі.
- Виміряйте діагоналі і порівняйте їх.
- Які діагоналі квадрата за довжиною?

У квадраті можна провести дві діагоналі.
Діагоналі квадрата рівні між собою.

6 Накресліть квадрат зі стороною 3 см. Позначте квадрат буквами. Проведіть діагоналі.

1 Вставте пропущені числа.

5, 10, … , … , … , … , … , … , 45, … .
50, 45, … , … , … , … , … , … , 10, 5.

2 Прочитайте таблицю множення числа 5.

5 ·	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	10	15	20	25	30	35	40	45	50

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Знайти добуток чисел 5 і 2.
4 помножити на 5.
Перший множник 3, другий множник 6. Знайти добуток.
Ділене 20, дільник 2. Знайти частку.
Ділене 15, дільник 5. Знайти частку.

4 Розв'яжіть задачі.

1. На грядці посадили помідори в 4 рядки, по 5 кущів у кожному рядку. Скільки всього кущів помідорів посадили?
2. У Лесі було 10 цукерок. Дівчинка поділила їх між п'ятьма подружками. По скільки цукерок дісталося кожній подружці?

5 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1. У бочці було 40 л меду. Мед розлили в 5 однакових глечиків. Скільки … ?
2. 45 кг яблук розклали в 5 ящиків порівну. Скільки … ?

6 Розв'яжіть задачі й порівняйте їхні розв'язки.

1. 21 пиріжок розклали на 3 тарілки порівну. Скільки пиріжків на кожній тарілці?
2. 21 пиріжок розклали на тарілки, по 3 пиріжки на кожну. Скільки було тарілок?

7

5 · 3	5 · 9	5 · 8	20 : 5	5 : 5
5 · 5	5 · 2	5 · 6	35 : 5	15 : 5
5 · 7	5 · 4	5 · 10	50 : 5	45 : 5

8 Накресліть квадрат зі стороною 4 см. Позначте квадрат буквами. Проведіть діагоналі.

49 Множення чисел 2, 3, 4, 5 (повторення)

1 Назвіть зайве число в кожному рядку.

2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 20.
3, 6, 9, 11, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30.

2 Порівняйте числа й вирази. Поставте потрібний знак: > = <.

2 · 3 ○ 2	3 · 2 ○ 4	4 · 4 ○ 6	5 · 5 ○ 5
2 · 7 ○ 18	3 · 7 ○ 30	4 · 10 ○ 40	5 · 6 ○ 31

3 Вставте пропущені числа.

2 · … = 20	3 · … = 9	4 · … = 12	5 · … = 15
2 · … = 14	3 · … = 21	4 · … = 24	5 · … = 35
2 · … = 18	3 · … = 27	4 · … = 36	5 · … = 45

4 Розв'яжіть задачі.

1) Господиня заготовила на зиму 9 банок соку, по 3 л у кожній банці. Скільки всього літрів соку заготовила господиня?

2) Купили 7 наборів фломастерів, по 5 фломастерів у кожному наборі. Скільки всього фломастерів купили?

5 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1) Для пошиття підковдри потрібно 4 м тканини. Скільки метрів тканини витратили для пошиття 6 таких підковдр?

1 підковдра — 4 м
6 підковдр — ?

2) Купили 3 лимони по 5 грн кожний. Скільки коштує покупка?

1 лимон — 5 грн
3 лимони — ?

6 Складіть і розв'яжіть приклади.

Знайти добуток чисел 2 і 9.
Знайти добуток чисел 3 і 6.
4 помножити на 8.
5 помножити на 3.
Перший множник 2, другий множник 8. Знайти добуток.
Перший множник 4, другий множник 4. Знайти добуток.

7 Накресліть квадрат зі стороною 3 см 5 мм. Позначте квадрат буквами. Проведіть діагоналі.

1 Порівняйте числа й вирази.

> = <

10 : 2 ○ 5 15 : 3 ○ 4 4 : 4 ○ 0
16 : 2 ○ 4 9 : 3 ○ 6 12 : 4 ○ 4

2 Складіть приклад на множення і приклад на ділення з кожних трьох чисел.

Зразок: 2 · 4 = 8 8 : 2 = 4

2, 4, 8. 3, 5, 15. 4, 3, 12. 5, 5, 25.
2, 5, 10. 3, 3, 9. 4, 5, 20. 5, 6, 30.

3 Розв'яжіть задачі.

1) Василь приніс у відрі 8 л води. Усю воду він розлив у 2 каструлі. Скільки літрів води в кожній каструлі?

2) Олена принесла 12 горіхів і роздала їх порівну трьом подругам. По скільки горіхів дісталося кожній подрузі?

4 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1) Діти посадили 35 яблунь у 5 рядів. Скільки … ?

2) Учителька принесла 15 зошитів і роздала їх порівну 3 учням. Скільки … ?

5 Зробіть короткий запис умови задачі та розв'яжіть її.

Маса трьох однакових ягнят 27 кг. Яка маса одного ягняти?

3 ягнят — 27 кг
1 ягняти — ?

6 10 цукерок розклали на блюдця, по 2 цукерки на кожне. Скільки було блюдець?

7 Складіть і розв'яжіть приклади.

Ділене 30, дільник 3. Знайти частку.
Ділене 40, дільник 4. Знайти частку.
Ділене 50, дільник 5. Знайти частку.
Знайти частку від ділення чисел 18 і 3.
Знайти частку від ділення чисел 30 і 5.

8 Накресліть квадрат зі стороною 4 см 5 мм. Позначте квадрат буквами. Проведіть діагоналі.

51 Множення числа 6

1 Вставте пропущені числа.

$6 \cdot \ldots = 12$ $6 \cdot \ldots = 36$ $6 \cdot \ldots = 18$

$6 \cdot \ldots = 30$ $6 \cdot \ldots = 48$ $6 \cdot \ldots = 24$

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший множник	2	6	3	6	4	6
Другий множник	6	2	6	3	6	4
Добуток						

3 Розв'яжіть задачі.

1) В одній коробці 6 цукерок. Скільки цукерок: у 2 коробках; 5 коробках; 6 коробках?

2) Бібліотекар видав книжки 6 учням, по 4 книжки кожному. Скільки всього книжок видав бібліотекар?

4 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1) До їдальні привезли 3 ящики помідорів, по 6 кг у кожному ящику. Скільки всього кілограмів помідорів привезли до їдальні?

1 ящ. — 6 кг

3 ящ. — ?

2) До їдальні привезли 46 кг огірків і 3 ящики помідорів, по 6 кг у кожному ящику. Скільки всього кілограмів овочів привезли до їдальні?

Огірки — 46 кг

Помідори — ? — 3 ящ. по 6 кг

Розв'язання:

1) … · … = … ;

2) … + … = … .

5 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший множник 6, другий множник 7. Знайти добуток.
Перший множник 6, другий множник 9. Знайти добуток.
Помножити 6 на 5.
Помножити 5 на 6.
Знайти добуток чисел 6 і 9.

6 Накресліть квадрат і позначте його буквами. Назвіть протилежні сторони квадрата.

1 Порівняйте геометричні фігури.

Подібність прямокутника й квадрата

- Прямокутник — це чотирикутник.
- Яка довжина протилежних сторін прямокутника?
- Кути прямокутника …
- Скільки діагоналей у прямокутника?
- Які за довжиною діагоналі прямокутника?

- Квадрат — це чотирикутник.
- Яка довжина протилежних сторін квадрата?
- Кути квадрата …
- Скільки діагоналей у квадрата?
- Які за довжиною діагоналі квадрата?

Відмінності між прямокутником і квадратом

- Яка довжина сторін прямокутника?
- Яка довжина суміжних сторін прямокутника?

- Яка довжина сторін квадрата?
- Яка довжина суміжних сторін квадрата?

2 Запишіть номери прямокутників і квадратів.

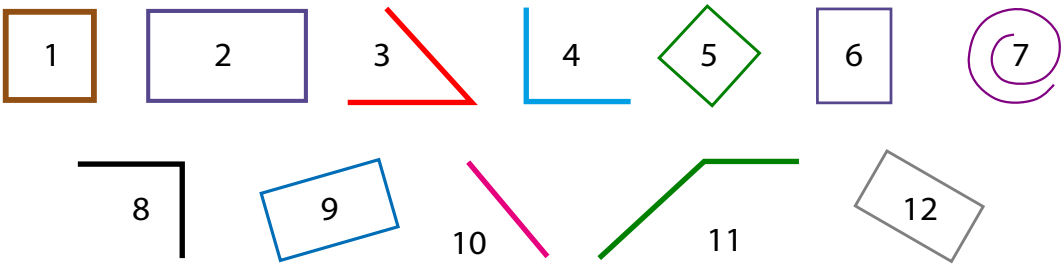

Прямокутники: …
Квадрати: …

3 Які геометричні фігури ви бачите?

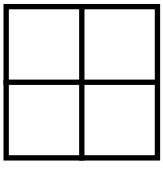

1 Вставте пропущені числа.

6, 12, … , … , … , … , … , … , 54, 60.
60, 54, … , … , … , … , … , … , 12, 6.

2 Складіть приклад на множення і приклад на ділення з кожних трьох чисел.

Зразок: 6 · 2 = 12 12 : 6 = 2

6, 2, 12.	6, 3, 18.	6, 6, 36.	5, 4, 20.
6, 4, 24.	6, 5, 30.	5, 6, 30.	5, 7, 35.

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Ділене 36, дільник 6. Знайти частку.
Знайти частку від ділення 21 на 3.
Знайти добуток чисел 6 і 8.

4 Розв'яжіть задачі.

1) У шестиповерховому будинку 48 квартир. Скільки квартир на кожному поверсі?

2) 18 л молока розлили в 6 однакових банок. Скільки літрів молока в кожній банці?

5 1) 24 хлопці вирушили в похід. Вони жили порівну в 6 наметах. Скільки хлопців жило в кожному наметі?

2) 24 хлопці вирушили в похід. Вони жили в наметах, по 6 хлопців у кожному наметі. Скільки наметів напнули хлопці?

У прикладах без дужок спочатку виконують дію множення або ділення, а потім — додавання чи віднімання.

6

6 · 3 + 2	6 · 6 – 3	18 : 6 + 9	54 : 6 – 2
6 · 2 + 8	6 · 8 – 7	36 : 6 + 14	48 : 6 – 8
6 · 6 + 12	6 · 7 – 5	48 : 6 + 5	30 : 6 – 4

7

Чи є зображена фігура прямокутником? Чому?

1 Складіть і розв'яжіть приклади.

36 збільшити на 2.	Знайти суму чисел 41 і 15.
32 зменшити на 2.	Знайти різницю чисел 30 і 30.
23 плюс 5.	До 37 додати 3.
29 мінус 5.	Від 40 відняти 4.

2 1) У саду працювало 26 дівчаток, а хлопчиків — на 4 більше. Скільки хлопчиків працювало в саду?

2) У саду працювало 26 дівчаток, а хлопчиків — на 4 менше. Скільки хлопчиків працювало в саду?

3 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1) Микола зловив 33 рибки, а Степан — на 2 рибки більше. Скільки рибок зловили обидва хлопчики?

Микола — 33 р. ←
Степан — ? — на 2 р. більше, ніж ┘ } ?

Розв'язання:
1) … + … = … ;
2) … + … = … .

2) Микола зловив 33 рибки, а Степан — на 2 рибки менше. Скільки рибок зловили обидва хлопчики?

Микола — 33 р. ←
Степан — ? — на 2 р. менше, ніж ┘ } ?

Розв'язання:
1) … – … = … ;
2) … + … = … .

4 Розв'яжіть приклади.

(3 + 1) · 5	2 · (7 + 2)	(21 + 9) : 3	(50 – 30) : 4
(2 + 2) · 4	3 · (5 + 2)	(15 + 6) : 3	(39 – 3) : 4
(3 + 2) · 5	4 · (4 + 4)	(19 + 5) : 3	(40 – 8) : 4

5 Які геометричні фігури ви бачите?

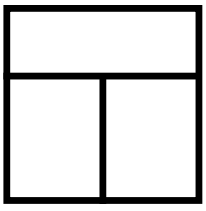

1

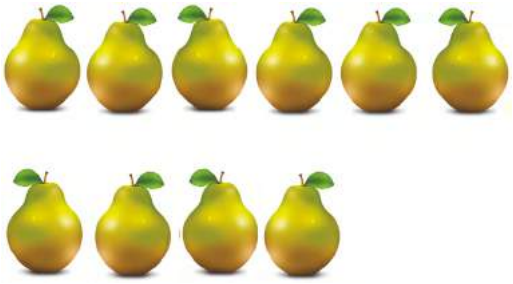

• На скільки більше груш у верхньому ряді?

6 гр. – 4 гр. = 2 гр.

Відповідь. У верхньому ряді на 2 груші більше, ніж у нижньому.

• На скільки менше груш у нижньому ряді?

6 гр. – 4 гр. = 2 гр.

Відповідь. У нижньому ряді на 2 груші менше, ніж у верхньому.

Щоб дізнатися, на скільки одне число більше чи менше за друге, треба від більшого числа відняти менше.

2 На скільки 20 більше за 10?
На скільки 10 менше від 20?
На скільки 39 більше за 9?
На скільки 9 менше від 39?
На скільки 13 більше за 5?
На скільки 5 менше від 13?

3 Розв'яжіть задачі.

1) У гаражі 31 легковий автомобіль, а вантажних — 12. На скільки більше легкових автомобілів, ніж вантажних?

2) Довжина червоної смужки 38 см, а синьої смужки — 25 см. На скільки сантиметрів червона смужка довша за синю? На скільки сантиметрів синя смужка коротша за червону?

4 Поставте запитання до задачі та розв'яжіть її.

У парку посадили 36 каштанів і 8 кленів.
На скільки більше … ?
На скільки менше … ?

1
- Скільки червоних квадратів?
- Скільки синіх квадратів?
- Яких квадратів більше?
- Яких квадратів менше?
- У скільки разів червоних квадратів більше, ніж синіх?
- У скільки разів синіх квадратів менше, ніж червоних?

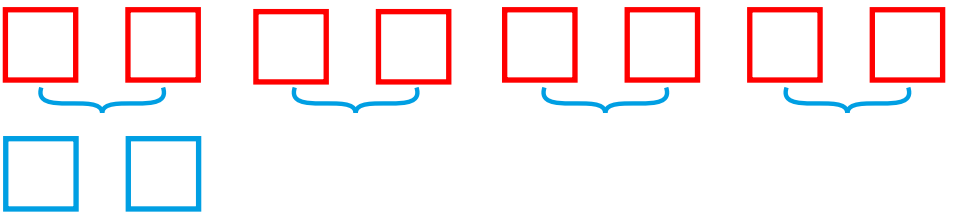

Дізнаємось, скільки разів по 2 квадрати міститься у 8 квадратах:

8 кв. : 2 кв. = 4 (рази).

По 2 квадрати у 8 квадратах міститься 4 рази.

Отже, червоних квадратів у 4 рази більше, ніж синіх, а синіх квадратів у 4 рази менше, ніж червоних.

2
- У скільки разів 6 більше за 3?
- У скільки разів 3 менше від 6?

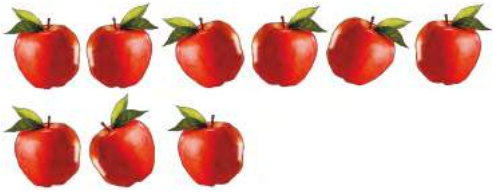

6 яб. : 3 яб. = 2 (рази)

6 більше за 3 у 2 рази.

3 менше від 6 у 2 рази.

Щоб дізнатися, у скільки разів одне число більше чи менше за друге, треба більше число поділити на менше.

3 1 У скільки разів 20 грн більше за 5 грн?

20 грн : 5 грн = 4 (рази)

Відповідь. 20 грн більше за 5 грн у 4 рази.

2 У скільки разів 5 грн менше від 20 грн?

20 грн : 5 грн = 4 (рази)

Відповідь. 5 грн менше від 20 грн у 4 рази.

4 Розв'яжіть задачі.

1) У скільки разів 10 м більше за 2 м?

2) У скільки разів 2 м менше від 10 м?

5 Розв'яжіть задачі.

1) У скільки разів 15 кг більше за 3 кг?

2) У скільки разів 3 кг менше від 15 кг?

6
- У скільки разів 25 більше за 5?
- У скільки разів 3 менше від 12?
- У скільки разів 24 більше за 4?
- У скільки разів 6 менше від 18?

7 Розв'яжіть задачі.

1) Довжина кімнати 6 м, а довжина коридора 12 м. У скільки разів коридор довший за кімнату?

2) У класі 14 дівчаток і 7 хлопчиків. У скільки разів у класі менше хлопчиків, ніж дівчаток?

8 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1) Довжина синьої тасьми 32 м. Довжина зеленої тасьми 4 м. У скільки разів … ?

2) Велосипедист проїхав за годину 18 км, а пішохід пройшов 3 км. У скільки разів … ?

9 1) У саду посадили 18 яблунь і 9 слив. У скільки разів більше посадили яблунь, ніж слив? У скільки разів менше посадили слив, ніж яблунь?

2) Бабусі 54 роки, а онуку 6 років. У скільки разів бабуся старша за онука? У скільки разів онук молодший від бабусі?

3) У першій пачці 27 зошитів, а в другій — 9 зошитів. У скільки разів більше зошитів у першій пачці, ніж у другій? У скільки разів менше зошитів у другій пачці, ніж у першій?

10 Накресліть квадрат зі стороною 3 см 5 мм. Позначте квадрат буквами. Проведіть діагоналі.

1 Знайдіть серед фігур трикутники.

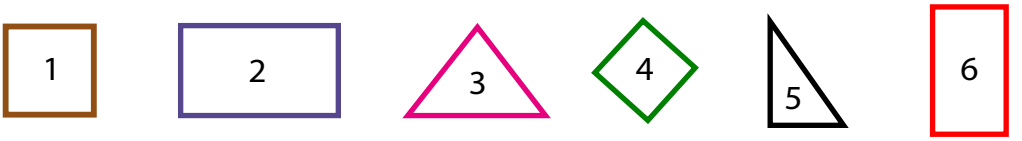

- Чому знайдені фігури називають трикутниками?

2 Накресліть трикутник.

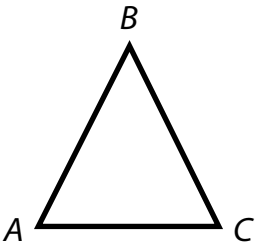

- Скільки в трикутника сторін?
- Покажіть і назвіть бічні сторони трикутника *ABC*.
  AB — **бічна сторона**.
  BC — **бічна сторона**.
- Як називається сторона *AC*?
  AC — **основа**.

3

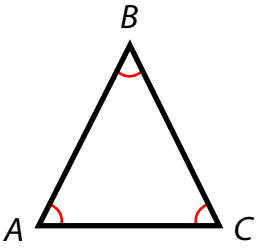

- Скільки в трикутника кутів?
- Покажіть і назвіть кути трикутника *ABC*.
  $\angle CAB$, $\angle ABC$, $\angle BCA$ — **кути**.
- Покажіть і назвіть вершини трикутника *ABC*.
  A, *B*, *C* — **вершини**.

4 Накресліть трикутник і позначте його буквами.

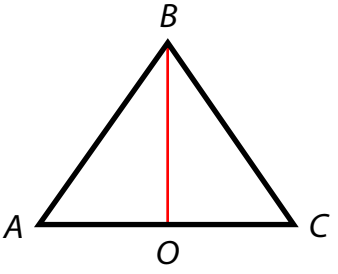

- За допомогою косинця проведіть у трикутнику висоту.
  BO — **висота**.

5 Назвіть бічні сторони, основу, кути трикутника.

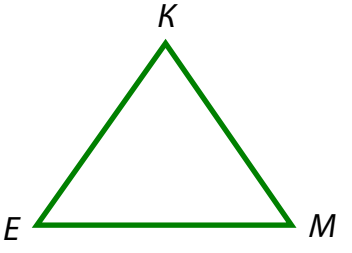

1

На скільки більше

У першому ряді 12 стільців, а в другому — 6 стільців. На скільки більше стільців у першому ряді, ніж у другому?

12 ст. – 6 ст. = 6 ст.

Відповідь. У першому ряді на 6 стільців більше, ніж у другому.

У скільки разів більше

У першому ряді 12 стільців, а в другому — 6 стільців. У скільки разів більше стільців у першому ряді, ніж у другому?

12 ст. : 6 ст. = 2 (рази)

Відповідь. У першому ряді стільців у 2 рази більше, ніж у другому.

2 Розв'яжіть задачі.

1) У змаганнях взяли участь 24 хлопці й 6 дівчат. На скільки менше дівчат, ніж хлопців, узяло участь у змаганнях?

2) У змаганнях взяли участь 24 хлопці й 6 дівчат. У скільки разів менше дівчат, ніж хлопців, узяло участь у змаганнях?

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

На скільки 18 більше за 3?
У скільки разів 18 більше за 3?
На скільки 3 менше від 18?
У скільки разів 3 менше від 18?

4 Розв'яжіть задачі.

1) 15 груш розклали на тарілки, по 3 груші на кожну. Скільки тарілок використали?

2) 15 груш розклали на тарілки, по 3 груші на кожну. Скільки груш поклали на кожну тарілку?

3) На тарілці лежало 15 груш і 3 сливи. У скільки разів груш більше, ніж слив? На скільки менше слив, ніж груш?

5 Розв'язати приклади.

(9 – 6) · 7	3 · (6 + 2)	(20 + 7) : 3	(60 – 20) : 5
(20 – 18) · 6	4 · (5 + 4)	(30 + 6) : 4	(80 – 50) : 5
(45 – 40) · 8	5 · (3 + 3)	(40 + 5) : 5	(40 – 20) : 5

6 Накресліть трикутник. Позначте вершини трикутника буквами.

1 Назвіть числа, які діляться на 3.

2 Розв'яжіть приклади.

1 · 3	1 · 5	1 · 7	1 · 8	1 · 9
2 · 3	2 · 5	2 · 7	2 · 8	2 · 9

3 Розв'яжіть задачі.

1. Для ремонту будинку першого дня привезли 6 бетонних плит, а другого дня — у 2 рази більше. Скільки бетонних плит привезли другого дня?
2. Для ремонту будинку першого дня привезли 6 бетонних плит, а другого дня — 12. У скільки разів більше бетонних плит привезли другого дня, ніж першого?

4 Розв'яжіть задачі.

1. У коробці з новорічними іграшками було 6 сніжинок, а кульок — у 4 рази більше, ніж сніжинок. Скільки кульок було в коробці?
2. У коробці з новорічними іграшками було 6 сніжинок і 24 кульки. У скільки разів більше було кульок, ніж сніжинок?
3. У коробці з новорічними іграшками було 6 сніжинок, а кульок — у 4 рази більше, ніж сніжинок. Скільки всього іграшок було в коробці?

5 Складіть і розв'яжіть приклади за зразком.

8 : 4 = 2
2 · 4 = 8
4 · 2 = 8

12 : 4 20 : 4 24 : 4 18 : 3

6 Назвіть основу, бічні сторони й кути трикутника.

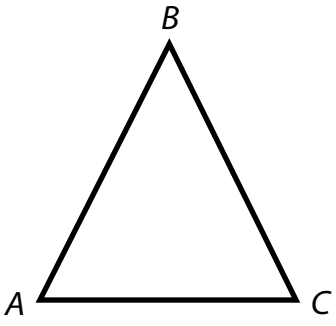

1 Розв'яжіть приклади.

4 : 2 + 1	6 : 3 + 1	8 : 4 + 1	10 : 5 + 1	12 : 6 + 1
6 : 2 – 1	9 : 3 – 1	12 : 4 – 1	15 : 5 – 1	18 : 6 – 1

2 Розв'яжіть задачі.

1) На одній вулиці збудували 16 будинків, а на другій вулиці — у 4 рази менше. Скільки будинків збудували на другій вулиці?

2) На одній вулиці збудували 16 будинків, а на другій вулиці — 4 будинки. У скільки разів менше будинків збудували на другій вулиці, ніж на першій?

3

У скільки разів 2 менше від 18 ?	На скільки 2 менше від 18?
У скільки разів 3 менше від 27 ?	На скільки 3 менше від 27?
У скільки разів 4 менше від 20 ?	На скільки 4 менше від 20?

4 Розв'яжіть задачі.

1) До лялькового театру пішло 14 першокласників і 18 другокласників, а на балетну виставу пішло 25 третьокласників. На скільки менше дітей пішло на балетну виставу, ніж до лялькового театру?

Розв'язання:

1) … + … = … ;
2) … – … = … .

2) У майстерні виготовили 32 парти, а столів — у 4 рази менше. Скільки всього парт і столів виготовили в майстерні?

5 Назвіть основу, бічні сторони й висоту трикутника.

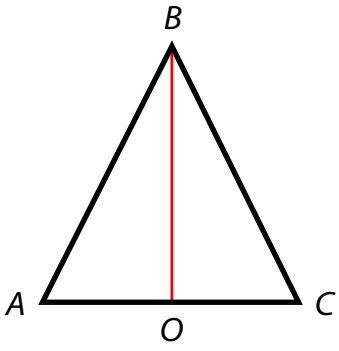

1 Вставте пропущені числа.

7 · … = 21	7 · … = 14	7 · … = 42
7 · … = 35	7 · … = 28	7 · … = 49

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший множник 6, другий множник 7. Знайти добуток.

Перший множник 7, другий множник 3. Знайти добуток.

Помножити 5 на 7.

Помножити 7 на 2.

Знайти добуток чисел 4 і 7.

Знайти добуток чисел 7 і 5.

3 1 У саду посадили кущі аґрусу в 5 рядів, по 7 кущів у кожному ряді. Скільки всього кущів аґрусу посадили в саду?

2 До їдальні привезли 8 бідонів молока, по 7 л у кожному бідоні. Скільки літрів молока привезли до їдальні?

4 1 За день в ательє пошили 7 костюмів, а суконь — на 4 більше, ніж костюмів. Скільки суконь пошили в ательє за день?

2 За день в ательє пошили 7 костюмів, а суконь — у 4 рази більше, ніж костюмів. Скільки суконь пошили в ательє за день?

5 Розв'яжіть задачу.

У бідоні було 45 л молока. Для 7 телят налили по 3 л молока. Скільки літрів молока залишилося в бідоні?

План розв'язування

1. Скільки літрів молока налили для телят?
2. Скільки літрів молока залишилося в бідоні?

6 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший множник	7	7	7	7	7	7
Другий множник	6	8	5	7	9	4
Добуток						

7 Накресліть трикутник і позначте його буквами. Проведіть висоту.

62 Прямокутний трикутник

1 Випишіть номери прямих кутів.

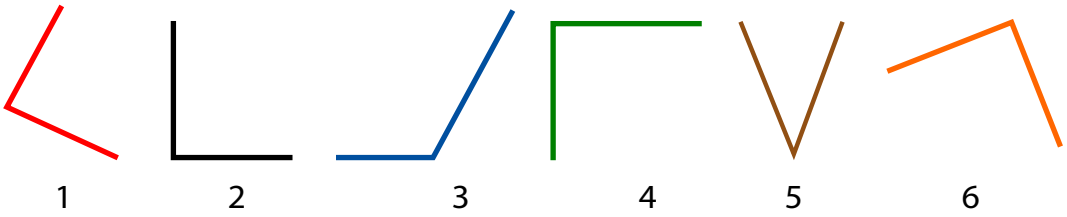

2 Накресліть прямий кут *AOB*.

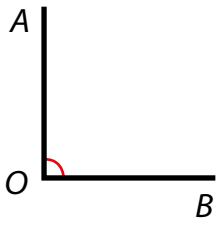

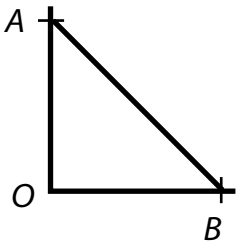

- На сторонах кута за допомогою циркуля відкладіть відрізки *OA* і *OB*.
- Кінці відрізків сполучіть.

Трикутник, один із кутів якого прямий, називають *прямокутним*.

3 Знайдіть серед фігур прямокутні трикутники.

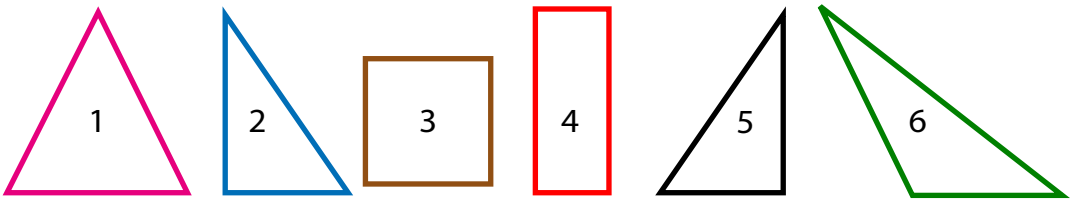

- Чому знайдені фігури називають прямокутними трикутниками?

4 Накресліть прямокутний трикутник.

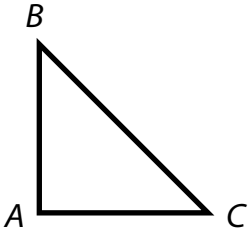

- Назвіть бічні сторони трикутника.
- Назвіть основу трикутника.
- Назвіть вершини трикутника.
- Назвіть кути трикутника.

1 Складіть приклад на множення і приклад на ділення з кожних трьох чисел.

Зразок: **7 · 2 = 14** **14 : 7 = 2**

7, 2, 14.	7, 4, 28.	7, 6, 42.	7, 9, 63.
7, 3, 21.	7, 7, 49.	7, 8, 56.	7, 5, 35.

2 Розв'яжіть приклади за зразком.

7 · … = 14	7 · … = 28	7 · … = 21
14 : 7 = 2	7 · … = 42	7 · … = 49
7 · 2 = 14	7 · … = 56	7 · … = 63

3 Складіть і розв'яжіть приклади за зразком.

… · 7 = 14	… · 7 = 21	… · 7 = 28
14 : 7 = 2	… · 7 = 35	… · 7 = 42
2 · 7 = 14	… · 7 = 49	… · 7 = 56

**Щоб знайти невідомий множник,
треба добуток розділити на відомий множник.**

3 · … = 15	**15 : 3 = 5**	**3 · 5 = 15**
… · 6 = 12	**12 : 6 = 2**	**2 · 6 = 12**

4 Розв'яжіть задачі.

1 Для ремонту школи привезли 35 банок білої фарби, а коричневої — на 7 банок менше. Скільки всього банок фарби привезли?

Розв'язання:

1) … – … = … ;
2) … + … = … .

2 Для ремонту школи привезли 35 банок білої фарби, а коричневої — у 7 разів менше. Скільки всього банок фарби привезли?

Розв'язання:

1) … : … = … ;
2) … + … = … .

5 Накресліть прямокутний трикутник і назвіть його.

1

8 ·	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2 Знайдіть невідоме число.

2 · … = 16	5 · … = 40	… · 6 = 48	… · 7 = 49
4 · … = 32	7 · … = 63	… · 7 = 35	… · 5 = 20

3 Розв'яжіть задачі.

1. У шкільному саду 3 ряди дерев, по 8 дерев у кожному ряді. Скільки дерев у шкільному саду?
2. На одній вулиці 8 ліхтарів, а на другій — у 4 рази більше. Скільки ліхтарів на другій вулиці?

4 Розв'яжіть задачі.

1. З одного дерева зібрали 8 кг абрикос, а з другого — в 2 рази більше. Скільки кілограмів абрикос зібрали з другого дерева?
2. З одного дерева зібрали 8 кг абрикос, а з другого — в 2 рази більше. Скільки кілограмів абрикос зібрали з двох дерев разом?

5 Розв'яжіть задачу.

Дівчинка складала букети. Для кожного букета вона брала 5 білих квіток і 2 червоні. Скільки всього квіток у 8 букетах?

План розв'язування

1. Скільки квіток у букеті?
2. Скільки всього квіток у 8 букетах?

6 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший множник 8, другий множник 5. Знайти добуток.
Перший множник 8, другий множник 7. Знайти добуток.
Помножити 8 на 9.
Помножити 7 на 6.
Знайти добуток чисел 6 і 8.
Знайти добуток чисел 7 і 9.

7

8 · 4 – 5	8 · 5 + 9	8 · 3 + 4	8 · 2 – 9
8 · 8 – 6	8 · 9 + 4	8 · 6 + 3	8 · 7 – 12

8 Накресліть прямокутний трикутник. Позначте трикутник буквами. Назвіть сторони, кути.

1

8	16	24	32	40	48	56	64	72	80	: 8

2 Складіть приклад на множення і приклад на ділення із кожних трьох чисел.

Зразок: **8 · 2 = 16** **16 : 8 = 2**

8, 2, 16.	8, 6, 48.	8, 5, 40.	8, 9, 72.
8, 4, 32.	8, 3, 24.	8, 7, 56.	8, 8, 64.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

… : 2 = 5	… : 3 = 4	… : 4 = 5	… : 5 = 5	… : 8 = 2
5 · 2 = 10	… : 3 = 5	… : 4 = 6	… : 5 = 7	… : 8 = 3
10 : 2 = 5	… : 3 = 6	… : 4 = 7	… : 5 = 8	… : 8 = 4

Щоб знайти невідоме ділене,
треба частку помножити на дільник.

… : 3 = 2 **2 · 3 = 6** **6 : 3 = 2**

4 Розв'яжіть задачі.

1) Дріт завдовжки 32 м розрізали на 8 однакових шматків. Скільки метрів дроту в кожному шматку?

2) 40 вареників розклали на 8 тарілок порівну. Скільки вареників на кожній тарілці?

5 Розв'яжіть задачі.

1) З однієї грядки зібрали 20 качанів капусти, а з другої — 28 качанів капусти. Усю капусту розклали порівну у 8 кошиків. Скільки качанів капусти вмістилося в один кошик?

Розв'язання:

1) … + … = … ;
2) … : … = … .

2) 4 покупцям продали по 8 кг яблук. Залишилося ще 40 кг яблук. Скільки кілограмів яблук було спочатку?

План розв'язування

1. Скільки кілограмів яблук продали?
2. Скільки кілограмів яблук було спочатку?

1

9 ·	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2 Знайдіть невідоме число.

3 · … = 27	2 · … = 18	8 · … = 72	6 · … = 54
5 · … = 45	4 · … = 36	7 · … = 63	8 · … = 40

3 1 У саду 9 рядів дерев. У кожному ряді по 9 дерев. Скільки всього дерев у саду?

2 У шафі 4 полиці. На кожній полиці по 9 книжок. Скільки всього книжок у шафі?

4 1 Один токар виготовив 9 деталей, а другий — на 7 деталей більше. Скільки всього деталей виготовили токарі?

2 Один токар виготовив 9 деталей, а другий — у 7 разів більше. Скільки всього деталей виготовили токарі?

5 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший множник 9, другий множник 4. Знайти добуток.
Перший множник 9, другий множник 6. Знати добуток.
Знайти добуток чисел 9 і 8.
Знайти добуток чисел 9 і 5.
9 збільшити у 2 рази.
9 збільшити у 7 разів.

6

8 · 4 + 7	9 · 2 + 2	8 · 3 – 3	9 · 3 – 5
8 · 2 + 3	9 · 4 + 3	8 · 6 – 4	9 · 5 – 4
8 · 5 + 30	9 · 6 + 5	8 · 8 – 2	9 · 6 – 3
8 · 3 + 11	9 · 8 + 7	8 · 5 – 6	9 · 7 – 2

7 Як називають ці трикутники?

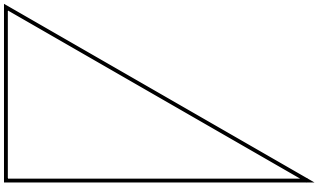
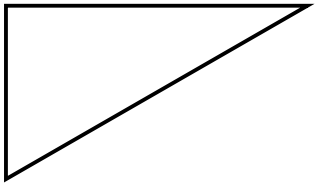
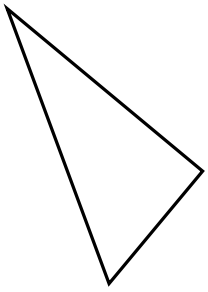

1 Запишіть номери гострих кутів.

2 Накресліть кут, менший від прямого. Як називають такий кут?

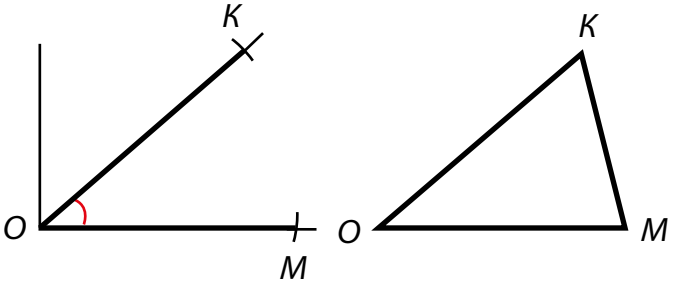

- На сторонах кута відкладіть за допомогою циркуля відрізки *OK* і *OM*. Кінці відрізків сполучіть.

Трикутник, у якого всі кути гострі, називають *гострокутним*.

3 Знайдіть серед фігур гострокутні трикутники.

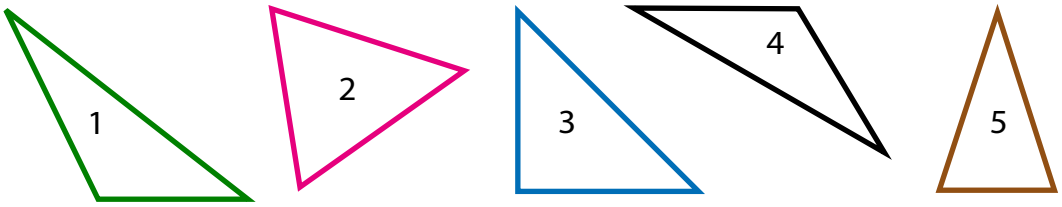

- Чому знайдені фігури називають гострокутними трикутниками?

4 Накресліть гострокутний трикутник і позначте його буквами.

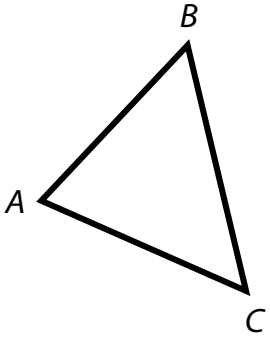

- Назвіть бічні сторони трикутника.
- Назвіть основу трикутника.
- Назвіть вершини трикутника.

1

9	18	27	36	45	54	63	72	81	90	: 9

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший множник	9	9	9	9	8	8
Другий множник	6	3	5	9	7	9
Добуток						

Ділене	18	36	63	81	64	56
Дільник	9	9	9	9	8	8
Частка						

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

8 : … = 2
8 : 2 = 4
8 : 4 = 2

12 : … = 3
15 : … = 3
18 : … = 3

16 : … = 4
20 : … = 4
28 : … = 4

25 : … = 5
35 : … = 5
45 : … = 5

4 Розв'яжіть задачі.

1) В автобусі їхало 36 жінок, а дітей — у 9 разів менше, ніж жінок. Скільки дітей їхало в автобусі?

2) В автобусі їхало 36 жінок, а дітей — у 9 разів менше, ніж жінок. Скільки всього пасажирів їхало в автобусі?

5 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1) У похід вирушило 27 хлопчиків, а дівчаток — на 9 менше, ніж хлопчиків. Скільки всього дітей вирушило в похід?

Хлопчиків — 27 ←
Дівчаток — ? — на 9 менше, ніж ← } ?

2) У похід вирушило 27 хлопчиків, а дівчаток — у 9 разів менше, ніж хлопчиків. Скільки всього дітей вирушило в похід?

Хлопчиків — 27 ←
Дівчаток — ? — у 9 разів менше, ніж ← } ?

6 Чи можна назвати зображений трикутник гострокутним? Чому?

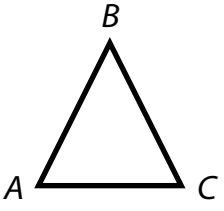

1 Замініть додавання множенням.

0 + 0 = 0	0 · 2 = 0
0 + 0 + 0 = 0	0 · 3 = 0
0 + 0 + 0 + 0 = 0	0 · …
0 + 0 + 0 + 0 + 0 = 0	0 · …

2 Назвіть співмножники й добутки.

0 · 2 = 0	0 · 5 = 0	0 · 8 = 0	0 · 9 = 0
2 · 0 = 0	5 · 0 = 0	8 · 0 = 0	9 · 0 = 0

Якщо один зі співмножників дорівнює нулю, то й добуток дорівнює нулю.
4 · 0 = 0 0 · 3 = 0

3 Замініть множення додаванням за зразком.

2 · 3 = 2 + 2 + 2	6 · 3	7 · 4	1 · 8
4 · 2	0 · 2	0 · 4	0 · 5

4 Розв'яжіть приклади.

0 · 3	0 · 6	3 · 0	9 · 0	0 · 4
5 · 0	7 · 0	0 · 8	0 · 7	6 · 0

5 Розв'яжіть задачі. Порівняйте розв'язки.

1) Маса 8 однакових гарбузів 24 кг. Чому дорівнює маса кожного гарбуза?

2) Маса всіх однакових гарбузів 24 кг. Маса одного гарбуза 3 кг. Скільки гарбузів?

6 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1) З 9 кущів зібрали порівну 45 кг порічок. Скільки … ?

2) Зібрали 45 кг порічок, по 5 кг із кожного куща. Скільки … ?

7

2 + 0	0 + 4	5 + 0	0 + 6	8 + 0	0 + 9
2 · 0	0 · 4	5 · 0	0 · 6	8 · 0	0 · 9
2 – 0	4 – 4	5 – 0	6 – 6	8 – 8	9 – 0

8 Накресліть гострокутний трикутник і позначте його буквами.

70 Ділення нуля

1 Складіть і розв'яжіть приклади за зразком.

2 · 0 = 0
0 : 2 = 0

6 · 0 = 0
0 : 6 = …

5 · 0 = 0
0 : … =

8 · 0 = …
… : … = …

Якщо нуль поділити на будь-яке число, то в частці буде нуль.

2 Розв'яжіть приклади.

4 · 0	8 · 0	3 · 0	6 · 0	7 · 0
0 · 4	0 · 8	0 · 3	0 · 6	0 · 7
0 : 4	0 : 8	0 : 3	0 : 6	0 : 7
4 – 4	8 – 8	3 – 3	6 – 6	7 – 7

3 Порівняйте вирази.

> = <

3 · 0 ○ 0 : 3	4 + 0 ○ 4 · 0	6 · 2 ○ 6 + 2
2 – 0 ○ 2 · 0	5 + 0 ○ 5 – 0	8 + 3 ○ 8 · 3

4 Розв'яжіть задачі.

1. Батькові 36 років, а син у 9 разів молодший за батька. Скільки років синові?
2. Книжка коштує 72 грн, а блокнот у 8 разів дешевший від книжки. Скільки коштує блокнот?

5 Зробіть короткий запис умови задачі та розв'яжіть її.

Парк прибирало 18 робітників, а робітниць — у 3 рази менше. Скільки всього робітників і робітниць прибирало парк?

Робітників — 18 ←
Робітниць — ? — у 3 рази менше, ніж ← } ?

6 Розв'яжіть приклади.

24 : 4 · 0	6 · 0 + 35	32 : 4 · 1
72 : 9 · 0	8 · 0 + 28	27 : 3 · 1
42 : 6 · 0	7 · 0 + 21	35 : 5 · 1
49 : 7 · 0	9 · 0 + 32	36 : 6 · 1
21 : 3 · 0	5 · 0 + 16	42 : 6 · 1

7 Накресліть гострокутний трикутник і позначте його буквами. Назвіть сторони, кути.

1 Замініть додавання множенням.

1 + 1 = 2	1 · 2 = 2
1 + 1 + 1 = 3	1 · …
1 + 1 + 1 + 1 = 4	1 · …
1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 5	1 · …

2 Порівняйте добутки в кожному стовпчику.

1 · 2	1 · 4	1 · 5	1 · 7	1 · 8	1 · 9
2 · 1	4 · 1	5 · 1	7 · 1	8 · 1	9 · 1

Якщо одиницю помножити на будь-яке число або будь-яке число помножити на одиницю, то в добутку буде це число.

1 · 3 = 3 **6 · 1 = 6**

3 > = <

4 + 1 ○ 4 · 1	6 · 1 ○ 6 + 1	5 + 1 ○ 5 · 1
7 + 1 ○ 7 · 1	9 · 1 ○ 9 + 1	8 + 1 ○ 8 · 1

4 Розв'яжіть приклади.

1 · 3	1 · 4	1 · 5	1 · 6	1 · 8	1 · 9
2 · 3	2 · 4	2 · 5	2 · 6	2 · 8	2 · 9

5 Розв'яжіть приклади.

2 · 1 = 2	3 · 1 = 3	5 · 1 = …	7 · 1 = …	8 · 1 = …
2 : 1 = 2	3 : 1 = …	5 : 1 = …	7 : 1 = …	8 : 1 = …
2 : 2 = 1	3 : 3 = …	5 : 5 = …	7 : 7 = …	8 : 8 = …

Якщо будь-яке число поділити на одиницю, то в частці буде це число.

4 : 1 = 4 **9 : 1 = 9**

6 Розв'яжіть задачі.

1. У магазині першого дня продали 16 телефонів, а другого дня — на 2 телефони менше. Скільки телефонів продали за два дні?
2. У магазині першого дня продали 16 телефонів, а другого дня — у 2 рази менше. Скільки телефонів продали за два дні?

7 Накресліть два гострокутних трикутники в різних положеннях.

72 Тупокутний трикутник

1 Випишіть номери тупих кутів.

2 Накресліть кут, більший за прямий. Як називають цей кут?

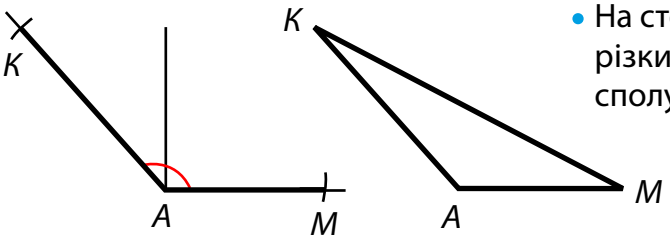

- На сторонах кута відкладіть відрізки *AK* і *AM*. Кінці відрізків сполучіть.

Трикутник, у якого один кут тупий, називають *тупокутним*.

3 Знайдіть серед фігур тупокутні трикутники.

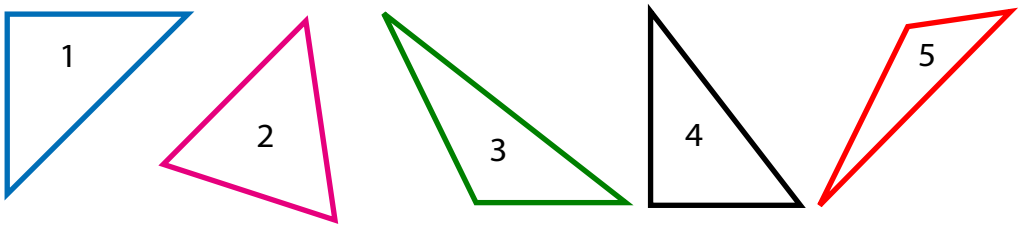

- Чому знайдені фігури називають тупокутними трикутниками?

4 Накресліть тупокутний трикутник і позначте його буквами.

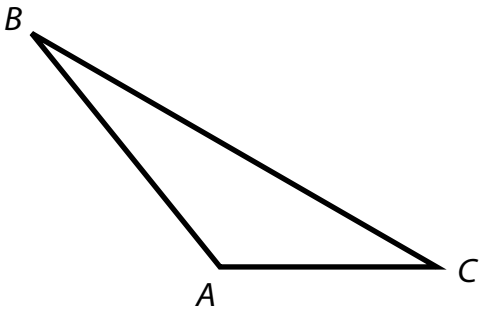

- Назвіть сторони трикутника.
- Назвіть кути трикутника.
- Назвіть вершини трикутника.

1 Знайдіть добутки.

1 · 2	1 · 5	1 · 8	1 · 4
1 · 3	1 · 6	1 · 9	1 · 7

2 Розв'яжіть приклади за зразком.

10 · 2 = 1 дес. · 2 од. = 20
10 · 2 = 20

10 · 2	10 · 4	10 · 6	10 · 8
10 · 3	10 · 5	10 · 7	10 · 9

3 Розв'яжіть задачі.

1. Один олівець коштує 10 грн. Скільки коштують: 5 олівців; 7 олівців; 9 олівців?
2. На сорочку пришили 10 ґудзиків. Скільки ґудзиків пришили на: 3 такі сорочки; 6 сорочок; 8 сорочок?

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

10 · 3 = 30
30 : 10 = 3

10 · 5 = 50	10 · 6 = 60	10 · 8 = 80
50 : 10 = …	60 : 10 = …	80 : 10 = …
10 · 2 = 20	10 · 4 = 40	10 · 7 = 70
20 : 10 = …	40 : 10 = …	70 : 10 = …

5 Розв'яжіть задачі.

1. 50 олівців розклали порівну в 10 коробок. Скільки олівців у кожній коробці?
2. 50 олівців розклали в коробки, по 10 олівців у кожну. Скільки використали коробок?

6 Складіть і розв'яжіть приклади.

Ділене	7	15	24	30	60	80
Дільник	1	1	1	10	10	10
Частка						

7 Чи можна назвати зображений трикутник тупокутним? Чому?

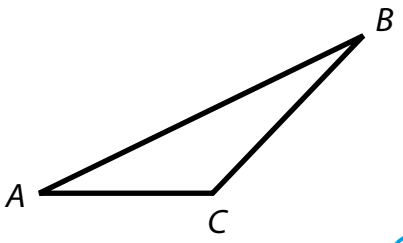

1 Поясніть, що означає «остача».

- 7 кульок поділили на дві рівні частини.

7 : 2 = 3 (остача 1)

- Від стрічки завдовжки 7 см відрізали шматки по 2 см. Скільки сантиметрів стрічки залишилося?

7 : 3 = 2 (остача 1)
7 : 2 = 3 (остача 1)

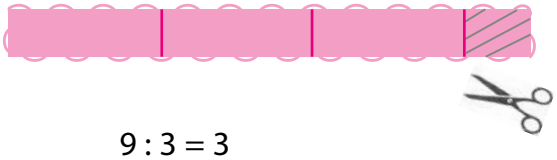

2

8 : 2 = 4
9 : 2 = 4 (ост. 1)
8 1
8 : 2 = 4
9 – 8 = 1
Перевірка: 4 · 2 = 8
8 + 1 = 9

9 : 3 = 3
10 : 3 = 3 (ост. 1)
9 1
9 : 3 = 3
10 – 9 = 1
Перевірка: 3 · 3 = 9
9 + 1 = 10

3 Розв'яжіть приклади.

2 : 2	6 : 2	10 : 2	3 : 3	7 : 3	12 : 3
3 : 2	7 : 2	11 : 2	4 : 3	8 : 3	13 : 3
4 : 2	8 : 2	12 : 2	5 : 3	9 : 3	15 : 3
5 : 2	9 : 2	13 : 2	6 : 3	10 : 3	16 : 3

4 1 З 16 м тканини пошили сукні. На кожну сукню пішло по 3 м тканини. Скільки суконь пошили і скільки метрів тканини залишилося?

Розв'язання:
1) … : … = … ;
2) … – … = … .

2 У дівчини було 13 ґудзиків. Вона пришила їх до 2 блузок порівну. Скільки ґудзиків пришила дівчинка до кожної блузки і скільки ґудзиків у неї залишилося?

Розв'язання:
1) … : … = … ;
2) … – … = … .

5 Накресліть тупокутний трикутник і позначте його буквами.

1 Випишіть і розв'яжіть приклади на ділення без остачі.

18 : 2	7 : 2	12 : 2	4 : 3	10 : 3	16 : 3
9 : 2	6 : 2	15 : 2	6 : 3	12 : 3	18 : 3

2 Розв'яжіть приклади за зразком.

8 : 4 = 2
9 : 4 = 2 (ост. 1)
8 1
8 : 2 = 4
9 – 8 = 1
Перевірка: 4 · 2 = 8
8 + 1 = 9

12 : 4	10 : 5	20 : 5	12 : 6	24 : 6
13 : 4	11 : 5	21 : 5	13 : 6	26 : 6
16 : 4	15 : 5	25 : 5	18 : 6	30 : 6
17 : 4	16 : 5	27 : 5	19 : 6	32 : 6

3 Розв'яжіть задачі.

1) 30 олівців розклали в 4 коробки порівну. Скільки олівців поклали в кожну коробку і скільки олівців залишилося?

Розв'язання:
1) … : … = … ;
2) … – … = … .

2) Купили 37 рибок і пустили їх у 5 акваріумів порівну, а решту рибок залишили в банці. Скільки рибок у кожному акваріумі і скільки рибок залишилося в банці?

3) 25 цукерок роздали 6 дітям порівну. Скільки цукерок дісталося кожній дитині і скільки цукерок залишилося?

4 Розв'яжіть приклади.

9 : 4	13 : 4	17 : 4	27 : 4	31 : 4
11 : 5	16 : 5	21 : 5	27 : 5	31 : 5
13 : 6	19 : 6	25 : 6	27 : 6	31 : 6

5 Накресліть тупокутний трикутник і позначте його буквами.

- Назвіть сторони трикутника.
- Назвіть кути трикутника.
- Назвіть вершини трикутника.

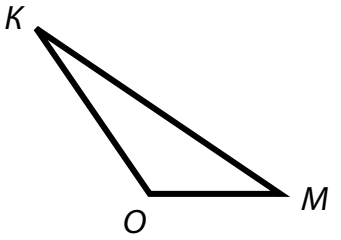

1 Назвіть числа, які без остачі діляться на 5.

11, 15, 19, 25, 28, 30, 34, 40, 47, 45.

2 Назвіть числа, які без остачі діляться на 7.

10, 12, 14, 17, 21, 24, 28, 32, 35, 40, 42, 49.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

14 : 7 = 2
15 : 7 = 2 (ост. 1)
14 1

14 : 7	28 : 7
15 : 7	29 : 7
22 : 7	35 : 7
23 : 7	37 : 7

16 : 8 = 2
17 : 8 = 2 (ост. 1)
16 1

16 : 8	32 : 8
17 : 8	33 : 8
24 : 8	40 : 8
25 : 8	42 : 8

18 : 9 = 2
19 : 8 = 2 (ост. 1)
18 1

18 : 9	36 : 9
19 : 9	37 : 9
27 : 9	45 : 9
28 : 9	46 : 9

4 Розв'яжіть задачі.

1. Для обклеювання однакових кімнат купили 22 рулони шпалер. На кожну кімнату пішло по 7 рулонів шпалер. Скільки кімнат обклеїли і скільки рулонів шпалер залишилося?
2. 42 палички для усної лічби розклали у 8 пеналів порівну. Скільки паличок поклали в кожний пенал і скільки паличок залишилося?
3. 46 мандаринів розклали в 9 пакетів порівну. Скільки мандаринів поклали в кожен пакет і скільки мандаринів залишилося?

5 Розв'яжіть приклади.

19 : 6	32 : 6	39 : 6	57 : 6	50 : 6
22 : 7	37 : 7	45 : 7	59 : 7	50 : 7
25 : 8	42 : 8	50 : 8	59 : 8	50 : 8
28 : 9	38 : 9	48 : 9	66 : 9	50 : 9

6 Як називають ці трикутники? Чому?

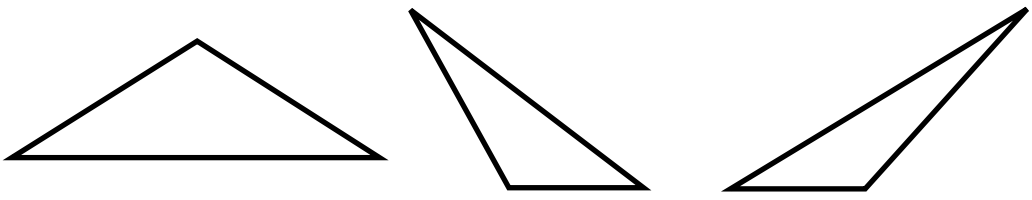

1 Виміряйте сторони трикутника *ABC*.

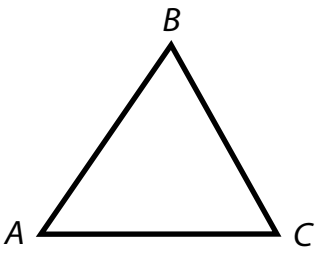

- Запишіть: *AB* = …
  BC = …
  CA = …
- Що можна сказати про довжини сторін трикутника *ABC*?

Якщо всі три сторони трикутника рівні між собою, то трикутник називають *рівностороннім*.

2 Виміряйте й запишіть довжини сторін трикутників. Як називають ці трикутники? Чому?

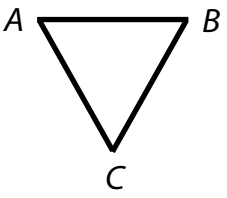

AB = …
BC = …
CA = …

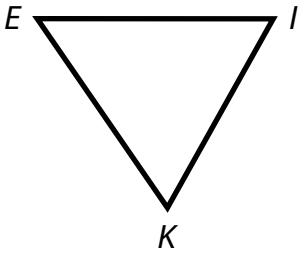

EI = …
IK = …
KE = …

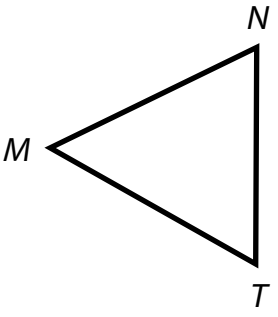

MN = …
NT = …
TM = …

3 За довжиною сторін визначте рівносторонній трикутник.

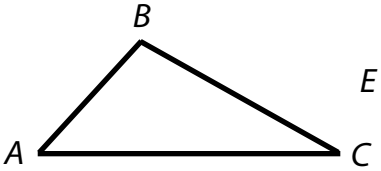

AB = 2 см
BC = 3 см
CA = *AC* = 4 см

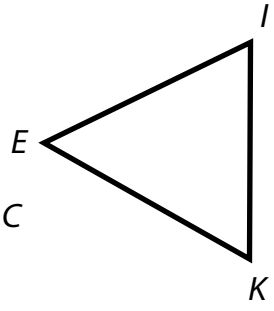

EI = 3 см
IK = 3 см
KE = 3 см

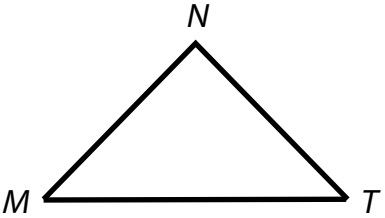

MN = 3 см
NT = 3 см
TM = 4 см

1 Напишіть числа від 20 до 30. Назвіть числа, які без остачі діляться на: 2, 3, 4, 5.

2 Прочитайте числа. Назвіть числа, що без остачі діляться на: 6, 7, 8, 9.

12, 16, 17, 18, 20, 21, 24, 26, 27.

3 Поясніть виконання ділення з остачею.

26 : 3 = … (ост. …)
24 …

32 : 6 = … (ост. …)
30 …

39 : 9 = … (ост. …)
36 …

4 Розв'яжіть задачі.

1 До ательє привезли спочатку 24 м тканини, а потім — іще 12 м. З усієї тканини пошили 9 однакових суконь. Скільки метрів тканини пішло на кожну сукню?

Розв'язання:

1) … + … = … ;
2) … : … = … .

2 Для обклеювання класних кімнат купили спочатку 60 рулонів шпалер, а потім — іще 12. Для обклеювання однієї класної кімнати потрібно 8 рулонів шпалер. Скільки кімнат можна обклеїти цими шпалерами?

5 Розв'яжіть приклади.

11 : 2	19 : 6	11 : 3	16 : 7	15 : 4	27 : 8
13 : 3	22 : 7	18 : 4	18 : 8	19 : 5	35 : 8
17 : 4	25 : 8	22 : 5	20 : 9	21 : 6	39 : 9
16 : 5	28 : 9	20 : 6	29 : 9	24 : 7	48 : 9

6 Виміряйте і запишіть довжини сторін трикутника *ABC*.

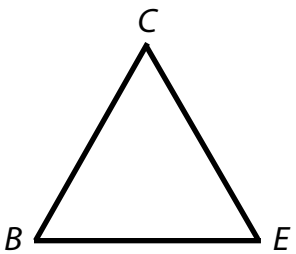

- Запишіть:
  AB = … см;
  BC = … см;
  CA = … см.
- Як називають цей трикутник? Чому?

1 Скажіть, скільки днів у тижні. Запишіть дні тижня по порядку: середа, вівторок, четвер, понеділок, п'ятниця, неділя, субота.

2 Марійка відпочивала на морі 2 тижні. Скільки це днів?

3
- Яка нині пора року?
- Які ще пори року ви знаєте?
- Назвіть зимові, весняні, літні, осінні місяці.
- Назвіть усі пори року. Скільки місяців у кожній порі року?

4 До якої пори року належать: лютий, квітень, липень, вересень, грудень?

5 Рік має … пори. У кожній порі року по … місяці. Скільки місяців у році?

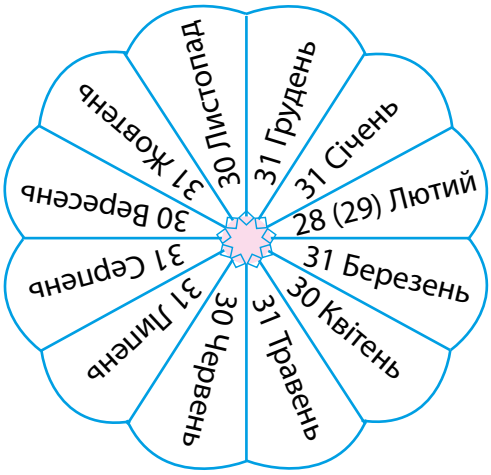

6 Запишіть назви місяців по порядку: березень, квітень, січень, травень, лютий, серпень, листопад, грудень.

7 Запишіть назви: зимових місяців; весняних місяців; літніх місяців; осінніх місяців.

8 Розв'яжіть задачу.

У травні було 12 хмарних днів, 5 — дощових, а решта — сонячні. Скільки сонячних днів було в травні?

9 Перевірте розв'язання прикладів.

15 : 2 = 7 (ост. 1)
29 : 4 = 7 (ост. 1)
20 : 3 = 6 (ост. 2)
31 : 5 = 6 (ост. 2)

1 Перетворіть.

1 дес. = … од. 6 дес. = … од. 5 дес. = … од.
3 дес. = … од. 4 дес. = … од. 7 дес. = … од.

2 Замініть додавання множенням.

Зразок: 10 + 10 + 10 = 30 10 · 3 = 30

10 + 10
10 + 10 + 10 + 10
10 + 10 + 10 + 10 + 10

10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10
10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10
10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10

3 10 · 2 10 · 3 10 · 4 10 · 8
10 · 5 10 · 6 10 · 7 10 · 9

4 Замініть додавання множенням.

Зразок: 20 + 20 = 40 20 · 2 = 40

20 + 20 + 20
20 + 20 + 20 + 20
20 + 20 + 20 + 20 + 20

20 + 20 + 20 + 20 + 20 + 20
20 + 20 + 20 + 20 + 20 + 20 + 20 + 20
20 + 20 + 20 + 20 + 20 + 20 + 20 + 20 + 20

5 Розв'яжіть приклади за зразком.

20 · 3 = 2 дес. · 3 = 6 дес. = 60

20 · 4 20 · 2 20 · 5

6 Розв'яжіть задачі.

1. На ділянці посадили кущі малини в 3 ряди по 10 кущів у кожному ряді. Скільки всього кущів малини посадили?
2. На ділянку привезли 50 кущів малини. Їх посадили в 4 ряди, по 10 кущів у кожному ряді. Скільки кущів малини залишилося посадити?

7 Виміряйте й запишіть довжини сторін трикутника *BCE*.

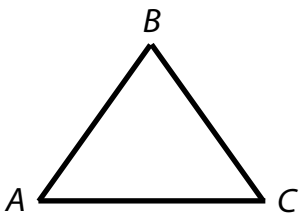

- Запишіть:
  BC = … см;
  CE = … см;
  EB = … см.
- Як називають цей трикутник? Чому?

1 Назвіть числа, які містять:

один десяток і п'ять одиниць;
два десятки й дев'ять одиниць;
чотири десятки і три одиниці;
сім десятків і вісім одиниць.

2 Скажіть, скільки десятків і скільки одиниць у числах:

16, 21, 35, 47, 52.

3 Розв'яжіть приклади.

Зразок: 30 · 2 = 3 дес. · 2 = 6 дес. = 60

30 · 2	40 · 2	20 · 2	20 · 3
30 · 3	50 · 2	20 · 4	10 · 6

4 Розв'яжіть задачі.

1. Для класної бібліотеки 30 учнів принесли по 2 книжки кожний. Скільки книжок принесли учні для класної бібліотеки?
2. У 4 кошиках лежали яблука, по 20 кг у кожному кошику. Скільки кілограмів яблук лежало в 4 кошиках?
3. Одній вівці на день потрібно 3 кг сіна. Скільки кілограмів сіна потрібно 30 вівцям?

5 Розв'яжіть задачу.

На виставку дитячих малюнків 10 хлопчиків подали по 3 роботи кожен і 20 дівчаток — по 3 роботи кожна. Скільки всього робіт подали на виставку діти?

6 Розв'яжіть приклади.

10 · 4 + 5	20 · 2 + 10	30 · 2 + 30
10 · 8 + 7	20 · 3 + 20	30 · 3 + 4
10 · 6 + 9	20 · 4 + 9	40 · 2 + 20

7 Виміряйте довжини сторін трикутника.

- Запишіть:

  AB = …
  BC = …
  CA = …
- Як називають цей трикутник? Чому?

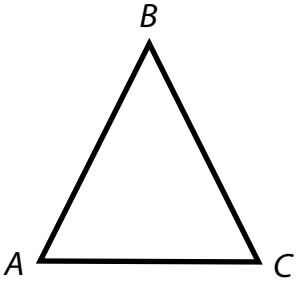

1 Виміряйте довжини сторін трикутника *ABC*.

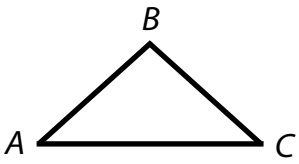

- Запишіть:
  AB = …
  BC = …
  CA = …
- Що можна сказати про довжини сторін цього трикутника?

Якщо дві сторони трикутника рівні між собою, то трикутник називають *рівнобедреним*.

2 Виміряйте й запишіть довжини сторін трикутників. Як називають ці трикутники? Чому?

AB = …
BC = …
CA = …

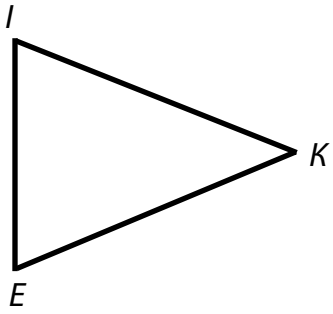

EI = …
IK = …
KE = …

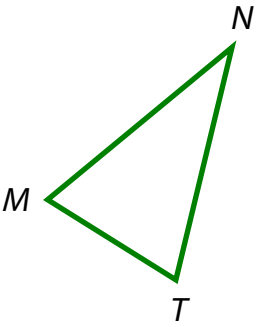

MN = …
NT = …
TM = …

3 За довжинами сторін визначте рівнобедрений трикутник.

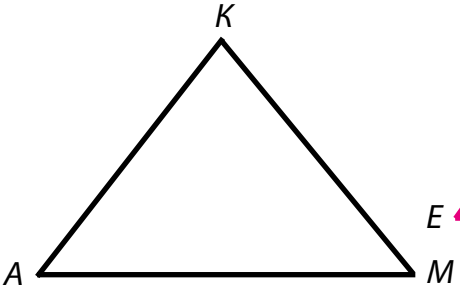

AK = 4 см
KM = 4 см
MA = 5 см

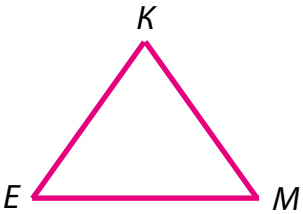

EK = 3 см
KM = 3 см
ME = 3 см

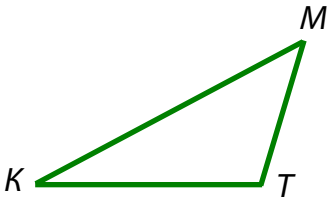

KM = 4 см
MT = 2 см
TK = 3 см

1 Запишіть цифрами:

2 дес. 3 од.; 4 дес. 6 од.; 5 дес. 7 од.;
8 дес. 7 од.; 9 дес. 2 од.

2 Скажіть, скільки десятків і скільки одиниць у числах:

19, 33, 48, 62, 85, 94.

3 Розв'яжіть приклади.

Зразок: 80 : 2 = 8 дес. : 2 = 4 дес. = 40

Перевірка: 40 · 2 = 4 дес. · 2 = 8 дес. = 80

20 : 2	80 : 2	30 : 3	40 : 4	50 : 5
40 : 2	100 : 2	60 : 3	80 : 4	100 : 5
60 : 2		90 : 3		

4 Розв'яжіть задачі.

1) Оленка прочитала 60 сторінок книжки за 3 дні, читаючи щодня порівну. Скільки сторінок Оленка читала щодня?

2) Дріт завдовжки 80 м розрізали на 4 однакових шматки. Скільки метрів дроту в кожному шматку?

3) Привезли 100 колод на 5 вантажівках. Скільки колод привезли на кожній вантажівці?

5 Розв'яжіть задачі.

1) В одному ящику 20 кг груш, а в другому — в 2 рази більше. Скільки кілограмів груш у двох ящиках?

2) В одному ящику 20 кг груш, а в другому — в 2 рази менше. Скільки кілограмів груш у двох ящиках?

6

40 : 2 + 5	80 : 2 + 30	60 : 3 – 2	80 : 4 – 14
60 : 2 + 10	100 : 2 + 5	90 : 3 – 20	100 : 5 – 18

7 Виміряйте довжини сторін трикутника.

- Запишіть:
  AB = …
  BC = …
  CA = …
- Як називають цей трикутник? Чому?

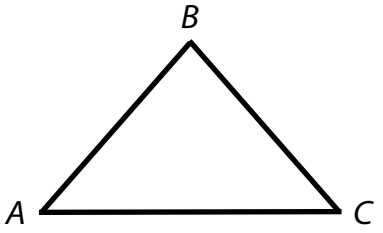

84 Ділення круглих десятків на 6, 7, 8, 9. Перевірка множення діленням

1 Запишіть числа: на 1 більші від поданих; на 1 менші від поданих.

20, 50, 13, 4, 59, 80, 99, 70.

2 Порівняйте числа.

> = <

17 ○ 7	10 ○ 100	43 ○ 53	15 ○ 51
19 ○ 69	85 ○ 58	8 ○ 28	87 ○ 78
6 ○ 36	39 ○ 93	76 ○ 76	33 ○ 3

3

60 : 6	40 : 2	60 : 2	80 : 2
70 : 7	90 : 3	40 : 4	30 : 3
80 : 8	80 : 4	60 : 3	20 : 2
90 : 9	50 : 5	100 : 5	100 : 2

4 Розв'яжіть задачі.

1) Велосипедисти першого дня проїхали 60 км, а другого — в 6 разів менше. Скільки кілометрів проїхали велосипедисти другого дня?

2) Велосипедисти першого дня проїхали 60 км, а другого — у 6 разів менше. Скільки всього кілометрів проїхали велосипедисти за 2 дні?

5 Розв'яжіть задачі.

1) У великій бочці вміщується 70 відер води, а в маленькій — у 7 разів менше. Скільки відер води вміщується у маленькій бочці?

2) У великій бочці вміщується 70 відер води, а в маленькій — у 7 разів менше. На скільки більше відер води вміщується у великій бочці, ніж у маленькій?

6

60 : 6 + 5	80 : 8 + 30	60 : 6 + 40	80 : 8 + 24
70 : 7 – 6	90 : 9 – 8	70 : 7 – 10	90 : 9 + 31

7 Виміряйте довжини сторін трикутника.

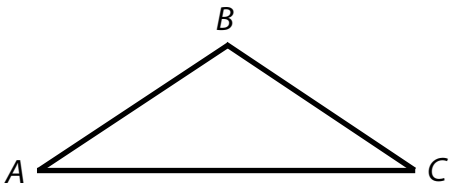

- Запишіть:
  AB = …
  BC = …
  CA = …
- Як називають цей трикутник?

1 Назвіть числа, які складаються з: 1 десятка 2 одиниць; 2 десятків 2 одиниць; 4 десятків 7 одиниць; 7 десятків 5 одиниць; 9 десятків 1 одиниці; 6 десятків 9 одиниць.

2 Розв'яжіть приклади за зразком.

11 · 2 = …

10 1

10 · 2 = 20

1 · 2 = 2

20 + 2 = 22

11 · 2	21 · 2	31 · 2	41 · 2
12 · 2	22 · 2	32 · 2	42 · 2
13 · 2	23 · 2	33 · 2	43 · 2
14 · 2	24 · 2	34 · 2	44 · 2

3 Розв'яжіть задачі.

1) На молочній фермі працює 13 чоловіків, а жінок — у 2 рази більше. Скільки жінок працює на фермі?

2) На молочній фермі працює 13 чоловіків, а жінок — у 2 рази більше. Скільки всього робітників працює на фермі?

4 Розв'яжіть задачі.

1) До палатки привезли 2 ящики лимонів, по 23 кг у кожному ящику. Скільки кілограмів лимонів привезли до палатки?

2) До палатки привезли 2 ящики лимонів, по 23 кг у кожному ящику. За день продали 29 кг лимонів. Скільки кілограмів лимонів залишилося?

5

11 · 2 + 6	12 · 2 + 7	23 · 2 + 6	32 · 2 + 8
11 · 2 – 4	12 · 2 – 9	23 · 3 – 24	32 · 2 – 41

6 Виміряйте довжини сторін трикутника.

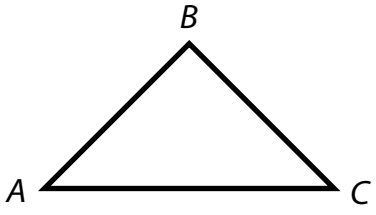

- Запишіть:
  AB = …
  BC = …
  CA = …
- Як називають цей трикутник?

1 Скажіть, скільки десятків і скільки одиниць у кожному з поданих чисел.

13, 19, 31, 28, 47, 55, 71, 84, 99.

2 Назвіть числа, які складаються з: 1 десятка 6 одиниць; 2 десятків 3 одиниць; 5 десятків 8 одиниць; 4 десятків 4 одиниці; 8 десятків 2 одиниць; 9 десятків 5 одиниць.

3 Назвіть числа, які можна записати за допомогою цифр:

1 і 9; 2 і 6; 5 і 6; 7 і 7; 8 і 3; 9 і 8.

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

12 · 3 = …

10 2

10 · 3 = 30

2 · 3 = 6

30 + 6 = 36

11 · 3	21 · 3	31 · 3	11 · 4	11 · 5	11 · 8
12 · 3	22 · 3	32 · 3	12 · 4	11 · 6	11 · 9
13 · 3	23 · 3	33 · 3	21 · 4	11 · 7	54 · 1

5 Розв'яжіть задачі.

1. У магазин привезли 12 коробок із цукерками, а з печивом — у 4 рази більше. Скільки коробок із печивом привезли в магазин?
2. У магазин привезли 12 коробок із цукерками, а з печивом — у 4 рази більше. На скільки менше коробок із цукерками, ніж із печивом, привезли?
3. У магазин привезли 12 коробок із цукерками, а з печивом — у 4 рази більше. Скільки всього коробок із цукерками й печивом привезли в магазин?

6

12 · 3 – 26	21 · 4 – 52	11 · 2 – 16	32 · 3 – 8
11 · 6 – 16	23 · 3 – 37	11 · 3 – 9	41 · 2 – 13

7 Виміряйте довжини сторін трикутника.

- Запишіть:
  AB = …
  BC = …
  CA = …
- Як називають цей трикутник?

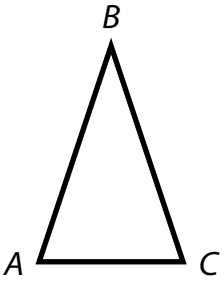

1 Виміряйте довжини сторін трикутника.

- Запишіть: $AB = \ldots$
  $BC = \ldots$
  $CA = \ldots$
- Що можна сказати про довжини сторін цього трикутника?

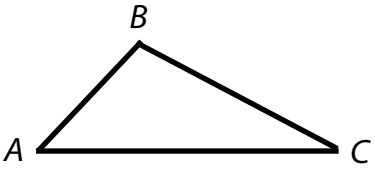

Якщо в трикутнику всі сторони різні, то трикутник називають *різностороннім*.

2 Виміряйте й запишіть довжини сторін трикутників. Як називають ці трикутники? Чому?

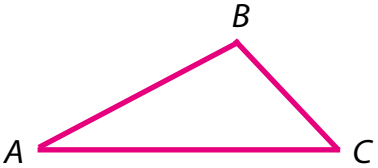

$AB = \ldots$
$BC = \ldots$
$CA = \ldots$

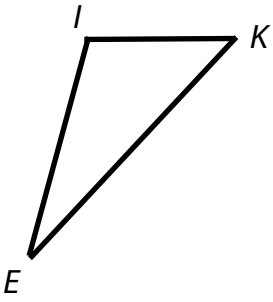

$EI = \ldots$
$IK = \ldots$
$KE = \ldots$

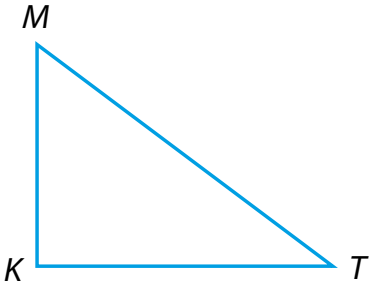

$KM = \ldots$
$MT = \ldots$
$TK = \ldots$

3 За довжинами сторін визначте різносторонній трикутник.

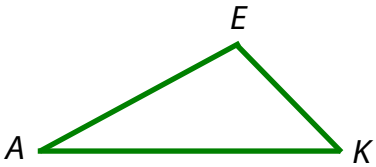

$AE = \ldots$
$EK = \ldots$
$KA = \ldots$

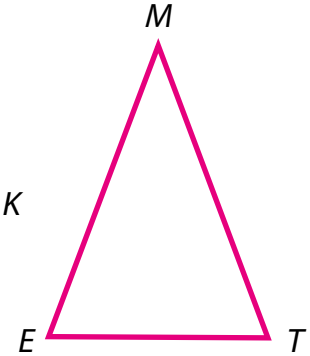

$EM = \ldots$
$MT = \ldots$
$TE = \ldots$

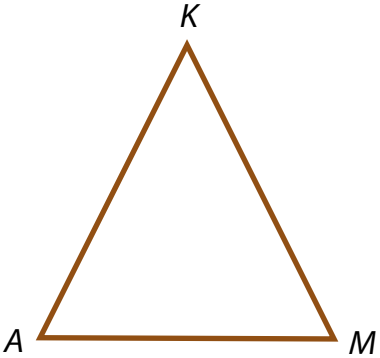

$AK = \ldots$
$KM = \ldots$
$MA = \ldots$

1 З ряду чисел 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 випишіть:

- в один рядок числа, що діляться на 2;
- у другий рядок числа, що діляться на 3.

2 Розв'яжіть приклади за зразком.

28 : 2 = ...
20 8
20 : 2 = 10
8 : 2 = 4
10 + 4 = 14

22 : 2	44 : 2	64 : 2	33 : 3	66 : 3
24 : 2	46 : 2	66 : 2	36 : 3	69 : 3
26 : 2	48 : 2	82 : 2	39 : 3	93 : 3
42 : 2	62 : 2	86 : 2	63 : 3	96 : 3

3 Розв'яжіть задачі.

1) Батькові 28 років, а синові 2 роки. У скільки разів батько старший за сина? На скільки років син молодший від батька?

2) У господині 39 курчат і 3 індики. У скільки разів курчат більше, ніж індиків? На скільки менше індиків, ніж курчат?

4 Розв'яжіть задачі.

1) У спортивному гуртку 26 учнів, а в гуртку «Умілі ручки» — у 2 рази менше. Скільки учнів в обох гуртках?

2) Рибалка зловив 33 карасі, а йоржів — у 3 рази менше. Скільки рибин зловив рибалка?

5

46 : 2	86 : 2	42 : 2	66 : 3	93 : 3
84 : 2	64 : 2	26 : 2	99 : 3	36 : 3
62 : 2	66 : 2	88 : 2	96 : 3	39 : 3
48 : 2	44 : 2	68 : 2	63 : 3	69 : 3
24 : 2	26 : 2	28 : 2	33 : 3	22 : 2

6 Як називають цей трикутник?

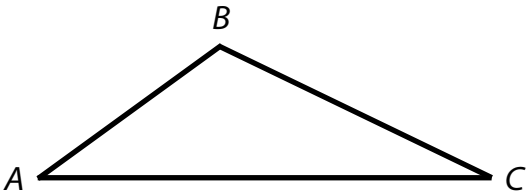

1 Прочитайте числа: 6, 8, 16, 24, 36, 12, 48. Випишіть числа, які:

- діляться на 4;
- діляться на 6;
- діляться на 4 і на 6.

2
- Яке число більше за 10 у 4 рази?
- Яке число менше від 80 у 4 рази?
- Яке число більше за 10 у 5 разів?
- Яке число менше від 60 у 6 разів?

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

48 : 4 = 12
40 8
40 : 4 = 10
8 : 4 = 2
10 + 2 = 12

44 : 4	55 : 5	99 : 9	
48 : 4	66 : 6		
84 : 4	77 : 7		
88 : 4	88 : 8		

4 1 Першого дня на клумбі зійшло 44 тюльпани, а другого дня — у 4 рази менше. Скільки тюльпанів зійшло другого дня?

2 Першого дня на клумбі зійшло 44 тюльпани, а другого дня — у 4 рази менше. Скільки тюльпанів зійшло за два дні? На скільки більше тюльпанів зійшло першого дня, ніж другого?

5 1 55 лимонів розклали в пакети, по 5 лимонів у кожний. Скільки пакетів використали?

2 23 великі й 32 маленькі лимони розклали в пакети, по 5 лимонів у кожний. Скільки пакетів використали?

6

88 : 4 + 30	96 : 3 + 9	77 : 7 – 8	36 : 3 + 19
63 : 3 + 10	82 : 2 – 7	66 : 6 – 5	48 : 4 – 12

7 Як називають цей трикутник?

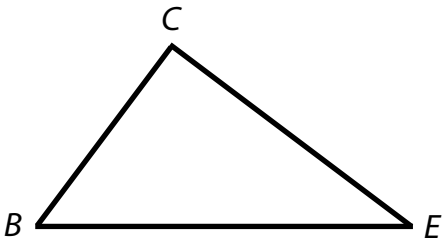

1 Вставте пропущені числа.

Десятки	2	1	3		6	1	7	
Одиниці	8		7	4			6	5
Число	28	19		84	62	11		45

2 Складіть до кожного прикладу на множення два приклади на ділення і розв'яжіть їх за зразком.

6 · 3 = 18
18 : 3 = 6
18 : 6 = 3

7 · 4 8 · 5 9 · 6 9 · 9

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

12 · 2 = ...
10 2
10 · 2 = 20
2 · 2 = 4
20 + 4 = 24

Перевірка:
24 : 2 = 12
20 4
20 : 2 = 10
4 : 2 = 2
10 + 2 = 12

13 · 2 11 · 3 11 · 4
14 · 2 12 · 3 12 · 4
21 · 2 23 · 3 21 · 4
22 · 2 32 · 3 22 · 4

4 1. У класі 14 учнів. Кожен учень засушив по 2 листочки. Скільки листочків засушили учні?

2. Корова за день з'їдає 11 кг силосу. Скільки силосу потрібно корові на тиждень?

3. До шкільної їдальні привезли 35 кг яблук і 3 ящики слив, по 12 кг у кожному ящику. Скільки всього кілограмів фруктів привезли до шкільної їдальні?

5

13 · 3 + 7	14 · 2 + 6	13 · 2 + 15
23 · 2 + 8	22 · 3 + 7	32 · 3 – 27
14 · 2 – 9	31 · 3 – 22	41 · 2 – 34
24 · 2 – 15	42 · 2 – 16	34 · 2 – 12

6 Як називають цей трикутник? Чому?

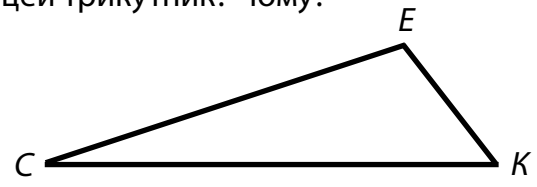

1 Поставте потрібний знак, не обчислюючи.

> = <

4 · 2 ○ 4 · 3	3 · 10 ○ 10 · 3	20 · 2 ○ 20 · 4
5 · 3 ○ 5 · 4	12 · 3 ○ 12 · 2	10 · 5 ○ 10 · 6

2 Складіть і розв'яжіть приклади за зразком.

8 : 2 = 4
4 · 2 = 8
2 · 4 = 8

12 : 3 20 : 4 15 : 5 18 : 6

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

28 : 2 = ...
20 8
20 : 2 = 10
8 : 2 = 4
10 + 4 = 14

Перевірка:
14 · 2 = 28
10 · 2 = 20
4 · 2 = 8
20 + 8 = 28

22 : 2	33 : 3	44 : 4
24 : 2	36 : 3	48 : 4
26 : 2	39 : 3	84 : 4
42 : 2	63 : 3	88 : 4

4 Розв'яжіть задачі.

1. Від 4 корів за день надоїли порівну 48 л молока. Скільки літрів молока надоїли від кожної корови за день?
2. Маляр пофарбував 84 парти за 2 дні. Скільки парт пофарбував маляр за день?
3. Діти принесли з лісу 39 маслюків, а білих грибів — у 3 рази менше. Скільки всього грибів принесли діти?
4. З одного дерева зібрали 26 кг яблук, а з другого — в 2 рази менше. Скільки кілограмів яблук зібрали з двох дерев?

5

44 : 4 + 14	33 : 3 + 28	77 : 7 – 6	63 : 3 + 22
39 : 3 + 19	66 : 3 – 15	48 : 4 – 12	88 : 2 + 35

6 Як називають цей трикутник? Чому?

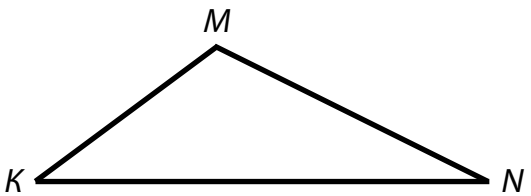

1 Скільки трикутників зображено? Назвіть їх.

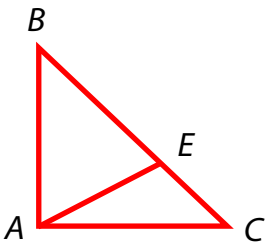

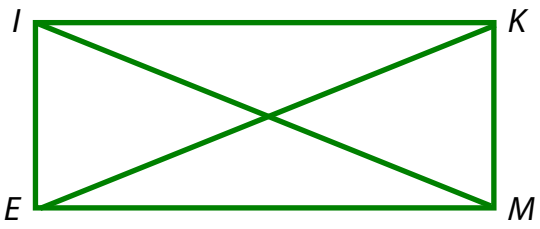

2 Запишіть номери трикутників.

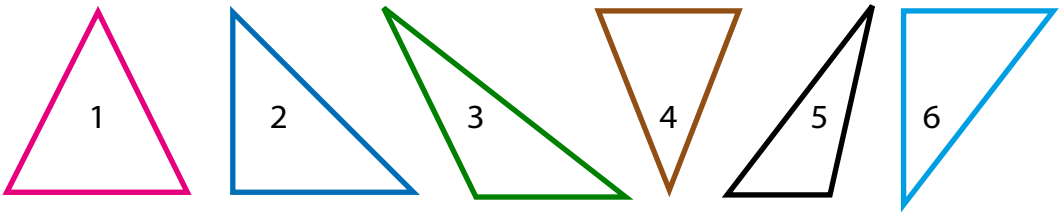

Прямокутні: … Гострокутні: … Тупокутні: …

3 Виміряйте й запишіть довжини сторін кожного трикутника. Як називають ці трикутники? Чому?

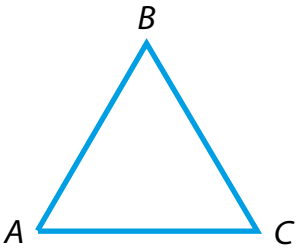

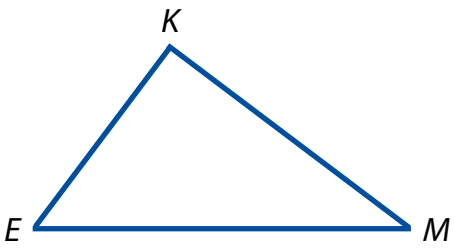

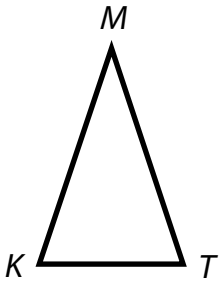

AB = …
BC = …
CA = …

EK = …
KM = …
ME = …

KM = …
MT = …
TK = …

4 Як називають ці трикутники?

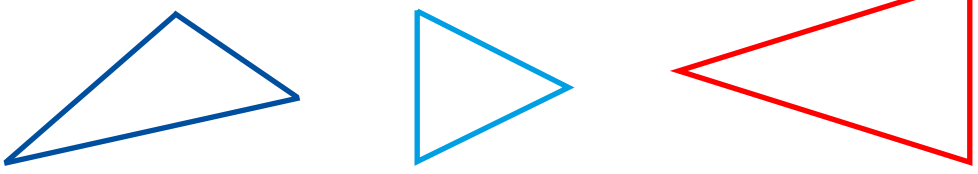

1 Вставте пропущені числа.

Десятки	3		9		5	8		2
Одиниці	1	5	1	8		8	6	
Число	31	75		48	58		66	23

2 Поставте потрібний знак, не обчислюючи.

> = <

16 + 12 ○ 16 – 12 30 + 14 ○ 20 + 14 27 + 3 ○ 3 + 27
17 + 2 ○ 20 + 2 15 + 3 ○ 15 + 30 74 – 20 ○ 74 – 30

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

- Числа 12, 23, 24, 33, 42, 44 збільште в 2 рази.

Зразок: 12 · 2 = 24.

- Числа 36, 39, 63, 66, 93, 96 зменште в 3 рази.

Зразок: 36 : 3 = 12.

4 1 Із першого вулика накачали 24 кг меду, а з другого — в 2 рази більше. Скільки кілограмів меду накачали з другого вулика?

2 Із першого вулика накачали 24 кг меду, а з другого — в 2 рази менше. Скільки кілограмів меду накачали з двох вуликів? На скільки більше кілограмів меду накачали з першого вулика, ніж із другого?

5 1 У саду зібрали 12 кг малини, а смородини — в 4 рази більше. Скільки кілограмів смородини зібрали в саду?

2 У саду зібрали 48 кг смородини, а малини — в 4 рази менше. Скільки кілограмів ягід зібрали в саду? На скільки менше кілограмів малини, ніж смородини, зібрали?

6

11 · 2 – 15	21 · 3 – 25	46 : 2 – 15	77 : 7 – 2
11 · 4 – 17	22 · 4 – 88	63 : 3 – 8	88 : 8 + 49
12 · 3 + 18	31 · 2 + 29	64 : 2 + 39	96 : 3 – 27

7 Як називають ці трикутники?

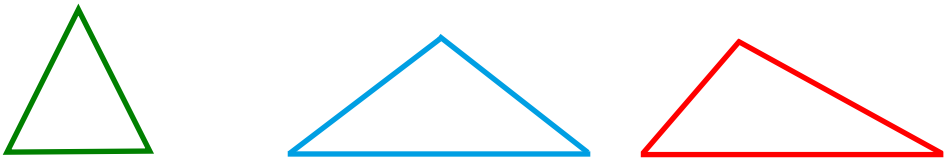

94 Секунда. 1 хв = 60 с. 1 год = 60 хв

1 Котру годину показує кожен годинник?

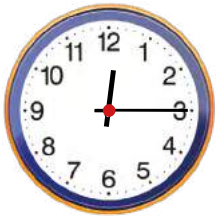

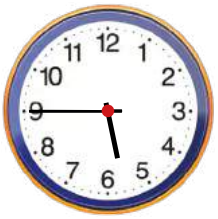

Відповідати треба так: дванадцята година п'ятнадцять хвилин, або п'ятнадцять хвилин на першу; перша година тридцять хвилин, або … ; п'ята година сорок п'ять хвилин, або за п'ятнадцять хвилин шоста.

2
- Скільки хвилин триває урок?
- Скільки хвилин триває маленька перерва?
- Скільки хвилин триває велика перерва?
- Скільки хвилин триває ваш сніданок?

В одній хвилині 60 секунд.
Слово «секунда» при цифрах пишемо так:
1 с, 2 с, 20 с, 36 с, 60 с.
1 хв = 60 с

Секунда — одиниця часу.
Наприклад, бігун долає відстань 100 м за 11 с.

***Секундомір* — це прилад для вимірювання часу.**

3
- Скільки в годині хвилин?
- Скільки годин у добі?
- Скільки годин у 2 добах?
- Скільки годин становлять: 1 доба 1 год; 1 доба 5 год; 1 доба 10 год; 1 доба 15 год?

4 Розв'яжіть задачу.

Петрик спить 9 год на добу. Скільки годин він не спить?

5 Який кут — прямий, гострий або тупий — утворюють стрілки, якщо годинник показує: 10 год; 9 год; 7 год?

1 Складіть і розв'яжіть приклади.

9 збільшити в 5 разів.
41 збільшити на 23.
23 збільшити на 16.
81 зменшити у 9 разів.

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

Множене	6	7	4	8	6	9
Множник	3	8	9	5	8	9
Добуток						

Ділене	64	36	72	49	40	28
Дільник	8	6	9	7	5	4
Частка						

3 Розв'яжіть задачі.

1. На змаганнях із баскетболу гравці однієї команди набрали 32 очки, а гравці другої команди — в 4 рази менше очок. Який був рахунок гри?
2. На приготування обіду в шкільній їдальні витратили 3 кг цибулі, 4 кг моркви, а картоплі — у 7 разів більше, ніж цибулі й моркви разом. Скільки кілограмів картоплі витратили?
3. За 3 дні кондитер випік 36 тортів. Першого дня було випечено 18 тортів, другого дня — у 3 рази менше, ніж першого. Скільки тортів кондитер випік третього дня?
4. На трьох полицях 70 книжок. На першій полиці 42 книжки, на другій — у 6 разів менше. Скільки книжок на третій полиці?

4

9 : 3 · 2	20 : 4 · 3	16 : 4 · 6
12 : 3 · 2	24 : 3 · 2	28 : 4 · 7
15 : 3 · 2	27 : 3 · 2	36 : 4 · 5

5 Як називають ці трикутники?

1 Дано числа: 5, 11, 12, 25, 15, 6, 8, 21, 30.

Випишіть числа, що:

- діляться на 3 без остачі;
- діляться на 3 з остачею.

2 Розв'яжіть приклади за зразком.

37 : 3 = ...

30 7

30 : 3 = 10

7 : 3 = 2 (ост. 1)

10 + 2 = 12 (ост. 1)

37 : 3	68 : 6	27 : 2
56 : 5	89 : 8	38 : 3
49 : 4	46 : 4	69 : 6
25 : 2	35 : 3	78 : 7

3 Розв'яжіть задачі.

1. 38 л соку налили порівну в 7 банок. Скільки літрів соку налили в кожну банку і скільки літрів соку залишилося?
2. До шкільної швейної майстерні привезли 79 м тканини для штор. На скільки вікон пошили штори, якщо для кожного вікна потрібно 7 м тканини? Скільки метрів тканини залишилося?
3. 45 пиріжків черговий розклав на тарілки, по 2 пиріжки на кожну. Решту пиріжків він відніс на кухню. Скільки пиріжків черговий відніс на кухню?

4 Складіть і розв'яжіть приклади.

Ділене	23	27	35	37	45	47
Дільник	2	2	3	3	4	4
Частка						

5 Як називають ці трикутники?

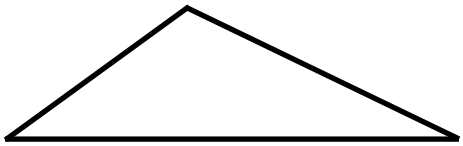

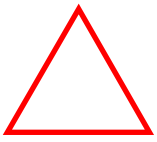

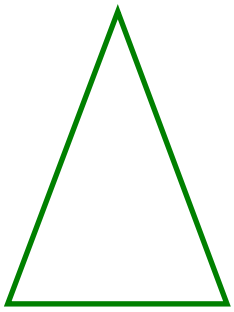

1 Позначте точку. За допомогою лінійки проведіть через цю точку лінію. Яка це лінія?

2
- Чи можна через цю точку провести ще прямі лінії?
- Скільки прямих ліній можна провести через одну точку?

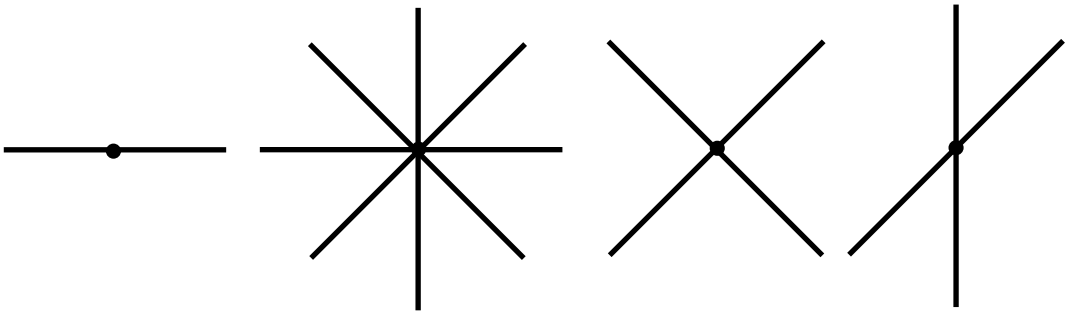

Через одну точку можна провести багато прямих ліній.

3 Позначте дві точки. За допомогою лінійки проведіть через ці точки пряму лінію.

- Чи можна через дві точки провести ще прямі лінії?
- Скільки прямих ліній можна провести через дві точки?

Через дві точки можна провести тільки одну пряму лінію.

4 Накресліть таку саму лінію в зошиті.

Продовжте цю лінію вліво і вправо штриховою лінією.

Чому пряму лінію називають незакінченою?

5
- Скільки прямих ліній можна провести через одну точку?
- Скільки прямих ліній можна провести через дві точки?

6 Проведіть у зошиті кілька прямих ліній через одну точку.

7 Проведіть у зошиті пряму лінію через дві точки.

1 Вставте пропущені числа.

Десятки	5		2		3	4	9	7
Одиниці	8	4	2	1				
Число	58	84		61	39	43	99	78

2 Поставте потрібний знак, не обчислюючи.

> = <

30 + 20 ○ 30 – 20 50 + 9 ○ 50 – 9 23 + 2 ○ 2 + 23
20 + 5 ○ 20 – 5 16 + 2 ○ 16 + 20 74 – 30 ○ 74 – 10

3
- Скільки слів ви можете прочитати за одну хвилину?
- Скільки метрів ви можете пройти за одну хвилину?
- До якого числа можна полічити за одну хвилину?

4 Розв'яжіть задачі.

1. Мишко зібрав 32 горіхи, а Юрко — в 2 рази більше. Скільки горіхів зібрали хлопчики разом?
2. У грі брали участь 2 дівчинки і 26 хлопчиків. Вони поділилися порівну на 4 команди. Скільки дітей було в кожній команді?
3. У столярній майстерні діти зробили 12 шпаківень і 15 годівниць. Усі вироби діти розвісили в парку, біля школи й у саду порівну. По скільки виробів повісили діти в кожному місці?

5

34 · 2	33 · 2	43 · 2	31 · 3
21 · 3	12 · 3	22 · 3	14 · 2
22 · 4	21 · 4	33 · 3	41 · 2
11 · 5	42 · 2	12 · 4	32 · 3

6

86 : 2	22 : 2	82 : 2	77 : 7
99 : 3	46 : 2	66 : 3	55 : 5
88 : 4	39 : 3	68 : 2	48 : 4

7

12 · 4 – 13	12 · 3 + 5	65 – 48 : 4
22 · 2 – 20	21 · 4 + 7	43 – 39 : 3
30 · 2 – 50	11 · 5 + 20	51 – 77 : 7

8 Проведіть у зошиті кілька прямих ліній через одну точку.

1 Запишіть числа: від 28 до 35; від 46 до 52; від 68 до 74; від 89 до 94.

2 Напишіть сусідні десятки.

… 30 … ; … 50 … ; … 70 … ; … 80 … ; … 90 … .

3 Порівняйте числа й вирази.

> = <

21 ○ 12	6 ○ 66	70 – 50 ○ 20	29 – 9 ○ 20
85 ○ 58	10 ○ 100	60 + 30 ○ 100	30 + 6 ○ 60

4 Запишіть кожне з поданих чисел у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

74 = 70 + 4	93	96	88	53	29
67	84	52	46	78	36
48	67	73	39	94	87

5 Розв'яжіть задачі.

1. В одній череді було 37 корів, а в другій — на 16 корів більше. Скільки корів було в двох чередах разом?
2. У кінотеатрі за місяць було показано 25 фільмів для дорослих і на 12 фільмів менше для дітей. Скільки всього фільмів було показано в кінотеатрі за місяць?
3. У першому мотку було 26 м мотузки, у другому — 20 м, а в третьому — на 6 м менше, ніж у другому. Скільки метрів мотузки в трьох мотках?

6

37 + 16	29 + 36	68 – 39	41 – 17
75 + 19	46 + 47	24 – 18	52 – 19
58 + 17	65 + 26	93 – 45	85 – 36
64 + 28	27 + 36	56 – 28	91 – 64

7 Проведіть у зошиті кілька прямих ліній через одну точку за зразком.

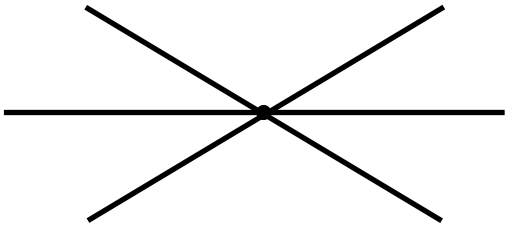

1 • Відлічіть 10 паличок і зв'яжіть їх у пучок.

10 паличок — це 1 десяток паличок.

• Відлічіть 10 десятків паличок і зв'яжіть їх.

10 десятків паличок — це 1 сотня паличок.

• Відлічіть 10 сотень паличок і зв'яжіть їх.

10 сотень паличок — це 1 тисяча паличок.

2

1 сотня — сто
2 сотні — двісті
3 сотні — триста
4 сотні — чотириста
5 сотень — п'ятсот
6 сотень — шістсот
7 сотень — сімсот
8 сотень — вісімсот
9 сотень — дев'ятсот
10 сотень — тисяча

3 Запишіть у зошиті.

Одна сотня — 100 — сто
Дві сотні — 200 — двісті
Три сотні — 300 — триста
Чотири сотні — 400 — …
П'ять сотень — 500 — …
Шість сотень — 600 — …
Сім сотень — 700 — …
Вісім сотень — 800 — …
Дев'ять сотень — 900 — …
Десять сотень — 1000 — …

4 Розгляньте таблицю.

1 один	**2** два	**3** три	**4** чотири	**5** п'ять	**6** шість	**7** сім	**8** вісім	**9** дев'ять	**10** десять
10 десять	**20** два-дцять	**30** три-дцять	**40** сорок	**50** п'ят-десят	**60** шіст-десят	**70** сім-десят	**80** вісім-десят	**90** дев'я-носто	**100** сто
100 сто	**200** двісті	**300** триста	**400** чоти-риста	**500** п'ят-сот	**600** шіст-сот	**700** сім-сот	**800** вісім-сот	**900** дев'ят-сот	**1000** тисяча

5 Прочитайте числа: 100, 300, 500, 200, 600, 400, 700, 900, 1000, 800.

6 Назвіть числа.

4 сотні — чотириста
8 сотень — …
2 сотні — …
10 сотень — …
7 сотень — …
3 сотні — …
6 сотень — …
9 сотень — …
5 сотень — …

1 Прочитайте числа: 3, 30, 300; 6, 60, 600; 4, 40, 400; 5, 50, 500; 8, 80, 800; 7, 70, 700; 9, 90, 900; 10, 100, 1000.

2
- Візьміть 1 сотню і 4 десятки паличок.

  1 сотня — це сто, 4 десятки — це сорок.
  Скільки всього паличок? Усього 140 паличок.
- Візьміть 2 сотні і 7 десятків паличок.
  Скільки всього паличок? Прочитайте це число.

3 Назвіть числа.

3 сотні і 1 десяток;
5 сотень і 9 десятків;
9 сотень і 5 десятків;
4 сотні і 8 десятків;
8 сотень і 2 десятки;
7 сотень і 3 десятки.

4 У таблиці розрядів записано число шістсот сімдесят три.

4-й розряд — одиниці тисяч	3-й розряд — сотні	2-й розряд — десятки	1-й розряд — одиниці
	6	7	3

- Скільки в цьому числі одиниць, десятків, сотень?
- Скільки всього одиниць у цьому числі?
- Скільки всього десятків у цьому числі?

5 Прочитайте числа в таблиці розрядів.

Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
			7
		3	1
	2	9	3
	5	8	6
	7	4	8
	8	9	0
	9	6	5

- Скільки одиниць у кожному числі?
- Скільки всього одиниць у кожному числі?
- Скільки десятків у кожному числі?
- Скільки всього десятків у кожному числі?

1 Як називають зображені лінії?

Це — **криві лінії.**

2 Як називають зображені лінії?

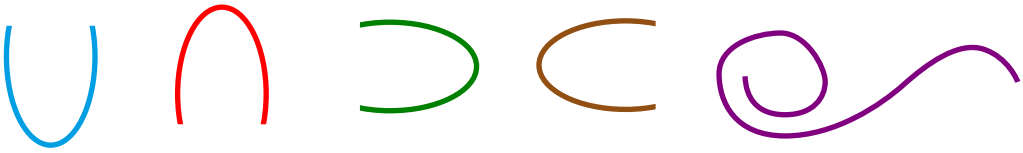

Це — **незамкнені криві лінії.**

3 Як називають зображені лінії?

Це — **замкнені криві лінії.**

4 Визначте геометричну фігуру серед зображених кривих ліній.

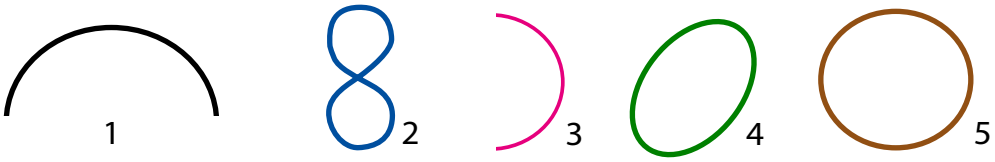

5 Запишіть окремо номери: замкнених кривих ліній; незамкнених кривих ліній.

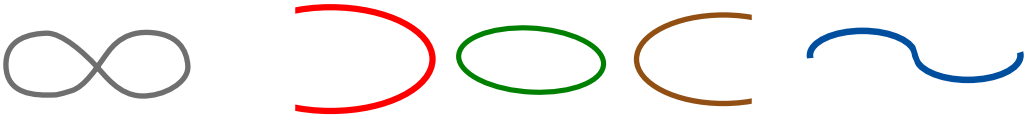

Замкнені криві лінії: …

Незамкнені криві лінії: …

1 Прочитайте числа: 137, 359, 462, 741, 855, 974, 800, 410, 620, 500, 770, 380, 690.

2 Накресліть таблицю розрядів. Запишіть до таблиці розрядів числа: 9, 81, 762, 453, 732, 252.

3 Запишіть до таблиці розрядів два одноцифрових, два двоцифрових і два трицифрових числа.

4 Скажіть, скільки сотень, десятків і одиниць у числах.

236 — це 2 сотні, 3 десятки і 6 одиниць.

192	353	558	484
178	478	724	652
281	642	846	933

5 Скажіть, скільки всього десятків у числах.

200 — 20 десятків	190	160	260
900	210	480	340
920	390	570	720
360	520	620	850

6 Скажіть, скільки десятків і одиниць у числах.

354 — 35 десятків і 4 одиниці

607	283	532
412	159	480

139 — 13 десятків і 9 одиниць

604	579	892
207	708	904

Якщо в числі немає одиниць, то замість них пишуть нуль.
Якщо в числі немає десятків, то замість них пишуть нуль.

7
- Візьміть 5 сотень паличок і 4 палички. Запишіть число.
- Запишіть цифрами.
  4 сотні й 1 одиниця; 1 сотня і 8 одиниць; 6 сотень і 6 одиниць; 8 сотень і 3 одиниці.

8 Накресліть у зошиті незамкнену й замкнену криві лінії.

104 Порівняння чисел сусідніх розрядів

1 Прочитайте числа.

642, 305, 490, 976, 800, 702, 380, 302, 200, 794, 603, 930.

2 Запишіть до таблиці розрядів і прочитайте числа.

2 сотні, 9 десятків і 1 одиниця; 7 сотень і 6 десятків; 4 сотні і 2 одиниці; 2 сотні; 5 сотень, 8 десятків і 3 одиниці; 9 сотень і 6 десятків; 8 сотень, 4 десятки й 4 одиниці; 6 сотень і 5 одиниць.

3 Порівняйте числа: 1, 10, 100, 1000.

- На якому місці в кожному числі стоїть цифра 1?
- Що означає цифра 1 у кожному числі?

4
- На скільки менше 1 від: 10, 100, 1000?
- У скільки разів 1 менше від: 10, 100, 1000?

5 Порівняйте числа: 3, 30, 300.

- У скільки разів 300 більше за: 30, 3?
- На скільки одиниць 300 більше за: 30, 3?

6 Порівняйте числа.

> = <

8 ○ 18	49 ○ 6	407 ○ 47	320 ○ 320
62 ○ 2	501 ○ 51	324 ○ 432	82 ○ 802
37 ○ 73	97 ○ 907	68 ○ 86	53 ○ 35
142 ○ 214	269 ○ 962	78 ○ 780	480 ○ 840

7 Скажіть, що показує цифра 0 у числах: 204, 309, 420, 502, 660, 800, 801, 780.

8 Скажіть, скільки чисел у числовому ряді міститься між числами: 100 і 200; 300 і 500; 600 і 900.

9 Розв'яжіть задачі.

1. До магазину привезли 4 коробки цукерок по 8 кг у кожній і стільки ж коробок печива по 7 кг у кожній. Скільки кілограмів кондитерських виробів привезли до магазину?
2. У будинку 78 квартир: 36 квартир — двокімнатні, 28 квартир — трикімнатні, решта — однокімнатні. Скільки однокімнатних квартир у будинку?

10 Накресліть у зошиті незамкнену й замкнену криві лінії.

1 Прочитайте числа: 22, 552, 400, 777, 333, 816, 808.

Скільки різних цифр потрібно, щоб записати кожне з цих чисел?

2 Запишіть трицифрові числа, використовуючи цифри:

2 і 0; 5 і 3; 1 і 9; 8 і 5.

3 Запишіть до таблиці розрядів і прочитайте числа, в яких: 1 сотня, 6 десятків і 3 одиниці; 3 сотні, 2 десятки й 4 одиниці; 5 сотень, 1 десяток і 7 одиниць; 4 сотні, 5 десятків і 5 одиниць.

4 Скажіть, скільки сотень, десятків і одиниць у числах.

372 — 3 сотні, 7 десятків і 2 одиниці

163	929	385	879	342
194	356	696	567	453
275	742	555	456	678

5 Скажіть, скільки всього десятків у числах.

400 — 40 десятків	830	680	270
910 — 91 десяток	740	570	460
600	950	890	330

6 Скажіть, скільки десятків і одиниць у числах.

136 — 13 десятків і 6 одиниць

607	719	824	200
734	236	702	409
352	804	586	642

7 Прочитати числа в таблиці розрядів.

Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
			8
		2	9
	1	5	3
	3	6	2
	8	7	4

- Скільки одиниць у кожному числі?
- Скільки всього одиниць у кожному числі?
- Скільки десятків у кожному числі?
- Скільки всього десятків у кожному числі?

8 Накресліть у зошиті незамкнену й замкнену криві лінії.

1 Запишіть цифрами:

сто сімдесят два; двісті вісімнадцять; триста сорок шість; чотириста двадцять вісім; п'ятсот тридцять дев'ять; сімсот вісімдесят один.

2 Запишіть числа: від 136 до 143; від 268 до 275; від 699 до 708.

3 Запишіть числа: від 195 до 187; від 350 до 343; від 1000 до 994.

4 Запишіть «сусідів» чисел.

… 360 …	… 499 …	… 561 …	… 840 …
… 279 …	… 989 …	… 699 …	… 769 …

5 Прочитайте числа: 832, 956, 709, 600.

Щодо кожного з чисел дайте письмові відповіді на запитання.

1) Скількома цифрами записано число?
2) Як називають числа, записані трьома цифрами?
3) Скільки всього одиниць у числі?
4) Скільки всього десятків, сотень у числі?
5) Скільки розрядних одиниць, десятків, сотень у числі?

Зразок відповідей: 832 — 1) трьома;
2) трицифрові;
3) 832;
4) 83; 8;
5) 2; 3; 8.

6 Порівняйте числа.

> = <

5 ○ 15	124 ○ 142	304 ○ 34	840 ○ 840
81 ○ 1	52 ○ 520	652 ○ 672	76 ○ 706
36 ○ 63	198 ○ 891	92 ○ 28	450 ○ 540

7 Запишіть за зразком.

27 = 2 дес. 7 од. = 20 + 7	**143 = 1 сот. 4 дес. 3 од. = 100 + 40 + 3**
62	256
76	570
90	904

8 Накресліть незамкнену й замкнену криві лінії.

1 Як називають зображені лінії?

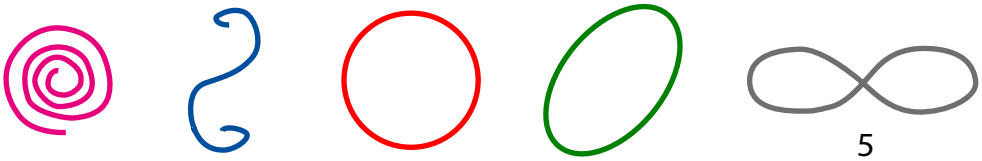

Визначте серед замкнених кривих ліній геометричні фігури.

2 Циркулем за розхилу 2 см накресліть коло.

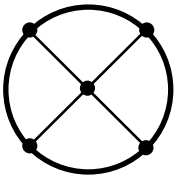

- Позначте центр кола точкою.
- Позначте на колі чотири точки.
- Сполучіть центр кола з кожною точкою.
- За допомогою лінійки порівняйте довжини всіх утворених відрізків.

Замкнену криву лінію, усі точки якої лежать на однаковій відстані від центра, називають *колом*.

3 Яка із зображених кривих ліній є колом? Чому?

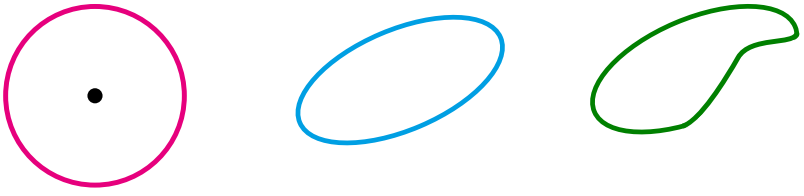

4 Накресліть у зошиті коло. Обведіть коло червоним олівцем.

5 Накресліть коло за розхилу циркуля 3 см. Позначте на колі точки *A* і *B*.

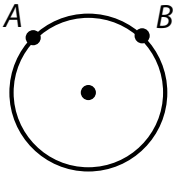

AB — дуга кола.

Частину кола називають *дугою*.

6 Накресліть коло. Виділіть частину кола. Як називають цю частину кола?

108 Місце числа в числовому ряді

1 Запишіть числа: від 396 до 409; від 538 до 544; від 769 до 774; від 944 до 938; від 800 до 795; від 605 до 598.

2 Прочитайте числа: 708, 830, 600.

- Яка цифра повторюється в кожному з цих чисел?
- Що ця цифра означає в кожному з чисел?

3 Запишіть «сусідів» чисел: 200, 500, 320, 690.

4 Запишіть найбільше та найменше трицифрові числа.

5 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

122 = 100 + 20 + 2	**204 = 200 + 4**	**320 = 300 + 20**
384	408	850
542	603	710
467	302	430

6 Порівняйте числа.

> = <

125 ○ 152	684 ○ 648	718 ○ 781	905 ○ 950
261 ○ 216	356 ○ 356	459 ○ 495	760 ○ 706

7 Розв'яжіть задачі.

1) Три господині виростили 100 качок. Перша господиня виростила 28 качок, друга — на 7 качок більше, ніж перша. Скільки качок виростила третя господиня?

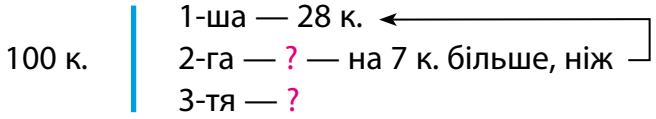

2) У гуртку малювання навчається 23 учні, а в шаховому гуртку — на 5 учнів менше. Скільки учнів навчається в обох гуртках?

8

91 – 72	46 + 25	82 – 45 + 36
36 + 28	92 – 28	47 + 18 – 27
80 – 57	74 – 36	70 – 52 + 19

9 Накресліть у зошиті коло. Обведіть коло червоним олівцем.

**Якщо в розряді одиниць стоїть цифра,
менша від 5 (1, 2, 3, 4), то цю цифру відкидають
і замість неї ставлять 0.
Якщо в розряді одиниць стоїть цифра 5
або більша за 5 (6, 7, 8, 9), то цю цифру відкидають
і замість неї ставлять 0, а число десятків збільшують на 1.
Перед округленим числом ставлять знак ≈.
Знак ≈ читають так: приблизно дорівнює.**

1 Округліть до десятків числа: 41, 52, 173, 384, 524, 833.

- Цифри якого розряду підкреслено?
- Які цифри стоять у розряді одиниць?
- Числа 1, 2, 3, 4 менші чи більші від 5?
- Що треба зробити з цифрами 1, 2, 3, 4 в розряді одиниць і що замість них поставити?

Округлюйте так: 41 ≈ 40.

21 ≈ …	173 ≈ …	524 ≈ …
52 ≈ …	384 ≈ …	833 ≈ …

2 Округліть до десятків такі числа: 35, 56, 67, 78, 349, 438.

- Цифри якого розряду підкреслено в числах?
- Які цифри стоять у розряді одиниць?
- Що треба зробити з цифрами 5, 6, 7, 8, 9 у розряді одиниць?
- Яка цифра має стояти в розряді одиниць, коли відкинете цифри 5, 6, 7, 8, 9?
- На скільки збільшується число десятків? Чому на одиницю?

35 ≈ 40	67 ≈ …	349 ≈ …
56 ≈ …	238 ≈ …	438 ≈ …

3 Округліть до десятків такі числа:

111	504	942	115	338	756
303	281	854	246	529	635
242	623	721	477	618	845

4 Округліть до десятків такі числа:

132	237	276	257	412	587
258	365	109	634	261	173
635	539	402	315	474	325

1 Запишіть числа:

від 198 до 206;	від 365 до 371;	від 598 до 607;
від 234 до 242;	від 496 до 503;	від 897 до 906.

2 З кожної пари чисел запишіть більше число.

205 і 250	430 і 340	246 і 462	377 і 773
138 і 381	606 і 660	951 і 519	594 і 495

3 Кожне з чисел 200, 400, 570, 720:

- збільште на 1;
- зменште на 1.

4 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

156 = 100 + 50 + 6	**308 = 300 + 8**	**650 = 600 + 50**
239	805	230
481	609	460
513	707	840

5 Запишіть суму розрядних доданків одним числом.

Зразок: 200 + 40 + 5 = 245

100 + 60 + 1	400 + 70 + 6	500 + 3	300 + 50
200 + 80 + 4	600 + 30 + 2	700 + 8	900 + 10

Масу легких предметів виражають у грамах,
а масу важких предметів — у кілограмах.
На письмі це позначають так: 200 г, 350 г, 4 кг, 20 кг.

1 кг = 1000 г

6 Розв'яжіть задачі.

1. Курка з'їдає за рік 36 кг зерна, а гуска — на 12 кг більше, ніж курка. Скільки кілограмів зерна з'їдають за рік курка і гуска разом?
2. В одному кошику 19 кг вишні, у другому — 15 кг, а в третьому — на 7 кг менше, ніж у першому і другому кошиках разом. Скільки кілограмів вишні у третьому кошику?

7 Накресліть у зошиті коло. Виділіть частину кола — дугу.

1 Запишіть числа:

від 153 до 147; від 371 до 365; від 504 до 496;
від 284 до 278; від 462 до 457; від 701 до 695.

2 Запишіть числа, в яких:

1 сот. 9 дес. 3 од. 4 сот. 5 дес. 7 сот. 1 од.
5 сот. 7 дес. 6 од. 9 сот. 6 од. 6 сот. 7 дес.

3 Запишіть суму розрядних доданків одним числом.

Зразок: 300 + 20 + 1 = 321

200 + 30 + 3 600 + 40 + 5 700 + 80 500 + 2
400 + 60 + 1 800 + 70 + 2 900 + 90 700 + 4

Великі відстані виражають у кілометрах.
В 1 кілометрі — 1000 метрів.
1 км = 1000 м
На письмі це позначають так: 4 км, 36 км.

4 Розгляньте таблицю.

Вид руху	Швидкість руху, км/год
Пішки	5
Велосипедом	16
Автомобілем	100
Поїздом	60
Теплоходом	40
Літаком	800

5 Користуючись таблицею, розв'яжіть задачі.

1. Скільки кілометрів пропливе теплохід за 3 год?
2. Скільки кілометрів проїде поїзд за 3 год?
3. Скільки кілометрів проїде велосипедист за 3 год?

6 Розв'яжіть задачу.

Учні вирушили в похід. Першого дня вони пройшли 13 км, другого дня — на 5 км більше, а третього — 14 км. Скільки всього кілометрів подолали учні?

7 Накресліть у зошиті коло. Позначте точками *A* і *B* дугу.

1

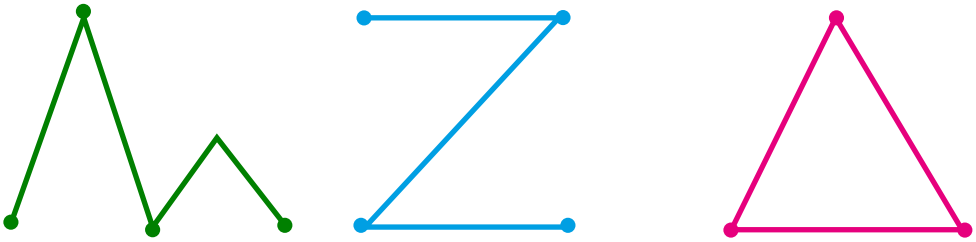

Це — **ламані лінії**.

Ламані лінії складаються з відрізків.

2

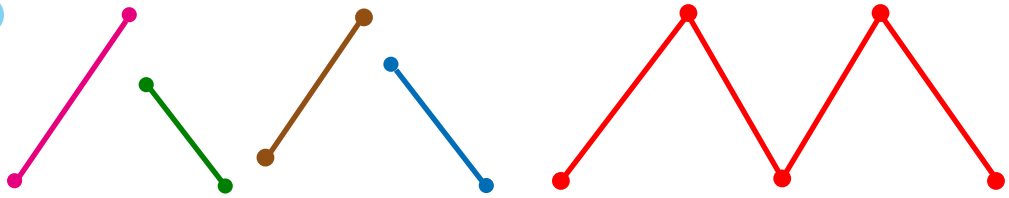

Відрізки Ламана лінія

3 Зі скількох відрізків складаються зображені ламані лінії?

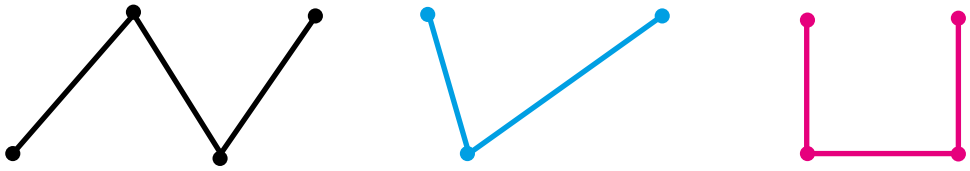

4 Як називають зображені лінії?

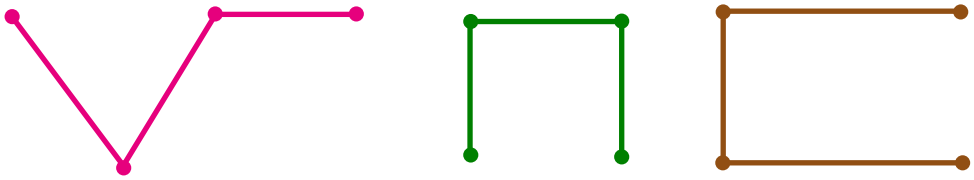

Це — **незамкнені ламані лінії.**

5 Як називають зображені лінії.

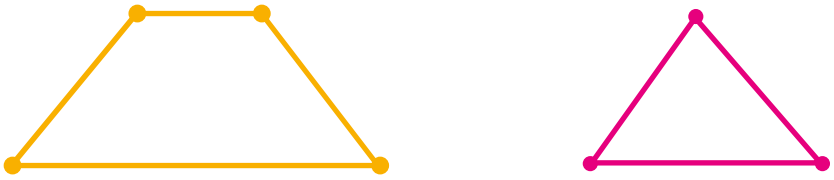

Це — **замкнені ламані лінії**.

6 Накресліть незамкнену ламану лінію з трьох відрізків.

1 Прочитайте числа: 245, 603, 370, 400, 961, 709, 820, 1000.

2 Запишіть числа:

від 199 до 205;	від 586 до 592;	від 802 до 797;
від 347 до 354;	від 1000 до 993;	від 651 до 646.

3 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

395 = 300 + 90 + 5

572	602	910	683
443	708	330	404
299	801	180	720

4 Запишіть за зразком.

257 = 2 сот. 5 дес. 7 од. = 200 + 50 + 7

329	860	406	743	579
162	940	602	740	570
843	190	905	703	509

5 Розв'яжіть за зразком.

200 + 100 = 2 сот. + 1 сот. = 3 сот. = 300

200 + 100	600 + 200	400 + 300	500 + 400
300 + 100	700 + 200	500 + 300	600 + 400
400 + 100	800 + 200	600 + 300	700 + 300
500 + 100	200 + 200	300 + 300	800 + 200

6 Розв'яжіть задачі.

1. Автомобіль проїхав 500 км. Йому залишилося проїхати ще 300 км. Скільки всього кілометрів має проїхати автомобіль?
2. У книжковому магазині першого дня продано 300 підручників, а другого дня — на 200 підручників більше. Скільки підручників продано за два дні?
3. У магазині продано 200 кг моркви, буряків — на 100 кг більше, ніж моркви, а картоплі — 400 кг. Скільки всього кілограмів овочів продано?

7 Накресліть у зошиті замкнену ламану лінію, що складається з трьох відрізків.

1 Запишіть цифрами:

двісті шістдесят вісім; триста сорок; чотириста п'ять; вісімсот сімнадцять; п'ятсот два; дев'ятсот шістдесят один; сімсот шість.

2 Запишіть за зразком.

152 = 1 сот. 5 дес. 2 од. = 100 + 50 + 2

167	280	308	387	637
394	570	602	380	630
482	940	809	307	607

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

200 – 100 = 2 сот. – 1 сот. = 1 сот. = 100

800 – 100	900 – 200	900 – 300	800 – 400
700 – 100	800 – 200	800 – 300	700 – 400
600 – 100	400 – 200	700 – 300	600 – 500
500 – 100	300 – 200	500 – 300	800 – 600

4 Розв'яжіть задачі.

1. Робітникам треба відремонтувати 900 м дороги. Вони вже відремонтували 600 м. Скільки метрів дороги залишилося відремонтувати робітникам?
2. Човен має проплисти 1 км. Він проплив 800 м. Скільки метрів залишилося проплисти човну?
3. Фермер має продати 1000 кг яблук. Частину яблук він уже продав. Залишилося продати 400 кг. Скільки кілограмів яблук продано?
4. У магазині було 1000 зошитів. Першого дня продали 500 зошитів, другого — на 200 зошитів менше, ніж першого. Скільки зошитів залишилося в магазині?

5

1000 – 100	1000 – 500	1000 – 900	1000 – 400
1000 – 300	1000 – 700	1000 – 800	1000 – 600

6 Накресліть у зошиті незамкнену ламану лінію, що складається з чотирьох відрізків, за зразком.

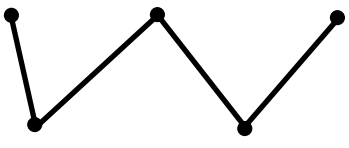

1 Запишіть цифрами:

сто вісімдесят три; сто вісімдесят; сто три; триста сімдесят два; триста сімдесят; триста два; вісімсот тридцять один; вісімсот тридцять; вісімсот один.

2 Порівняйте числа й вирази.

> = <

200 + 100 ○ 100	300 + 100 ○ 700	200 + 200 ○ 1000
400 + 100 ○ 500	500 + 100 ○ 600	800 + 100 ○ 1000

3 Розв'яжіть задачі.

1. У саду посадили 400 дерев. Залишилося посадити ще 200 дерев. Скільки всього дерев буде посаджено в саду?
2. У саду треба посадити 600 дерев. Частину дерев посадили. Залишилося посадити 200 дерев. Скільки дерев посадили в саду?

4 Складіть задачу за коротким записом умови та розв'яжіть її.

Печива — 500 г ←
Цукерок — ? — на 200 г менше, ніж ← } ?

5 На фермі за день витратили 900 кг сіна: 400 кг сіна використали для корів, 200 кг сіна — для овець, а решту — для коней. Скільки кілограмів сіна використали для коней?

6

20 + 10	40 + 30	30 – 10	70 – 50
200 + 100	400 + 300	300 – 100	700 – 500
30 + 20	80 + 20	50 – 20	100 – 40
300 + 200	800 + 200	500 – 200	1000 – 400

7

400 + 100 – 200	500 + 100 – 200	700 + 100 – 400
300 + 200 – 100	600 + 100 – 300	800 + 200 – 100

8 Накресліть у зошиті ламану лінію, що складається з чотирьох відрізків, за зразком.

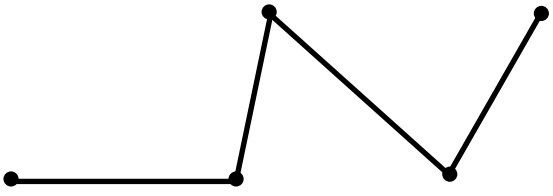

116 Множення і ділення круглих десятків на одноцифрове число

1 При множенні яких двох одноцифрових чисел дістанемо: 24, 48, 49, 36, 30, 42, 28, 21, 18, 45?

2
- Збільште в 2 рази числа: 5, 7, 9, 3, 4, 6.
- Зменште в 3 рази числа: 15, 12, 18, 24, 27, 9.
- Скільки разів по 4 міститься у числах: 8, 16, 20, 12, 24, 36?
- У скільки разів: 24 більше за 3; 45 більше за 5?
- У скільки разів: 7 менше від 21; 8 менше від 48?

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

100 · 2 = 1 сот. · 2 = 2 сот. = 200

100 · 3	100 · 7	200 · 3	300 · 3
100 · 4	100 · 8	200 · 4	400 · 2
100 · 5	100 · 9	200 · 5	500 · 2
100 · 6	200 · 2	300 · 2	100 · 2

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

200 : 2 = 2 сот. : 2 = 1 сот. = 100

200 : 2	1000 : 2	400 : 4	600 : 6	600 : 1
400 : 2	300 : 3	800 : 4	700 : 7	700 : 1
600 : 2	600 : 3	500 : 5	800 : 8	800 : 1
800 : 2	900 : 3	1000 : 5	900 : 9	900 : 1

5 Розв'яжіть задачі.

1) До магазину привезли 6 мішків борошна, по 100 кг у кожному. Скільки кілограмів борошна привезли до магазину?

2) Літак пролетів 800 км за 2 год. Скільки кілометрів пролетів літак за 1 год?

6 1) Для настилання підлоги в новому будинку першого дня привезли 200 дощок, а другого дня — у 2 рази більше. Скільки дощок треба привезти ще, якщо всього потрібно 900 дощок?

2) Для настилання підлоги в новому будинку першого дня привезли 200 дощок, а другого дня — у 2 рази менше. Скільки дощок треба привезти ще, якщо всього потрібно 900 дощок?

7 Накресліть незамкнену й замкнену ламані лінії, які складаються з чотирьох відрізків.

1 Запишіть, зі скількох відрізків складається кожна ламана лінія.

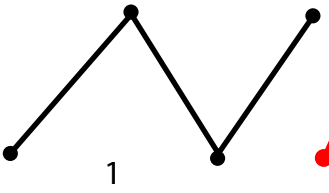
1

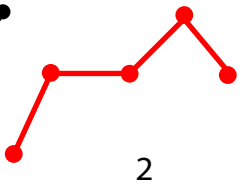
2

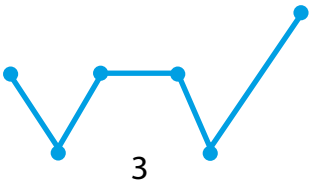
3

1 — …
2 — …
3 — …

Щоб обчислити довжину ламаної лінії, потрібно виміряти довжини всіх відрізків цієї ламаної лінії і знайдені числа додати.

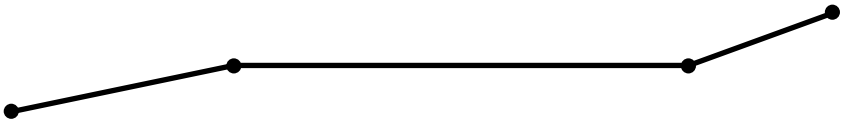

3 см + 6 см + 2 см = 11 см

2 Довжина ламаної 12 см. Перевірте це.

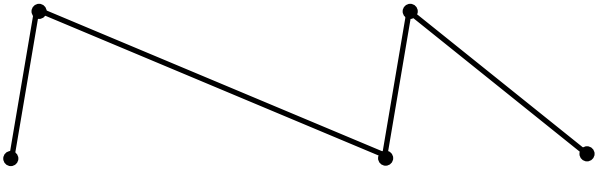

2 см + 5 см + 2 см + 3 см = 12 см

3 Знайдіть довжину кожної ламаної лінії.

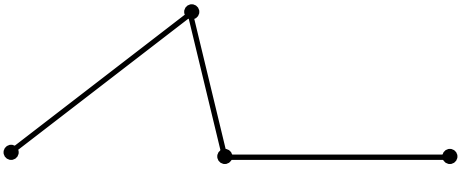

… см + … см + … см = … см

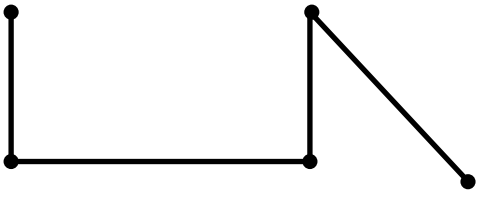

… см + … см + … см + … см = … см

118 Множення круглих десятків на одноцифрове число

1 Запишіть числа, які складаються з:

4 сот. 2 дес. 1 од.	2 сот. 3 дес.	3 сот. 8 од.
6 сот. 6 дес. 3 од.	1 сот. 7 дес.	9 сот. 6 од.
7 сот. 9 дес. 4 од.	8 сот. 6 дес.	5 сот. 2 од.

2 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

196 = 100 + 90 + 6

163	160	207	249	417
256	380	604	710	830
594	450	902	305	902

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

20 · 3 = 2 дес. · 3 = 6 дес. = 60 **50 · 4 = 5 дес. · 4 = 20 дес. = 200**

20 · 2	30 · 2	40 · 2	50 · 2	60 · 2
20 · 4	30 · 3	40 · 3	50 · 3	60 · 3
20 · 5	30 · 5	40 · 4	50 · 5	60 · 4
20 · 6	30 · 6	40 · 6	50 · 6	60 · 6

4 Розв'яжіть задачі.

1. Для шкільної майстерні купили 30 викруток, а молотків — у 2 рази більше. Скільки купили молотків?
2. У товарному потязі 20 вагонів із пшеницею, а з житом — у 2 рази більше. Скільки всього вагонів у товарному потязі?
3. У парку росте 30 беріз, а кленів — у 4 рази більше. Скільки всього дерев росте в парку?
4. До палатки привезли 6 ящиків огірків, по 20 кг у кожному ящику. Продали 85 кг огірків. Скільки кілограмів огірків залишилося продати?

5

40 · 4 – 100	50 · 5 – 200	70 · 6 – 20
40 · 6 – 200	60 · 5 + 200	70 · 10 + 100

6 Знайдіть довжину ламаної лінії.

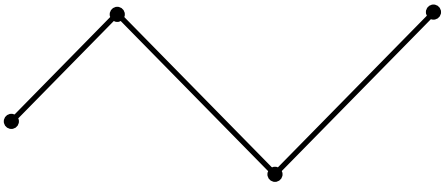

… см + … см + … см = … см

1 Запишіть числа, на 1 більші за подані.

98, 99, 148, 160, 199, 209, 359, 400, 579, 678, 900, 999.

2 Запишіть числа, які складаються з:

1 сот. 8 дес. 2 од.	3 сот. 5 дес.	1 сот. 7 од.
2 сот. 6 дес. 3 од.	4 сот. 6 дес.	5 сот. 3 од.
8 сот. 8 дес. 2 од.	9 сот. 2 дес.	7 сот. 8 од.

3 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

173 = 100 + 70 + 3

132	120	106	158	967
346	290	508	830	760
483	660	703	601	403

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

120 · 2 = …
1 сот. · 2 = 2 сот.
2 дес. · 2 = 4 дес.
2 сот. + 4 дес. = 2 сот. 4 дес. = 240

130 · 2	120 · 3	230 · 2	410 · 2
140 · 2	130 · 3	230 · 3	420 · 2
130 · 1	210 · 4	310 · 3	430 · 2
140 · 1	220 · 4	320 · 3	330 · 2

5 Розв'яжіть задачі.

1. У трьох контейнерах лежав виноград, по 130 кг у кожному. Скільки кілограмів винограду лежало в трьох контейнерах?
2. Садівник посадив 120 кущів порічок, а чорної смородини — у 2 рази більше. Скільки кущів чорної смородини посадив садівник?
3. До магазину привезли 240 кг цибулі, а моркви — у 2 рази більше. Скільки всього кілограмів овочів привезли до магазину?

6

120 · 2 – 30	230 · 2 + 130	310 · 2 + 180
120 · 3 + 40	230 · 3 – 300	310 · 3 – 170

7 Накресліть у зошиті ламану лінію, що складається із двох відрізків. Виміряйте довжину ламаної лінії.

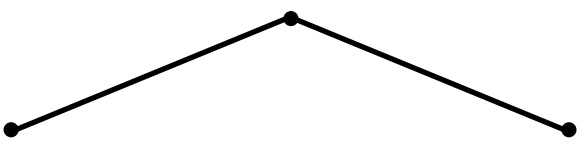

120 Ділення круглих десятків на одноцифрове число

1 Запишіть числа, на 1 менше від поданих.

97, 100, 110, 190, 200, 360, 490, 500, 786, 800, 1000.

2 Запишіть числа, які складаються з:

1 сот. 7 дес. 1 од.	2 сот. 9 дес.	4 сот. 4 од.
3 сот. 6 дес. 2 од.	5 сот. 7 дес.	6 сот. 5 од.
7 сот. 9 дес. 8 од.	8 сот. 8 дес.	9 сот. 8 од.

3 Продовжте.

2, 4, 6, …	10, 8, 6, …
20, 40, 60, …	100, 80, 60, …
200, 400, 600, …	1000, 800, 600, …

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

60 : 2 = 6 дес. : 2 = 3 дес. = 30

40 : 2	60 : 3	80 : 4	60 : 6
80 : 2	90 : 3	40 : 4	70 : 7
20 : 2	30 : 3	50 : 5	80 : 8

5 Розв'яжіть задачі.

1. У палітурній майстерні є 60 аркушів білого картону, а сірого — в 2 рази менше. Скільки аркушів сірого картону є в палітурній майстерні?
2. Для столярної майстерні купили 80 молотків, а рубанків — у 4 рази менше. Скільки всього інструментів купили для столярної майстерні?
3. У товарному потязі 40 вагонів із вугіллям, а з піском — у 2 рази менше. Скільки всього вагонів у товарному потязі?

6

20 · 2	20 · 4	30 · 3	10 · 3	10 · 6
40 : 2	80 : 4	90 : 3	30 : 3	60 : 6
20 · 3	30 · 2	40 · 2	10 · 5	10 · 7
60 : 3	60 : 2	80 : 2	50 : 5	70 : 7

7 Накресліть у зошиті ламану лінію з трьох відрізків за зразком. Виміряйте довжину ламаної лінії.

1 Яке число стоїть перед: 201; 453; 680; 600; 809?

2 Накресліть у зошиті таблицю розрядів. Впишіть до таблиці числа: 137, 395, 707, 810, 990.

Сотні	Десятки	Одиниці

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший множник 30, другий множник 3. Знайти добуток.
Перший множник 40, другий множник 2. Знайти добуток.
Ділене 90, дільник 3. Знайти частку.
Ділене 80, дільник 4. Знайти частку.

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

180 : 3 = 18 дес. : 3 = 6 дес. = 60

120 : 2	120 : 3	120 : 4	150 : 5	120 : 6
160 : 2	150 : 3	160 : 4	200 : 5	240 : 6
140 : 2	210 : 3	200 : 4	250 : 5	360 : 6
180 : 2	240 : 3	280 : 4	300 : 5	420 : 6

5 Розв'яжіть задачі.

1. Рибалки зловили 120 карасів, а окунів — у 6 разів менше. Скільки окунів зловили рибалки?
2. У саду росте 140 яблунь, а груш — у 7 разів менше. Скільки всього фруктових дерев росте в саду?
3. У саду посадили 160 кущів малини і 80 кущів чорної смородини. Усі кущі посадили порівну у 8 рядів. Скільки кущів посадили в один ряд?
4. В отарі 210 овець, а кіз — у 3 рази менше, ніж овець. Скільки всього овець і кіз в отарі?

6

15 : 3	35 : 5	49 : 7	63 : 9
150 : 3	350 : 5	490 : 7	630 : 9
28 : 4	42 : 6	56 : 8	72 : 8
280 : 4	420 : 6	560 : 8	720 : 8

7 Накресліть у зошиті ламану лінію з чотирьох відрізків. Виміряйте довжину ламаної лінії.

1 Назвіть числа й запишіть їх.

1 сот. 8 дес. 5 од.; 2 сот. 2 дес. 1 од.; 5 сот. 6 дес. 3 од.; 7 сот. 6 дес.; 5 сот. 6 дес. 3 од.; 7 сот. 6 дес.; 9 сот. 3 дес.; 8 сот. 5 од.; 1 сот. 4 од.

2 Від множення яких чисел можна дістати: 16, 28, 32, 36, 48, 54, 64, 72?

3 Від ділення яких чисел можна дістати: 2, 3, 4, 5, 6?

4 Порівняйте числа.

> = <

420 ○ 240	230 ○ 320	472 ○ 742	692 ○ 962
160 ○ 610	540 ○ 450	931 ○ 391	384 ○ 834

5 Розв'яжіть задачі.

1. У старому будинку 70 квартир, а в новому — в 3 рази більше. Скільки квартир у новому будинку?
2. На фермі за день використали 250 кг сіна для корів, а для овець — у 5 разів менше. Скільки кілограмів сіна використали для овець?
3. До шкільної бібліотеки привезли 190 підручників із математики. 10 підручників взяли вчителі, а решту роздали порівну по 9 класах. Скільки підручників одержав кожний клас?
4. У трьох чередах 230 корів. В одній череді 120 корів, у другій — у 2 рази менше, ніж у першій. Скільки корів у третій череді?

6

20 · 9 : 2	40 · 8 : 6	60 · 4 : 3	60 · 8 : 2
40 · 4 : 8	80 · 3 : 6	50 · 4 : 2	30 · 4 : 6
60 · 3 : 2	90 · 2 : 3	70 · 4 : 7	30 · 8 : 4

7

Ділене	210	350	480	640	720	810
Дільник	7	5	6	8	9	9
Частка						

8 Накресліть у зошиті таку саму ламану лінію і визначте її довжину.

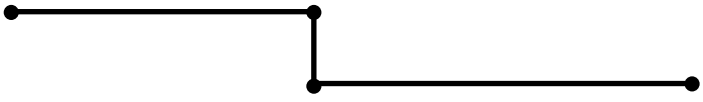

1 Як називають кожну з цих ліній?

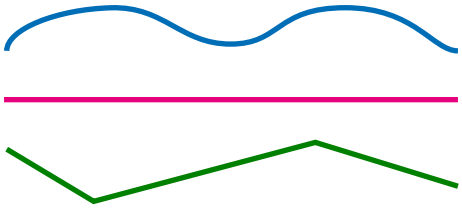

1 — …

2 — …

3 — …

2 Запишіть номери незамкнених і замкнених ламаних ліній.

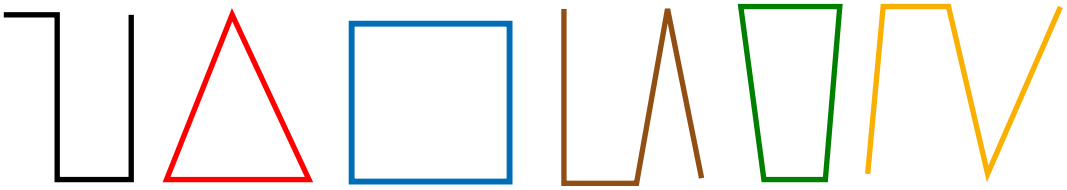

1 2 3 4 5 6

Незамкнені лінії — …

Замкнені лінії — …

3 Позначте в зошиті точки за зразком. Сполучіть точки відрізками. Яка лінія утворилася?

4 Зі скількох відрізків складається ламана?

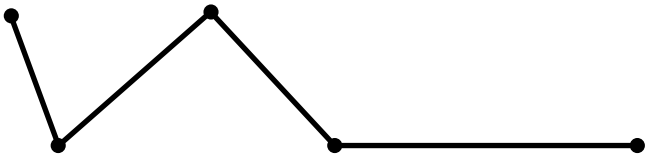

Виміряйте довжину найбільшого відрізка.

… см

5 Накресліть ламану лінію, яка складається з двох відрізків. Обчисліть довжину ламаної лінії.

… см + … см = … см

6 Накресліть ламану лінію, яка складається з двох відрізків завдовжки 3 см і 5 см.

124 Одиниці часу. Визначення часу з точністю до 1 хв. Позначення часу

1 Вставте правильні числа.

Рік має … місяців.
Доба має … годин.
Година має … хвилин.
Хвилина має … секунд.

2 Скільки секунд: в 1 хвилині; у 2 хвилинах; у 5 хвилинах; у 4 хвилинах; у 6 хвилинах?

3 Визначте час за годинниками.

Вимовляйте правильно:

- сьома година п'ять хвилин;
- восьма година п'ятнадцять хвилин;
- десята година двадцять хвилин.

4 Точний час 10 год 30 хв. У Марійки годинник показує 10 год 35 хв, а в Лесі — 10 год 24 хв. Чий годинник поспішає? Чий годинник відстає? На скільки хвилин?

5 Поставте потрібний знак.

> = <

1 доба ○ 24 год
1 год ○ 20 хв
1 тиждень ○ 7 днів
1 хв ○ 30 с
2 доби ○ 30 год
45 хв ○ 1 год
2 тижні ○ 9 днів
1 хв ○ 60 с

6 Розв'яжіть задачу.

З крана крапає вода. За 1 год витікає приблизно 2 л води. Скільки літрів води витікає за: 2 год; 5 год; 10 год; 20 год?

7 Накресліть ламану лінію, яка складається з трьох відрізків. Обчисліть довжину ламаної лінії.

1 Запишіть цифрами:

двадцять три; двісті тридцять; сорок два; чотириста двадцять; шістдесят дев'ять; шістсот дев'яносто; сімдесят вісім; сімсот вісімдесят.

2 Поставте знак + або – так, щоб приклади були правильними.

400 □ 200 = 600	500 □ 300 = 800	100 □ 700 = 800
500 □ 100 = 400	900 □ 400 = 500	900 □ 200 = 700

3 Знайдіть суму чисел:

300 і 200; 400 і 500; 700 і 300; 600 і 200; 100 і 600; 200 і 200.

4 Запишіть числа за зразком.

2 сот. 4 дес. = 240	4 сот. 9 дес.	8 сот. 5 дес. 2 од.
1 сот. 9 дес.	3 сот. 7 дес.	9 сот. 1 дес. 6 од.
3 сот. 5 дес.	7 сот. 6 дес.	6 сот. 3 дес. 1 од.

5 Розв'яжіть приклади за зразком.

300 + 20 = 3 сот. + 2 дес. = 320

200 + 10	300 + 40	500 + 40	400 + 70	300 + 30
400 + 30	600 + 50	700 + 80	600 + 30	500 + 60
500 + 60	200 + 80	800 + 50	700 + 70	900 + 70
300 + 20	900 + 30	900 + 20	800 + 60	400 + 80

6 Розв'яжіть задачі.

1) Для швейної майстерні купили 200 котушок чорних ниток, а білих ниток — на 50 котушок більше. Скільки котушок білих ниток купили?

2) З однієї ділянки зібрали 100 мішків картоплі, а з другої — на 30 мішків більше. Скільки мішків картоплі зібрали з двох ділянок?

3) Для саду привезли 200 саджанців слив, а саджанців вишень — на 40 більше. Скільки всього саджанців привезли для саду?

7 Накресліть ламану лінію, яка складається з двох відрізків. Обчисліть довжину ламаної лінії.

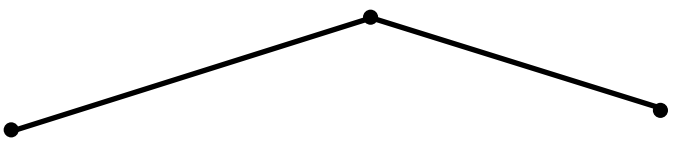

1 Запишіть числа за зразком.

1 сот. 9 дес. = 190	4 сот. 6 дес.	8 сот. 9 дес.
1 сот. 9 од.	4 сот. 6 од.	8 сот. 9 од.
3 сот. 3 дес.	6 сот. 2 дес.	5 сот. 3 дес.
3 сот. 3 од.	6 сот. 2 од.	5 сот. 3 од.

2 Знайдіть різницю чисел:

900 і 100; 700 і 200; 400 і 100; 600 і 200; 800 і 300; 500 і 200.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

320 – 20 = 3 сот. 2 дес. – 2 дес. = 3 сот. = 300

250 – 50	190 – 90	840 – 40	960 – 60	980 – 80
360 – 60	470 – 70	590 – 90	780 – 80	810 – 10
520 – 20	630 – 30	370 – 70	620 – 20	490 – 90

260 – 200 = 2 сот. 6 дес. – 2 сот. = 6 дес. = 60

340 – 300	280 – 200	180 – 100	260 – 200
670 – 600	530 – 500	650 – 600	470 – 400
290 – 200	740 – 700	360 – 300	990 – 900

4 Розв'яжіть задачі.

1. До магазину привезли 360 кг апельсинів. Продали 60 кг. Скільки кілограмів апельсинів залишилося продати?
2. До швейної майстерні привезли 170 м ситцю, а сатину — на 70 м менше. Скільки всього метрів тканини привезли до майстерні?
3. У школі навчається 190 учнів. Із них дівчаток — 90, а решта — хлопчики. Скільки хлопчиків навчається у школі? На скільки більше у школі хлопчиків, ніж дівчаток?
4. У книжці 280 сторінок. Учень першого тижня прочитав 80 сторінок, а другого тижня — 100 сторінок. Скільки сторінок залишилося прочитати учневі?

5 Вставте пропущені числа.

1 тиждень = … днів	1 рік = … місяців
2 тижні = … днів	2 роки = … місяців

6 Накресліть ламану лінію, яка складається з трьох відрізків завдовжки 3 см, 3 см, 2 см.

1 Яке число пропущено?

- 328, 329, 331, 332, 333.
- 797, 798, 799, 801, 802.

2 Порівняйте числа.

> = <

248 ○ 249	769 ○ 869	869 ○ 869
600 ○ 598	935 ○ 953	375 ○ 335

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший доданок	500	800	300	600	400	700
Другий доданок	70	20	90	50	40	10
Сума						

Зменшуване	270	360	930	680	490	960
Від'ємник	70	60	30	600	400	900
Різниця						

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

230 + 20 = ...
230 = 200 + 30
30 + 20 = 50
200 + 50 = 250

260 + 30	460 + 20	820 + 30
350 + 40	530 + 40	930 + 50
440 + 20	650 + 10	750 + 40
240 + 50	730 + 40	840 + 40

380 – 30 = ...
380 = 300 + 80
80 – 30 = 50
300 + 50 = 350

290 – 60	380 – 70	770 – 50
350 – 20	460 – 50	860 – 30
470 – 30	580 – 60	990 – 70
550 – 10	640 – 30	980 – 60

5 Розв'яжіть задачі.

1. Минулого року на фермі було 240 телят, а цього року — на 30 більше. Скільки телят на фермі цього року?
2. З ферми до міста везли овочі. Коли проїхали 120 км, залишилося проїхати ще 70 км. Яка відстань від ферми до міста?

6 Накресліть ламану лінію, яка складається з трьох відрізків завдовжки 4 см, 2 см, 2 см.

1 Накресліть у зошиті зображені кути й напишіть їхні назви.

1 — … кут

2 — … кут

3 — … кут

2 Випишіть номери кутів за їхніми видами.

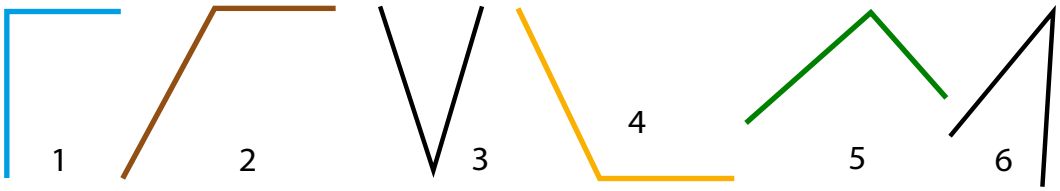

Прямі: …
Гострі: …
Тупі: …

3 Який кут утворюють стрілки на кожному годиннику?

4 Скільки кутів на кожному рисунку?

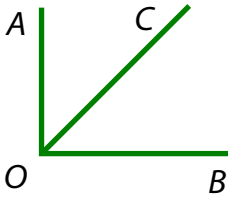

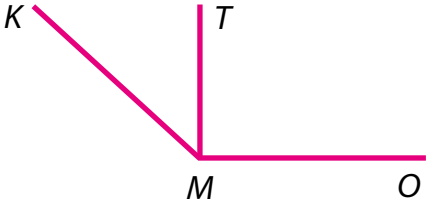

5 За допомогою косинця визначте, які кути має кожна фігура.

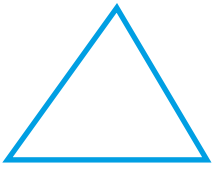

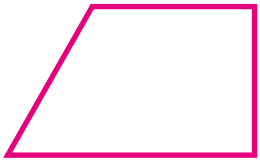

1 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

235 = 200 + 30 + 5 **320 = 300 + 20** **209 = 200 + 9**

147	180	106	208
329	260	307	501
586	490	604	704

2 Запишіть число, у якому: 1 сотня і 2 одиниці; 1 сотня і 9 одиниць; 2 сотні і 5 одиниць; 3 сотні і 1 одиниця; 4 сотні і 6 одиниць; 6 сотень і 7 одиниць.

3 Прочитайте числа, записані в таблиці. Скільки сотень, десятків і одиниць у кожному числі?

Сотні	Десятки	Одиниці
1	0	2
2	0	6
4	0	8
6	0	6

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

100 + 5 = 1 сот. + 5 од. = 1 сот. 5 од. = 105

100 + 7	400 + 8	700 + 2	200 + 3	400 + 3
200 + 4	500 + 7	800 + 4	100 + 6	500 + 5
300 + 5	600 + 3	900 + 6	300 + 7	700 + 4
202 – 2 = … **202 = 200 + 2** **2 – 2 = 0** **200 + 0 = 200**	204 – 4	404 – 4	309 – 9	203 – 3
	306 – 6	508 – 8	407 – 7	405 – 5
	502 – 2	706 – 6	605 – 5	609 – 9
	407 – 7	902 – 2	808 – 8	904 – 4

5 Розв'яжіть задачі.

1. До млина привезли 700 кг жита, а пшениці — на 9 кг більше, ніж жита. Скільки кілограмів пшениці привезли до млина?
2. У сувої 106 м тканини. Продали 6 м тканини. Скільки метрів тканини залишилося в сувої?

6 Скільки кутів на малюнку?

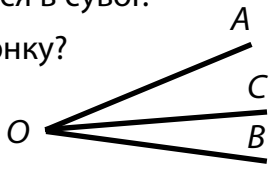

1 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків.

138 = 100 + 30 + 8

191	154	560	502
283	810	470	606
647	503	930	903

490 = 400 + 90

107 = 100 + 7

2 Перетворіть.

Зразок: 1 сот. 2 дес. 7 од. = 127

2 сот. 3 дес. 4 од.	5 сот. 8 дес. 9 од.	8 сот. 6 дес. 2 од.
4 сот. 6 дес. 1 од.	3 сот. 7 дес. 6 од.	9 сот. 3 дес. 4 од.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

300 + 25 = 3 сот. + 2 дес. + 5 од. = 3 сот. 2 дес. 5 од. = 325

200 + 32	500 + 38	400 + 23	800 + 22
100 + 51	200 + 26	500 + 39	900 + 81
300 + 24	600 + 47	600 + 42	700 + 94
400 + 36	100 + 59	700 + 57	400 + 86

243 – 43 = …
243 = 200 + 43
43 – 43 = 0
243 + 0 = 243

258 – 58	194 – 94	282 – 82
347 – 47	269 – 69	958 – 58
482 – 82	354 – 54	743 – 43
561 – 61	479 – 79	677 – 77

4 Розв'яжіть задачі.

1. На зиму заготовили 958 кг картоплі, а капусти — на 58 кг менше. Скільки кілограмів капусти заготовили на зиму?
2. У їдальні 300 глибоких тарілок, а мілких — на 63 тарілки більше. Скільки мілких тарілок у їдальні?
3. До магазину привезли 345 пачок кави і 45 пачок чаю. Яких пачок привезли більше і на скільки більше?

5 Скільки кутів ви бачите?

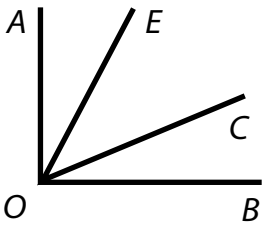

1 Назвіть числа:

2 сот. 1 дес.	2 сот. 4 од.	5 сот. 9 дес.
3 сот. 6 дес.	4 сот. 6 од.	8 сот. 9 од.

2 Накресліть у зошиті таблицю розрядів. Впишіть до таблиці числа: 600, 900, 350, 870, 402, 703, 327, 842. Прочитайте числа.

Сотні	Десятки	Одиниці

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

270 + 2 = 2 сот. 7 дес. + 2 од. = 2 сот. 7 дес. 2 од. = 272

360 + 2	420 + 3	530 + 2	620 + 3	830 + 4
390 + 4	450 + 2	570 + 5	640 + 5	860 + 7
340 + 5	480 + 6	590 + 6	670 + 8	880 + 8

239 – 9 = ...
239 – 9 = 230
9 – 9 = 0
230 – 0 = 230

347 – 7	287 – 7	434 – 4
296 – 6	382 – 2	647 – 7
438 – 8	549 – 9	953 – 3
162 – 2	628 – 8	866 – 6

4 Розв'яжіть задачі.

1. У старому будинку 120 квартир, а в новому — на 8 квартир більше, ніж у старому. Скільки квартир у новому будинку?
2. У саду зібрали 285 кг суниці, а малини — на 5 кг менше, ніж суниці. Скільки кілограмів малини зібрали в саду?
3. У першій шафі 140 книжок, а в другій — на 8 книжок більше, ніж у першій. Скільки книжок у другій шафі?

5 Складіть і розв'яжіть задачу.

Тюльпанів — 345 шт. ←
Нарцисів — ? — на 5 шт. менше, ніж ┘

6 Скільки кутів ви бачите?

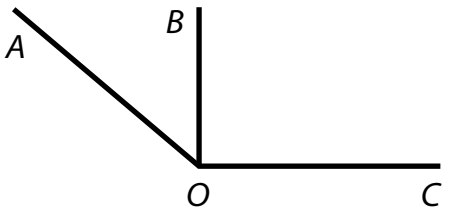

1 Назвіть число, яке йде за числом:

116, 198, 200, 249, 299, 399, 680, 799, 849.

2 Назвіть число, яке передує числу:

112, 180, 200, 360, 400, 560, 730, 840, 930.

3 Запишіть число.

2 сот. 7 дес. 1 од.	6 сот. 3 дес. 2 од.	8 сот. 9 дес.	7 сот. 6 од.
4 сот. 5 дес. 3 од.	3 сот. 5 дес.	2 сот. 1 од.	9 сот. 8 од.

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

234 + 20 = …
234 + 20 = …
34 + 20 = 54
200 + 54 = 254

263 + 20	536 + 40	645 + 20
334 + 30	662 + 20	532 + 40
142 + 50	744 + 30	851 + 20

256 – 30 = …
256 – 30 = …
56 – 30 = 26
200 + 26 = 226

368 – 50	473 – 40	659 – 20
384 – 23	567 – 50	787 – 60
495 – 70	678 – 30	995 – 80

5 Розв'яжіть задачі.

1. Дві бригади збирали яблука. Одна бригада зібрала 345 кг, а друга — на 30 кг більше. Скільки кілограмів яблук зібрала друга бригада?
2. До магазину привезли 166 кг масла. Продали 20 кг. Скільки кілограмів масла залишилося продати?
3. На час канікул школа купила для учнів 245 квитків до театру, а до цирку — на 30 квитків більше. Скільки квитків до цирку купили?

6 Поставте запитання до задачі та розв'яжіть її.

У гаражі було 147 легкових автомобілів, а вантажних — на 32 менше. Скільки … ?

7 За допомогою косинця визначте, які кути має дана фігура.

1 Які види кутів ви знаєте? Накресліть кути трьох видів і підпишіть під ними їхні назви.

2 Накресліть прямий кут. Позначте його вершину буквою *A*.

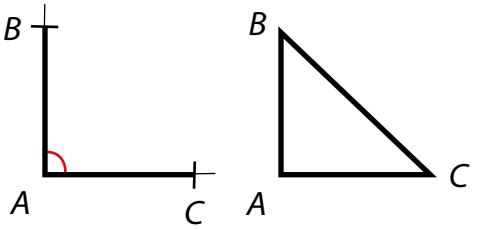

На сторонах кута відкладіть за допомогою циркуля відрізки *AB* і *AC*. Кінці відрізків сполучіть.

Трикутник, один із кутів якого прямий, називають *прямокутним*.

3 Накресліть два прямокутних трикутники в різних положеннях.

4 Накресліть кут, менший від прямого. Як називають такий кут? Позначте вершину кута буквою *A*.

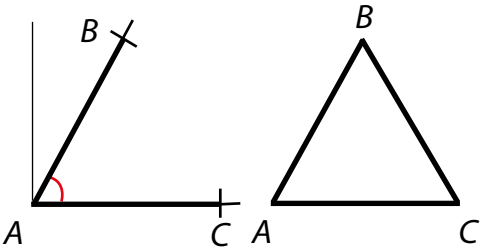

На сторонах кута відкладіть за допомогою циркуля відрізки *AB* і *AC* по 3 см кожен. Кінці відрізків сполучіть.

Трикутник, усі кути якого гострі, називають *гострокутним*.

5 Накресліть два гострокутних трикутники в різних положеннях.

6 Накресліть кут, більший від прямого. Як називають такий кут?

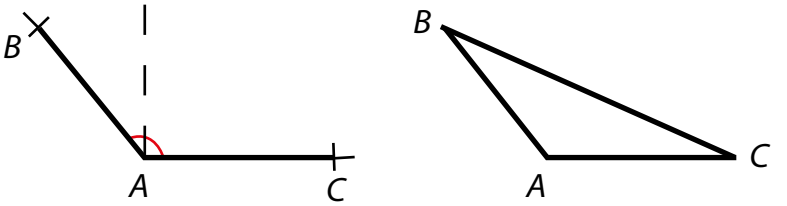

На сторонах кута відкладіть за допомогою циркуля відрізки *AB* і *AC* по 3 см кожен. Кінці відрізків сполучіть.

Трикутник, один із кутів якого тупий, називають *тупокутним*.

7 Накресліть два тупокутних трикутники в різних положеннях.

1 З кожної пари чисел випишіть більше число.

240 і 204	720 і 270	925 і 952	184 і 148
386 і 368	408 і 804	843 і 834	569 і 596

2 Запишіть суму розрядних доданків одним числом.

Зразок: 300 + 40 + 5 = 345

200 + 20 + 6	300 + 70 + 1	400 + 50	200 + 9
500 + 80 + 2	600 + 90 + 5	700 + 30	800 + 7

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

234 + 2 = ...
4 + 2 = 6
230 + 6 = 236

354 + 2	465 + 3	374 + 3	723 + 5
283 + 4	756 + 2	825 + 2	632 + 7
145 + 3	533 + 6	937 + 2	844 + 4

258 – 3 = ...
8 – 3 = 5
250 + 5 = 255

159 – 2	396 – 4	495 – 4	878 – 6
268 – 3	287 – 5	576 – 5	794 – 3
397 – 5	989 – 7	689 – 8	949 – 7

4 Розв'яжіть задачі.

1. Уздовж дороги посадили 185 кленів, а тополь — на 4 більше, ніж кленів. Скільки тополь посадили?
2. Зібрали 963 ц пшениці, а вівса — на 6 ц більше, ніж пшениці. Скільки центнерів вівса зібрали?
3. До школи привезли 168 стільців, а столів — на 7 менше, ніж стільців. Скільки столів привезли до школи?
4. Зібрали 283 ц кормових буряків, а картоплі — на 5 ц менше, ніж буряків. Скільки центнерів буряків зібрали?

5 Назвіть вид кожного трикутника. Накресліть ці трикутники в зошиті.

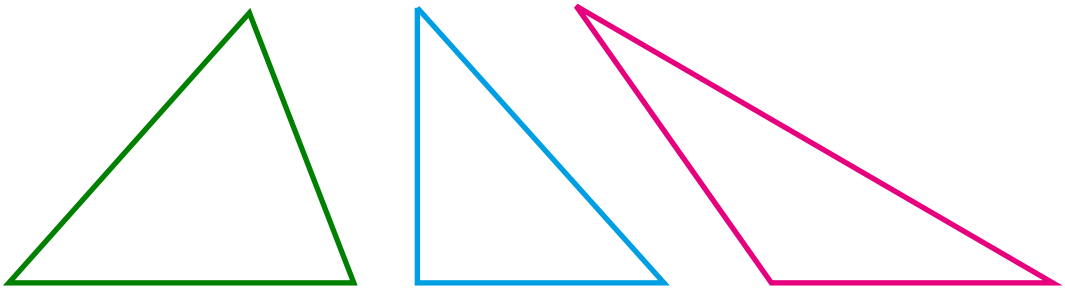

1 Дано числа:

152, 293, 346, 460, 570, 608, 702.
Скільки сотень у кожному числі? Яка остача?

2 Запишіть кожне число у вигляді суми розрядних доданків.

Зразок: 238 = 200 + 30 + 8

523	120	204	732	851	994
261	370	409	460	690	780
457	630	508	307	702	503

3 Запишіть і прочитайте числа.

6 сот. 8 дес. 3 од.	1 сот. 7 од.	2 сот. 6 дес.
2 сот. 5 дес. 4 од.	3 сот. 3 од.	4 сот. 1 дес.
4 сот. 7 дес. 2 од.	5 сот. 8 од.	6 сот. 2 дес.

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

346 + 23 = …
46 + 23 = 69
300 + 69 = 369

137 + 31	164 + 32	553 + 22
245 + 24	356 + 33	662 + 27
351 + 18	432 + 41	716 + 42

385 – 32 = …
85 – 32 = 53
300 + 53 = 353

189 – 27	199 – 46	598 – 63
294 – 62	286 – 73	776 – 35
387 – 26	478 – 44	863 – 42

5 Розв'яжіть задачі.

1) Хлопчик прочитав 154 сторінки. Йому залишилось прочитати 35 сторінок. Скільки сторінок у книжці?

2) З ділянки зібрали 265 кг моркви. 54 кг моркви продали. Скільки кілограмів моркви залишилося?

6 Поставте запитання до задач і розв'яжіть їх.

1) Майстер і учень разом виготовили 148 деталей. Учень виготовив 37 деталей. Скільки … ?

2) У палітурній майстерні 624 аркуші кольорового паперу, а білого — на 52 аркуші більше. Скільки … ?

7 Накресліть прямокутний, гострокутний і тупокутний трикутники. Назвіть їх.

1 Дано числа:

249, 472, 690, 580, 970, 304, 703, 989.

Скільки сотень у кожному числі? Яка остача?

2 Запишіть по 3 числа, які йдуть по порядку за такими числами:

128, 259, 377, 500, 667, 900.

3 Запишіть кожне число у вигляді суми розрядних доданків.

Зразок: 157 = 100 + 50 + 7

163	396	130	380	109	506
237	458	270	640	205	708

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

230 + 200 = …	170 + 200	360 + 300	290 + 300
200 + 200 = 400	240 + 100	420 + 400	630 + 300
400 + 30 = 430	320 + 200	580 + 300	750 + 200
370 – 100 = …	280 – 100	590 – 300	980 – 600
300 – 100 = 200	340 – 200	780 – 400	830 – 300
200 + 70 = 270	460 – 200	670 – 500	770 – 500

5 Розв'яжіть задачі.

1) З одної ділянки зібрали 420 кг кукурудзи, а з другої — на 100 кг більше. Скільки кілограмів кукурудзи зібрали з другої ділянки?

2) Кондитерська фабрика за день виготовила 590 кг шоколадних цукерок, а карамельних цукерок — на 200 кг менше, ніж шоколадних. Скільки кілограмів карамельних цукерок виготовила кондитерська фабрика?

6 Поставте запитання до задач та розв'яжіть їх.

1) Вантажний автомобіль першого дня проїхав 430 км, а другого — на 300 км більше. Скільки … ?

2) На будівництво привезли 640 кг піску, а цементу — на 300 кг менше, ніж піску. Скільки … ?

7 Які фігури ви бачите?

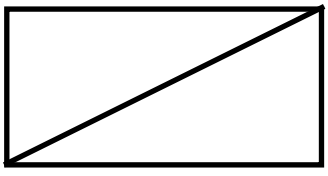

1 Запишіть по 3 числа, які передують таким числам:

… , … , … , 10; … , … , … , 100; … , … , … , 1000.

2 Прочитайте числа:

132, 107, 375, 405, 600, 721, 800, 902.

3 Запишіть суму розрядних доданків одним числом.

Зразок: 200 + 80 + 9 = 289

100 + 50 + 6	200 + 80 + 2	400 + 60 + 5	600 + 40 + 3
100 + 90 + 1	300 + 70 + 3	500 + 70 + 2	700 + 30 + 2

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

246 + 123 = …
123 = 100 + 23
246 + 100 = 346
346 + 23 = 369

$$\begin{array}{r} 246 \\ +\ 123 \\ \hline 369 \end{array}$$

265 + 124	723 + 154	435 + 314
473 + 215	646 + 233	255 + 134
234 + 221	425 + 323	578 + 211
312 + 236	561 + 417	724 + 135

437 – 224 = …
224 = 200 + 24
437 – 200 = 237
237 – 24 = 213

$$\begin{array}{r} 437 \\ -\ 224 \\ \hline 213 \end{array}$$

385 – 142	457 – 233	846 – 632
278 – 136	796 – 544	895 – 734
576 – 323	938 – 412	769 – 345
653 – 231	636 – 524	943 – 821

5 Розв'яжіть задачі.

1. Відстань від міста до села 295 км. Олесь проїхав поїздом 173 км. Скільки кілометрів залишилося проїхати Олесю?
2. З однієї грядки зібрали 112 кг огірків, а з другої — 143 кг. Скільки всього кілограмів огірків зібрали з двох грядок? На скільки кілограмів огірків більше зібрали з другої грядки, ніж із першої?
3. Спочатку проклали 276 км труб. Залишилося прокласти 122 км труб. Скільки кілометрів труб мають прокласти? На скільки більше кілометрів труб проклали, ніж залишилося прокласти?

6

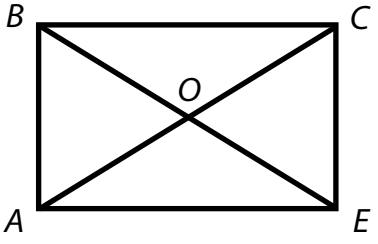

- Скільки трикутників ви бачите?
- Випишіть назви всіх трикутників, користуючись буквеними позначеннями.

1 Виміряйте сторони кожного із зображених трикутників.

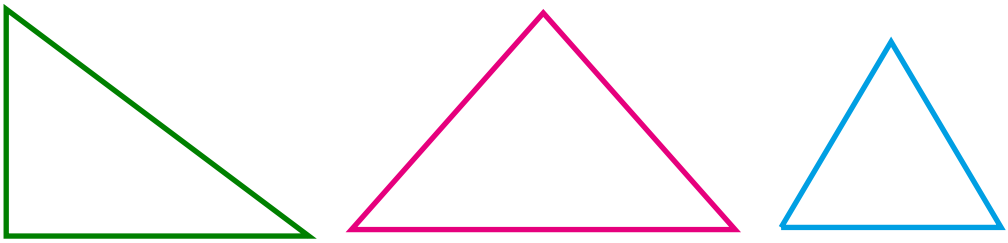

- Що можна сказати про сторони: першого трикутника; другого трикутника; третього трикутника?

2 За довжиною сторін розрізняють рівносторонні, різносторонні та рівнобедрені трикутники.

Трикутник, у якого три сторони рівні між собою, називають *рівностороннім*.

Трикутник, у якого три сторони різні, називають *різностороннім*.

Трикутник, у якого дві сторони рівні між собою, називають *рівнобедреним*.

У геометрії сторони трикутника (*AB, BC, CA*) часто позначають малими буквами. Проти вершини *A* лежить сторона *a*, проти вершини *B* — сторона *b*, проти вершини *C* — сторона *c*.

Накреслимо трикутник *ABC* і введемо відповідні позначення.

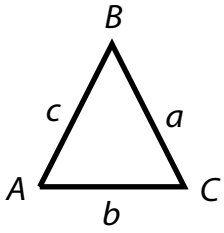

AB, BC, AC, або *a, b, c*, — сторони трикутника *ABC*.
AC, або *b*, — основа трикутника *ABC*.
A, B, C — вершини трикутника *ABC*.
$\angle BAC, \angle ACB, \angle CBA$ — кути трикутника *ABC*.

3 Визначте назви трикутників за заданими довжинами сторін.

1) $a = b = c = 5$ см;
2) $a = b = 4$ см, $c = 5$ см;
3) $a = 4$ см, $b = 5$ см, $c = 6$ см;
4) $a = b = c = 7$ см;
5) $a = b = 6$ см, $c = 8$ см;
6) $a = 3$ см, $b = 5$ см, $c = 7$ см.

1 Запишіть числа у вигляді суми розрядних доданків.

Зразок: **136 = 100 + 30 + 6**

719 386 890 240 506 302

2 Запишіть числа, які складаються з:

1 сот. 3 дес. 2 од. 3 сот. 6 дес. 4 сот. 5 од.
2 сот. 7 дес. 6 од. 6 сот. 8 дес. 9 сот. 4 од.

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший доданок 300, другий доданок 200. Знайти суму.
Знайти суму чисел 500 і 200.
До 400 додати 400.

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 152 \\ +\ 8 \\ \hline 160 \end{array}$$ **152 + 8 =**

631 + 29 247 + 3 256 + 14
743 + 37 738 + 2 149 + 21
417 + 63 564 + 6 913 + 47
549 + 33 158 + 2 718 + 62

5 Розв'яжіть задачі.

1 В одному кошику 122 горіхи, а в другому — на 8 горіхів більше, ніж у першому кошику. Скільки горіхів у другому кошику?

2 Для продажу привезли 156 троянд і 24 лілії. Скільки всього квіток привезли для продажу? На скільки більше привезли троянд, ніж лілій?

6 Поставте запитання до задачі та розв'яжіть її.

Фермер відправив до магазину 253 кг гречаного меду, а соняшникового — на 27 кг більше, ніж гречаного. Скільки … ?

7 Складіть і розв'яжіть приклади.

Перший доданок	170	280	321	433	562	636
Другий доданок	2	6	50	40	124	243
Сума						

8 Накресліть різносторонній трикутник. Правильність побудови перевірте обчисленням.

140 Віднімання, коли доводиться позичати десяток, а одиниці зменшуваного дорівнюють нулю

1 Порівняйте числа 100 і 300.

- Яке число більше? На скільки число 300 більше за 100?
- Яке число менше? На скільки число 100 менше від 300?
- Як дізнатися, на скільки одне число більше або менше від другого?

2 Поставте потрібний знак, не обчислюючи.

> = <

300 – 100 ○ 300 – 200 500 – 200 ○ 500 – 300
400 – 200 ○ 400 – 300 600 – 400 ○ 600 – 400
600 – 100 ○ 600 – 500 1000 – 100 ○ 1000 – 500

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

•10				
180	190	250	480	550	870
3	6	9	8	4	7
177	…	…	…	…	…
•10				
360	240	450	570	670	760
16	12	14	23	35	47
344	…	…	…	…	…
•10				
270	290	340	470	680	960
132	151	218	232	434	527
138	…	…	…	…	…

4 Розв'яжіть задачі.

1. На штори для залу пішло 470 м тканини, а для їдальні — 236 м. На скільки більше метрів тканини пішло на штори для залу, ніж для їдальні?
2. На підприємстві виготовили 160 емальованих каструль, а алюмінієвих — на 36 каструль менше, ніж емальованих. Скільки всього каструль виготовили на підприємстві?
3. Першого дня бібліотека видала читачам 180 книжок, другого дня — на 64 книжки менше, ніж першого дня. Скільки книжок видала бібліотека за два дні?

5 Побудуйте трикутник. Визначте вид трикутника.

1 Запишіть кожне число у вигляді суми розрядних доданків.

249 672 480 760 501 804 300 900

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

Зменшуване 600, від'ємник 500. Знайти різницю.
Знайти різницю чисел 270 і 70.
168 мінус 8.
457 зменшити на 57.

3 Розв'яжіть приклади та зробіть перевірку за зразком.

Розв'язання:	**Перевірка:**			
•10 **140** − **2** = **138**	**138** + **2** = **140**	170 – 3 220 – 2 340 – 6	260 – 9 470 – 2 520 – 7	640 – 3 780 – 8 930 – 4
•10 **280** − **24** = **256**	**256** + **24** = **280**	360 – 17 290 – 32 470 – 48	240 – 29 390 – 63 550 – 24	860 – 37 960 – 48 770 – 19
•10 **390** − **231** = **159**	**159** + **231** = **390**	280 – 123 460 – 236 570 – 341	380 – 127 450 – 218 690 – 456	780 – 549 850 – 617 930 – 711

4 Розв'яжіть задачі.

1. На пошті продали 150 конвертів, а листівок — на 28 штук менше, ніж конвертів. Скільки листівок продали на пошті?
2. З 280 малюнків для виставки відібрали 167 малюнків. Скільки малюнків залишилося?
3. Посадили 380 кущів аґрусу, а малини — на 127 кущів менше, ніж аґрусу. Скільки всього кущів посадили?

5 Визначте види трикутників за заданими сторонами:

1) $a = b = c = 6$ см;
2) $a = b = 4$ см, $c = 6$ см;
3) $a = 3$ см, $b = 4$ см, $c = 5$ см.

142 Додавання, коли сума одиниць першого розряду більша за 10. Перевірка

1 Прочитайте числа:

193, 285, 340, 570, 602, 709.

2 З кожної пари чисел запишіть більше число.

370 і 307	580 і 850	303 і 330	129 і 291
680 і 608	460 і 640	440 і 404	765 і 675

3 Розв'яжіть приклади та зробіть перевірку за зразком.

Розв'язання: **Перевірка:**

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 548 \\ +\ \ 5 \\ \hline 553 \end{array} \qquad \begin{array}{r} {\scriptstyle \bullet 10} \\ 553 \\ -\ \ 5 \\ \hline 548 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 339 \\ +\ \ 6 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 486 \\ +\ \ 8 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 637 \\ +\ \ 4 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 146 \\ +\ \ 5 \\ \hline \ldots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 447 \\ +\ 26 \\ \hline 473 \end{array} \qquad \begin{array}{r} {\scriptstyle \bullet 10} \\ 473 \\ -\ 26 \\ \hline 447 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 346 \\ +\ 38 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 679 \\ +\ 18 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 466 \\ +\ 25 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 928 \\ +\ 45 \\ \hline \ldots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 236 \\ +\ 125 \\ \hline 361 \end{array} \qquad \begin{array}{r} {\scriptstyle \bullet 10} \\ 361 \\ -\ 125 \\ \hline 236 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 236 \\ +\ 118 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 343 \\ +\ 239 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 457 \\ +\ 234 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 117 \\ +\ 128 \\ \hline \ldots \end{array}$$

4 1) У парку росте 118 каштанів і 38 дубів. Скільки дерев росте в парку?

2) До ательє привезли першого разу 225 м тканини, а другого разу — на 26 м більше. Скільки всього метрів тканини привезли до ательє?

3) Туристи проїхали поїздом 328 км, а теплоходом — 113 км. Який шлях подолали туристи? На скільки більше кілометрів туристи проїхали поїздом, ніж пропливли теплоходом?

4) На ремонт школи витратили 115 кг білої фарби, а сірої — на 37 кг більше, ніж білої. Скільки всього кілограмів фарби витратили на ремонт школи?

5 Визначте назви трикутників за заданими сторонами:

1) $a = b = 3$ см, $c = 5$ см;

2) $a = 2$ см, $b = 3$ см, $c = 4$ см;

3) $a = b = c = 3$ см.

1 Як називають ці лінії?

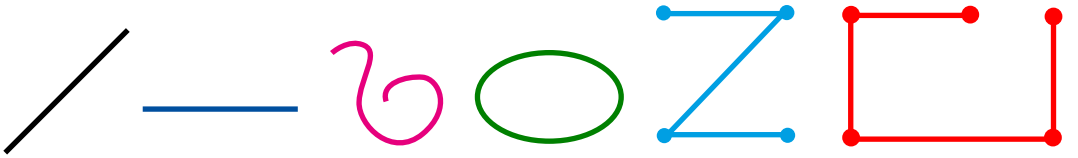

2 Запишіть номери замкнених і незамкнених ламаних ліній.

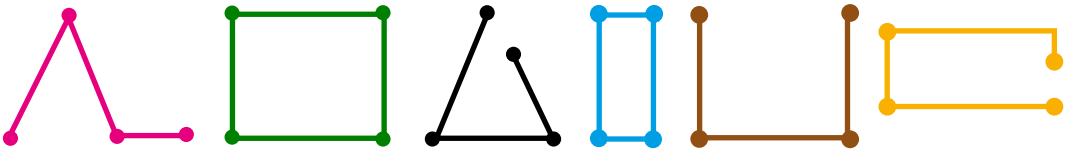

Замкнені ламані лінії: …
Незамкнені ламані лінії: …

3
- Накресліть незамкнену ламану лінію, яка складається з трьох відрізків.
- Накресліть замкнену ламану лінію, яка складається з трьох відрізків.

4
- Накресліть незамкнену ламану лінію, яка складається з чотирьох відрізків.
- Накресліть замкнену ламану лінію, яка складається з чотирьох відрізків.

5 Які геометричні фігури утворюють замкнені ламані лінії, що складаються з: трьох відрізків; чотирьох відрізків?

Геометричні фігури трикутник і чотирикутник — це *многокутники*.

6 Як називають ці фігури?

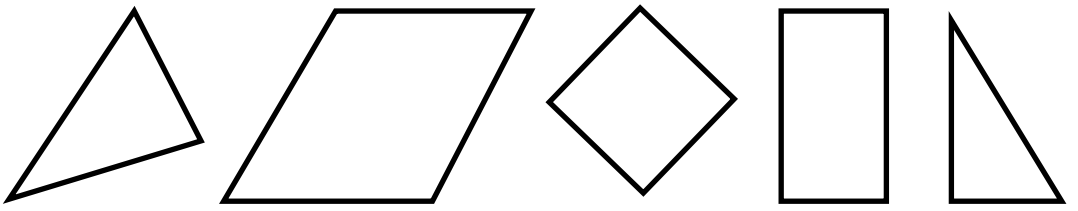

144 Віднімання, коли число одиниць зменшуваного менше від числа одиниць від'ємника

1 Прочитайте числа:

602, 840, 700.

- Яка цифра повторюється в кожному з цих чисел?
- Що цифра, яка повторюється, означає в кожному з чисел?

2 Запишіть цифрами й прочитайте числа.

1 сот. 8 дес. 2 од.	9 сот. 8 дес. 3 од.	8 сот. 3 дес.	7 сот. 1 од.
2 сот. 6 дес. 1 од.	7 сот. 5 дес. 4 од.	6 сот. 2 дес.	5 сот. 5 од.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

•10 **234** **7** **227**	163 7 …	355 7 …	524 6 …	617 9 …	432 8 …	926 7 …
•10 **342** **25** **317**	154 19 …	273 36 …	342 25 …	451 34 …	632 16 …	785 58 …
•10 **354** **126** **228**	367 129 …	452 228 …	652 328 …	765 437 …	871 525 …	943 616 …

4 Розв'яжіть задачі.

1. Уранці надоїли 361 л молока, а вдень — на 9 л менше. Скільки літрів молока надоїли вдень?
2. Рибальське судно виловило першого дня 342 кг риби, а другого дня — на 25 кг риби менше. Скільки кілограмів риби виловило судно за два дні?
3. На елеватор привезли 362 мішки пшениці, а жита — на 228 мішків менше. Скільки всього мішків пшениці та жита привезли на елеватор?

5 Визначте назви трикутників за заданими сторонами:

1) $a = 5$ см, $b = 4$ см, $c = 6$ см;
2) $a = b = c = 7$ см;
3) $a = 3$ см, $b = 5$ см, $c = 8$ см.

1 Запишіть кожну суму одним числом.

300 + 40 + 1	100 + 50	200 + 3
500 + 90 + 3	400 + 80	300 + 1
200 + 70 + 4	700 + 30	600 + 6
100 + 60 + 2	900 + 70	500 + 7

2 Поясніть розв'язання прикладів.

52 − 39 = …	561 − 9 = …	561 − 29 = …	561 − 329 = …
67 + 28 = …	239 + 8 = …	239 + 28 = …	239 + 128 = …

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Зменшуване	264	836	672	753	491	342	585	773
Від'ємник	7	8	46	25	54	119	247	334
Різниця								

4 1) До магазину привезли 142 пари чоловічого взуття, а жіночого — на 29 пар взуття менше, ніж чоловічого. Скільки всього пар взуття привезли до магазину?

2) На меблевій фабриці виготовили 445 диванів, а ліжок — на 128 менше, ніж диванів. Скільки всього диванів і ліжок виготовили на меблевій фабриці?

5 Зробіть короткий запис умови задачі та розв'яжіть її.

На книжковому базарі першого дня продали 251 книжку, другого дня — на 36 книжок менше, ніж першого дня, а третього дня — на 57 книжок більше, ніж другого дня. Скільки книжок продали третього дня?

1-го дня — 251 кн. ←
2-го дня — ? — на 36 кн. менше, ніж ←
3-го дня — ? — на 57 кн. більше, ніж

6 Визначте назви трикутників за заданими сторонами:

1) $a = 4$ см, $b = 4$ см, $c = 6$ см;
2) $a = b = c = 8$ см;
3) $a = 5$ см, $b = 6$ см, $c = 9$ см.

146 Додавання, коли сума одиниць другого розряду більша за 10 або дорівнює 10

1 Запишіть «сусідів» чисел: 200, 400, 610, 350, 504, 709.

2 Запишіть чотири наступних числа, починаючи з 258.

3 Запишіть приклади у стовпчик і розв'яжіть їх.

624 + 143 414 + 332 232 + 341

4 Розв'яжіть приклади за зразком.

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 214 \\ +\ 193 \\ \hline 407 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 182 \\ +\ 225 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 233 \\ +\ 271 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 354 \\ +\ 253 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 174 \\ +\ 534 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 591 \\ +\ 112 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 472 \\ +\ 335 \\ \hline \ldots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 372 \\ +\ 142 \\ \hline 514 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 194 \\ +\ 232 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 265 \\ +\ 261 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 378 \\ +\ 241 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 465 \\ +\ 372 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 593 \\ +\ 346 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 465 \\ +\ 283 \\ \hline \ldots \end{array}$$

5 Розв'яжіть задачі.

1) До овочесховища привезли 364 мішки картоплі, а капусти — на 153 мішки більше. Скільки мішків овочів привезли до овочесховища?

2) Фермер виростив 275 білих кролів, а сірих — на 153 кролі більше, ніж білих. Скільки всього білих і сірих кролів виростив фермер?

6 Зробіть короткий запис умови задачі та розв'яжіть її.

З трьох яблунь зібрали 420 кг яблук. З першої яблуні зібрали 156 кг, з другої яблуні — на 73 кг менше, ніж із першої, а з третьої — решту. Скільки кілограмів яблук зібрали з третьої яблуні?

420 кг
1-ша яблуня — 156 кг
2-га яблуня — ? — на 73 кг менше, ніж
3-тя яблуня — ?

7

135 + 138	523 + 258	483 + 125	265 + 273
546 + 237	427 + 327	572 + 234	483 + 342
226 + 356	748 + 126	333 + 272	592 + 264

8 Накресліть у зошиті замкнену ламану лінію, яка складається з трьох відрізків.

1 Кожне з чисел зменште на 300.

900, 1000, 459, 685, 720, 860.

2 Складіть і розв'яжіть приклади.

Зменшуване 350, від'ємник 120. Знайти різницю.
260 зменшити на 40.
Знайти різницю чисел 690 і 40.
Від 540 відняти 210.
На скільки 200 менше від 700?

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

•10					
506	308	409	709	807	704	606
242	131	283	455	362	372	263
264	…	…	…	…	…	…
•10					
427	532	429	645	758	917	846
245	181	162	372	493	632	453
182	…	…	…	…	…	…

4 Розв'яжіть задачі.

1. У домашній бібліотеці вчителя було 308 книжок. Коли він подарував книжки школі, залишилося 283 книжки. Скільки книжок подарував учитель?

2. У місті три школи. У першій школі 914 учнів, у другій — на 232 учні менше, ніж у першій школі, у третій — на 100 учнів більше, ніж у другій. Скільки учнів у третій школі?

1-ша школа — 914 учнів ←
2-га школа — ? — на 232 учні менше, ніж ←
3-тя школа — ? — на 100 учнів більше, ніж

3. У суботу музей відвідало 856 чоловік, у неділю — на 92 чоловіка менше, ніж у суботу, а в понеділок — на 152 чоловіка менше, ніж у неділю. Скільки чоловік відвідало музей у понеділок?

5 Накресліть у зошиті многокутник, у якого три кути. Назвіть побудовану геометричну фігуру.

1 Назвіть номери замкнених ламаних ліній.

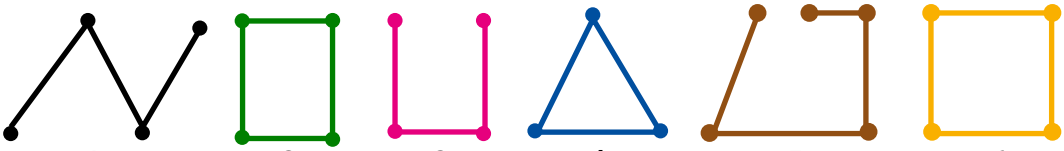

- Зі скількох відрізків складається кожна зображена замкнена ламана лінія?

2 Як називають геометричну фігуру, утворену замкненою ламаною лінією з чотирьох відрізків?

3

- Скільки сторін у прямокутника?
- Скільки пар протилежних сторін у прямокутника?
- Скільки кутів у прямокутника?
- Які кути у прямокутника?

Чотирикутник, у якого всі кути прямі і протилежні сторони рівні між собою, називають *прямокутником*.

4 Доповніть.

- У прямокутника … кути.
- У прямокутника всі кути …
- У прямокутника … сторони.
- У прямокутника … сторони рівні між собою.

5 Прямокутники мають довжину й ширину.

6 Виміряйте довжину й ширину прямокутника. Запишіть результати.

… см
… см

… см
… см

7 Накресліть прямокутник, довжина якого 5 см, ширина 2 см.

1 • Знайдіть суми чисел:

168 і 5; 247 і 7; 465 і 9; 626 і 8.

• Знайдіть різниці чисел:

263 і 7; 354 і 6; 592 і 8; 721 і 4.

2 • Яке з чисел більше й на скільки?

500 і 200; 800 і 300; 370 і 70; 630 і 30.

• Яке з чисел менше й на скільки?

900 і 400; 700 і 200; 890 і 90; 580 і 80.

3 Складіть і розв'яжіть приклади.

Зменшуване	427	234	318	446	555	678
Від'ємник	241	152	175	263	384	499
Різниця						

Зменшуване	404	508	606	709	805	907
Від'ємник	172	192	384	462	571	653
Різниця						

4 Розв'яжіть задачі.

1. На складі було 926 ящиків. Вивезли 543 ящики. Скільки ящиків залишилося на складі?
2. У готелі 372 двомісних номери, а одномісних — на 181 номер менше. Скільки всього номерів у готелі?
3. Один водій маршрутного автобуса за зміну проїжджає 307 км, а другий — 128 км. На скільки кілометрів більше проїжджає перший водій, ніж другий?
4. У шкільній бібліотеці 638 книжок. Із них: підручників — 308, книжок про мандри — на 161 менше, ніж підручників, а решта — книжки казок. Скільки книжок казок у бібліотеці?

5 Виміряйте довжину й ширину прямокутника. Запишіть результати в зошит.

... см
... см

150 Додавання, коли сума одиниць першого і другого розрядів більша за 10 або дорівнює 10

1 Поставте потрібний знак, не обчислюючи. Перевірте обчисленням.

> = <

300 – 100 ○ 300 – 100	986 – 900 ○ 986 – 86
500 – 400 ○ 500 – 40	769 – 269 ○ 769 – 169
680 – 180 ○ 680 – 280	837 – 421 ○ 837 – 521

2 Розв'яжіть приклади за зразком.

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 231 \\ +\ 69 \\ \hline 300 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 156 \\ +\ 44 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 342 \\ +\ 58 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 461 \\ +\ 39 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 573 \\ +\ 27 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 652 \\ +\ 48 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 781 \\ +\ 19 \\ \hline \ldots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 249 \\ +\ 63 \\ \hline 312 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 157 \\ +\ 54 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 246 \\ +\ 75 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 338 \\ +\ 86 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 478 \\ +\ 35 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 566 \\ +\ 84 \\ \hline \ldots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 677 \\ +\ 45 \\ \hline \ldots \end{array}$$

3 Розв'яжіть задачі.

1. В одному цеху 154 робітники, а в другому — на 46 робітників більше. Скільки всього робітників у двох цехах?
2. Автомобіль за 3 дні проїхав 943 км. Першого дня він проїхав 343 км, другого дня — на 57 км більше, ніж першого, а третього дня — решту. Скільки кілометрів проїхав автомобіль третього дня?

943 км | 1-го дня — 343 км ←
2-го дня — ? — на 57 км більше, ніж ←
3-го дня — ?

3. З першої ділянки зібрали 248 кг цибулі, з другої — на 65 кг більше, ніж із першої, а з третьої — стільки, скільки з першої і другої ділянок разом. Скільки кілограмів цибулі зібрали з третьої ділянки?

1-ша ділянка — 248 кг ←
2-га ділянка — ? — на 65 кг більше, ніж ←
3-тя ділянка — ? ←

4 Виміряйте довжину й ширину прямокутника. Запишіть результати в зошит.

… см
… см

1 Запишіть «сусідів» чисел.

100, 300, 600, 720, 850.

2 Запишіть п’ять наступних чисел, починаючи з 796.

3 Порівняйте числа.

> = <

120 ○ 102	563 ○ 653	784 ○ 748	291 ○ 219
303 ○ 330	679 ○ 769	836 ○ 836	432 ○ 423

4 Розв’яжіть приклади за зразком.

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 11} \\ 436 \\ +\ 264 \\ \hline 700 \end{array}$$

178 + 122 = …	234 + 166 = …	327 + 273 = …	446 + 354 = …	563 + 237 = …	752 + 148 = …
232 + 179 = …	343 + 168 = …	464 + 247 = …	551 + 369 = …	432 + 279 = …	326 + 185 = …	276 + 239 = …

5 Розв’яжіть задачі.

1. Літак пролетів 664 км. До посадки залишилося 248 км. Який шлях має подолати літак?
2. Першого дня продали 327 кг борошна, а другого дня — на 185 кг більше, ніж першого. Скільки всього кілограмів борошна продали за 2 дні?
3. До овощесховища першого дня привезли 379 кг картоплі, другого дня — на 35 кг картоплі більше, ніж першого дня, а третього дня — на 96 кг картоплі більше, ніж другого дня. Скільки кілограмів картоплі привезли до овощесховища третього дня?

1-го дня — 379 кг ←
2-го дня — ? — на 35 кг більше, ніж ←
3-го дня — ? — на 96 кг більше, ніж ←

6 Складіть задачу за коротким записом умови та розв’яжіть її.

900 саджанців

Помідорів — 248 саджанців ←
Капусти — ? — на 64 саджанці більше, ніж ←
Перцю — ? — решта

7 Накресліть прямокутник. Виміряйте довжину й ширину прямокутника. Результати запишіть у зошит.

152 Віднімання, коли зменшуване закінчується двома нулями

1 Запишіть числа:

від 158 до 163; від 297 до 302; від 499 до 505; від 600 до 607.

2 Скільки в числах сотень, десятків, одиниць?

300, 470, 800, 910, 283, 576, 949.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

1010 300 6 294	200 9 …	400 5 …	500 6 …	600 7 …	700 8 …	800 9 …
1010 300 62 238	200 24 …	400 31 …	500 43 …	600 38 …	700 46 …	800 73 …
1010 300 162 138	400 138 …	300 181 …	500 227 …	600 453 …	700 529 …	900 668 …

4 Розв'яжіть задачі.

1. Для озеленення міста привезли 700 дерев, а кущів — на 192 менше, ніж дерев. Скільки кущів привезли для озеленення міста?
2. У меблевому магазині продано 200 табуреток, а стільців — на 87 менше, ніж табуреток. Скільки всього табуреток і стільців продано в меблевому магазині?
3. У першу зміну в таборі відпочивало 300 дітей, у другу зміну — на 67 дітей менше, ніж у першу зміну, у третю зміну — на 78 дітей більше, ніж у другу. Скільки дітей відпочивало в таборі в третю зміну?

1-ша зміна — 300 дітей
2-га зміна — ? — на 67 дітей менше, ніж
3-тя зміна — ? — на 78 дітей більше, ніж

5 Накресліть прямокутник. Виміряйте довжину й ширину прямокутника. Результати запишіть у зошит.

1 Назвіть номери замкнених ламаних ліній.

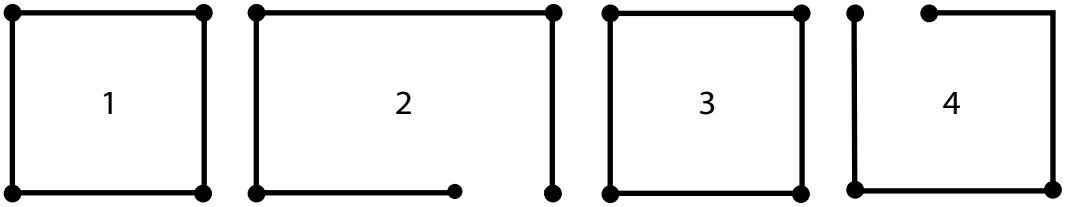

- Зі скількох відрізків складаються замкнені ламані лінії?

2 Як називають геометричну фігуру, утворену замкненою ламаною лінією, яка складається з чотирьох відрізків?

3

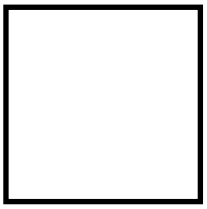

- Скільки сторін у квадрата?
- Які сторони в квадрата?
- Скільки кутів у квадрата?
- Які кути в квадрата?

4 Як називають відрізки, що сполучають протилежні вершини квадрата?

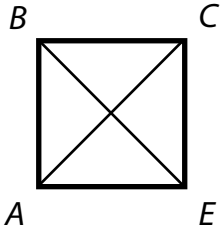

- Скільки діагоналей можна провести в квадраті?
- Які діагоналі квадрата?
  Діагоналі квадрата рівні між собою: $AC = BE$.

5 Накресліть такий самий квадрат у зошиті.

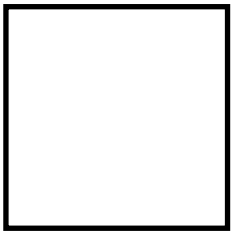

- Проведіть у квадраті діагоналі.
- Виміряйте довжини діагоналей і запишіть результати.

… см

… см

6 Накресліть квадрат зі стороною 4 см. Проведіть у квадраті діагоналі.

1 Складіть і розв'яжіть приклади.

- Збільште:

  340 на 230

  450 на 310

  263 на 124

- Зменште:

  470 на 340

  690 на 440

  578 на 251

2 Розв'яжіть приклади за зразком.

•1010 **401** **24** **377**	203 36 …	304 48 …	402 56 …	507 69 …	604 56 …	705 76 …
•1010 **502** **226** **276**	305 167 …	501 274 …	607 368 …	703 438 …	802 643 …	906 587 …

3 Розв'яжіть задачі.

1. У селищі 308 цегляних будинків, а дерев'яних — на 129 будинків менше, ніж цегляних. Скільки дерев'яних будинків у селищі?
2. На фермі 405 корів, а телят — на 236 менше, ніж корів. Скільки всього корів і телят на фермі?
3. З баштану зібрали:

   кавунів — 605 кг ←
   динь — ? — на 328 кг менше, ніж ←
   гарбузів — ? — на 135 кг більше, ніж

   Скільки кілограмів гарбузів зібрали з баштану?

4 Зробіть короткий запис умови задачі та розв'яжіть її.

З однієї ділянки зібрали 267 кг картоплі, з другої — на 98 кг менше, ніж із першої, а з третьої — на 172 кг більше, ніж із другої. Скільки кілограмів картоплі зібрали з третьої ділянки?

1-ша ділянка — 267 кг ←
2-га ділянка — ? — на 98 кг менше, ніж ←
3-тя ділянка — ? — на 172 кг більше, ніж

5 Накресліть квадрат зі стороною 2 см. Проведіть у квадраті діагоналі.

1 Скажіть, як називають такі числа:

2 м; 25 см; 18 см; 30 мм; 5 кг; 600 г; 10 хв; 13 год.

Числа з найменуваннями (м, год, грн) називають *іменованими*.
Іменовані числа з одним найменуванням називають *простими*:
11 см; 16 дм; 67 кг; 8 год.
Іменовані числа з двома найменуваннями називають *складеними*:
3 см 5 мм; 10 кг 500 г; 6 год 30 хв.

2 Поставте потрібний знак: > = < .

1 см ○ 10 см	5 хв ○ 5 год	5 м 2 см ○ 2 м 5 см
30 см ○ 4 см	10 хв ○ 10 год	10 м 4 см ○ 10 м
60 см ○ 600 см	30 хв ○ 1 год	20 м ○ 2 м 10 см

3 Зробіть короткі записи умов задач і розв'яжіть їх.

1 Сітка картоплі важить 11 кг, а сітка цибулі — на 3 кг легша. Скільки важить сітка цибулі?

Сітка картоплі — 11 кг ←
Сітка цибулі — ? — на 3 кг легша, ніж ┘

2 З однієї ділянки зібрали 135 кг полуниці, з другої — на 16 кг полуниці менше, ніж із першої, а з третьої — на 27 кг більше, ніж із другої ділянки. Скільки кілограмів полуниці зібрали з третьої ділянки?

1-ша ділянка — 135 кг ←
2-га ділянка — ? — на 16 кг менше, ніж ┘ ←
3-тя ділянка — ? — на 27 кг більше, ніж ┘

4

30 м + 40 м	150 м + 32 м	324 м + 53 м
80 м + 50 м	240 м + 130 м	562 м + 233 м
58 м – 8 м	284 м – 41 м	645 м – 42 м
36 м – 30 м	469 м – 137 м	788 м – 543 м

5 Накресліть квадрат зі стороною 4 см. Проведіть у квадраті діагоналі. Виміряйте довжини діагоналей і запишіть результати.

… см
… см

Метр, дециметр, сантиметр, міліметр — *одиниці довжини.*

1 м = 10 дм 1 м = 100 см 1 дм = 10 см 1 см = 10 мм

1 Прочитайте числа.

10 м; 6 дм; 4 см; 8 мм; 40 дм; 200 м; 20 см; 10 мм.

2 Поставте потрібний знак.

> = <

10 см ○ 40 см	3 мм ○ 30 мм	9 м ○ 90 м
60 см ○ 6 см	70 мм ○ 7 мм	12 м ○ 21 м
30 см ○ 30 см	10 мм ○ 100 мм	19 м ○ 91 м

3 Запишіть у дрібніших одиницях за зразком.

1 см = 10 мм
2 см = 10 мм · 2 = 20 мм
3 см = 10 мм · 3 = 30 мм
6 см = 10 мм · … = … мм
7 см = 10 мм · … = … мм
9 см = 10 мм · … = … мм

4 см = 40 мм
5 см = … мм
8 см = … мм
9 см = … мм
10 см = … мм
6 см = … мм

4 Запишіть у дрібніших одиницях за зразком.

1 дм = 10 см	3 дм = … см	**1 м = 10 дм**	3 м = … дм
2 дм = … см	4 дм = … см	2 м = 20 дм	5 м = … дм
5 дм = … см	6 дм = … см	4 м = … дм	7 м = … дм
8 дм = … см	9 дм = … см	6 м = … дм	10 м = … дм

Роздробити іменоване число — означає виразити його в дрібніших одиницях.

5 Роздробіть за зразком.

2 см = … 20 мм	1 см = … мм	**1 дм = 10 см**	2 дм = … см
7 см = … мм	3 см = … …	3 дм = … см	4 дм = … …
8 см = … мм	4 см = … …	5 дм = … см	7 дм = … …
9 см = … мм	5 см = … …	6 дм = … см	9 дм = … …

6 Накресліть у зошиті відрізок завдовжки 4 см. Скільки міліметрів у цьому відрізку?

1 Накресліть у зошиті таблицю. Впишіть у кожну графу таблиці по п'ять чисел.

Абстрактні числа	Іменовані числа	
	Прості	Складені

2

2 · 10	5 · 10	6 · 10	7 · 10
2 · 100	5 · 100	6 · 100	7 · 100
4 · 10	3 · 10	8 · 10	9 · 10
4 · 100	3 · 100	8 · 100	9 · 100

3 Прочитайте числа:

7 см; 10 дм; 19 мм; 63 м; 5 грн; 40 грн; 100 грн; 5 к.

4 Запишіть числа від найменшого до найбільшого.

5 грн, 10 грн, 2 грн, 20 грн, 50 грн, 200 грн, 100 грн.

5 Поставте потрібний знак.

> = <

30 к. ○ 50 к.	10 грн ○ 100 грн	100 грн ○ 200 грн
7 к. ○ 70 к.	20 грн ○ 2 грн	50 грн ○ 500 грн
45 к. ○ 5 к.	80 грн ○ 85 грн	70 грн ○ 70 грн

6 Запишіть у дрібніших одиницях за зразком.

1 грн = 100 к.
2 грн = 100 к. · 2 = 200 к.

4 грн = 100 к. · … = … к.
6 грн = 100 к. · … = … к.
5 грн = 100 к. · … = … к.
3 грн. = 100 к. · … = … к.
7 грн = 100 к. · … = … к.
9 грн = 100 к. · … = … к.
8 грн = 100 к. · … = … к.
10 грн = 100 к. · … = … к.

7 1 Господиня витратила в магазині 98 грн, і в неї залишилося ще 47 грн. Скільки грошей було в господині?

2 За печиво заплатили 35 грн, а за цукерки — на 29 грн більше. Скільки заплатили за всю покупку?

8 Запишіть у дрібніших одиницях.

1 дм = … см	1 м = … дм	1 м = … см	1 грн = … к.
3 дм = … см	4 м = … дм	5 м = … см	2 грн = … к.
7 дм = … см	6 м = … дм	9 м = … см	3 грн = … к.

9 Накресліть відрізок завдовжки 10 см. Скільки міліметрів у цьому відрізку?

1 Як називають ці фігури? Чому їх так називають?

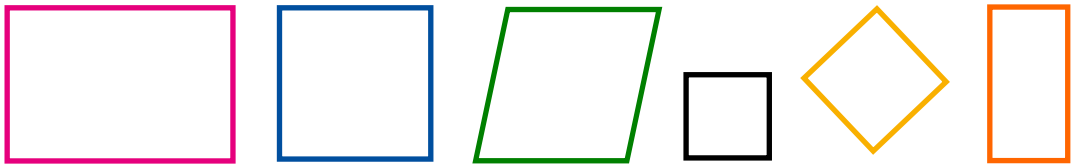

2 Знайдіть серед даних фігур прямокутники. Чому ці фігури називають прямокутниками?

3 Знайдіть серед даних фігур квадрати. Чому ці фігури називають квадратами?

4 Як називають ці фігури?

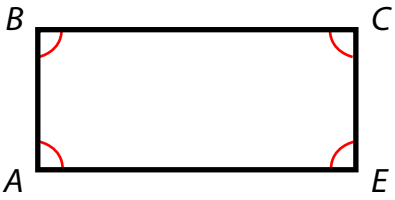

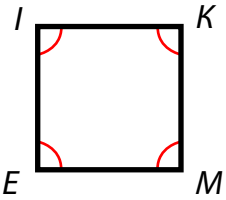

- Накресліть за допомогою лінійки та косинця такі самі фігури.
- Покажіть кути, вершини й сторони прямокутника.
- Покажіть кути, вершини й сторони квадрата.
- Скільки кутів у прямокутника?
- Скільки кутів у квадрата?
- Скільки сторін у прямокутника?
- Скільки сторін у квадрата?
- Виміряйте сторони прямокутника. Що можна сказати про довжини його сторін?
- Виміряйте сторони квадрата. Що можна сказати про довжини його сторін?

5 Покажіть протилежні сторони прямокутника. Покажіть протилежні сторони квадрата.

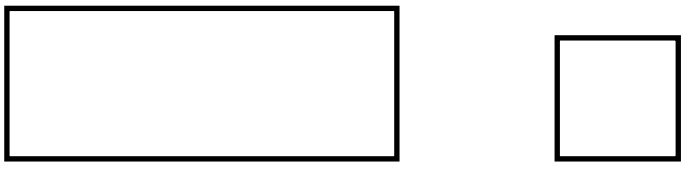

1 20 : 10 40 : 10 50 : 10 30 : 10 60 : 10 80 : 10 70 : 10 90 : 10

2 Виразіть у більших одиницях за зразком.

30 мм = 3 см
Скільки всього десятків у числі 30, стільки й буде сантиметрів.
30 : 10 = 3 (см)

10 мм = 1 см

20 мм = … см	130 мм = … см	21 см = … см … мм
40 мм = … см	190 мм = … см	28 см = … см … мм
50 мм = … см	260 мм = … см	42 см = … см … мм
70 мм = … см	320 мм = … см	53 см = … см … мм

10 дм = 1 м

40 дм = … м	300 дм = … м	250 дм = … м	206 дм = … дм … мм
60 дм = … м	500 дм = … м	420 дм = … м	307 дм = … дм … мм
80 дм = … м	700 дм = … м	680 дм = … м	802 дм = … дм … мм
100 дм = … м	900 дм = … м	940 дм = … м	901 дм = … дм … мм

10 см = 1 дм

30 см = … дм	35 см = … дм … см	130 см = … дм	132 см = … дм … см
20 см = … дм	47 см = … дм … см	290 см = … дм	354 см = … дм … см
60 см = … дм	68 см = … дм … см	560 см = … дм	621 см = … дм … см
90 см = … дм	95 см = … дм … см	870 см = … дм	958 см = … дм … см

Перетворити іменоване число — означає записати його в більших одиницях.

3 Перетворіть у сантиметри.

20 мм	70 мм	100 мм	200 мм	12 мм
60 мм	90 мм	400 мм	800 мм	28 мм

4 Перетворіть у дециметри.

20 см	30 см	100 см	500 см	15 см
50 см	60 см	300 см	700 см	38 см

5 Перетворіть у метри.

10 дм	80 дм	100 дм	600 дм	18 дм
30 дм	90 дм	200 дм	900 дм	51 дм

160 Перетворення іменованих чисел: сантиметрів у метри, копійок у гривні

1 Скільки всього сотень у кожному числі? Яка остача?

300, 204, 640, 486, 570, 801, 734.

2 Назвіть частку та остачу.

500 : 100	273 : 100	530 : 100	202 : 100	631 : 100
700 : 100	426 : 100	820 : 100	904 : 100	840 : 100

3 Треба записати в більших одиницях такі іменовані числа:

300 см; 460 см; 781 см; 806 см.

Міркуємо так: 100 см становить 1 м, отже, кількість метрів залежить від загальної кількості сотень у числі.

300 см = 3 м 460 см = 4 м 60 см 781 см = 7 м 81 см 806 см = 8 м 6 см

4 Запишіть у більших одиницях.

100 см = 1 м	263 см = … м … см	370 см = … м … см
500 см = … м	412 см = … м … см	620 см = … м … см
700 см = … м	594 см = … м … см	980 см = … м … см
100 к. = 1 грн	450 к. = … грн … к.	560 к. = … грн … к.
200 к. = … грн	690 к. = … грн … к.	820 к. = … грн … к.
800 к. = … грн	750 к. = … грн … к.	910 к. = … грн … к.

5 Перетворіть у метри.

400 см; 800 см; 900 см; 320 см; 560 см; 790 см.

6 Перетворіть у гривні.

200 к.; 500 к.; 700 к.; 900 к.; 350 к.; 550 к.; 940 к.

7 Перетворіть:

• у сантиметри	• у дециметри	• у метри
100 мм = 10 см	**100 см = 10 дм**	**10 дм = 1 м**
400 мм	300 см	20 дм
600 мм	500 см	36 дм
900 мм	720 см	63 дм

8 Накресліть прямокутник, довжина якого 5 см, а ширина — на 3 см менша.

1 Назвіть лише прості іменовані числа.

10 м; 3 м 50 см; 4 см 8 мм; 19 дм; 2 м 3 дм; 30 дм; 6 см 5 мм; 8 см; 2 м 6 мм; 15 м.

2 Випишіть складені іменовані числа.

9 м; 2 м 50 см; 35 м; 5 м 61 см; 40 см; 20 см 2 мм; 6 дм; 8 дм 5 см; 9 дм 8 см; 12 мм; 29 мм.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

10 м + 2 м = 12 м	**6 дм + 1 дм = 7 дм**	**4 см + 5 см = 9 см**
40 м + 50 м	50 дм + 20 дм	40 см + 10 см
120 м + 70 м	130 дм + 40 дм	310 см + 220 см
230 м + 150 м	440 дм + 230 дм	460 см + 20 см
242 м + 232 м	321 дм + 235 дм	538 см + 242 см

4 Розгляньте й поясніть розв'язання прикладів, а потім розв'яжіть приклади, наведені нижче.

2 м + 15 см = 2 м 15 см

5 м + 18 см	29 м + 61 см
13 м + 52 см	60 м + 27 см

3 м + 2 дм = 3 м 2 дм

4 м + 8 дм	17 м + 9 дм
9 м + 1 дм	26 м + 6 дм

3 см + 3 мм = 3 см 3 мм

6 см + 8 мм	28 см + 9 мм
16 см + 5 мм	70 см + 4 мм

5 дм + 2 см = 5 дм 2 см

8 дм + 3 см	34 дм + 9 см
11 дм + 3 см	53 дм + 4 см

5 Розгляньте й поясніть розв'язання прикладів, а потім розв'яжіть приклади, наведені нижче.

2 м 90 см + 4 м = 6 м 90 см

3 м 16 см + 4 м	2 см 5 мм + 6 см
4 м 32 см + 6 м	5 см 4 мм + 2 см

2 м 50 см + 40 см = 2 м 90 см

2 м 30 см + 50 см	7 м 10 дм + 80 дм
4 м 20 см + 30 см	18 м 40 дм + 20 дм

6 Розв'яжіть приклади, записуючи у стовпчик за зразком.

$$\begin{array}{r} \textbf{2 м 13 см} \\ +\ \textbf{1 м 32 см} \\ \hline \textbf{3 м 45 см} \end{array}$$

5 м 12 см + 3 м 21 см
7 м 24 см + 2 м 32 см
3 дм 51 см + 5 дм 14 см
6 дм 36 см + 1 дм 42 см

7 Накресліть квадрат зі стороною 5 см. Позначте вершини квадрата буквами.

1 Розв'яжіть приклади за зразком.

45 м – 23 м = 22 м	**25 см 2 мм – 2 мм = 25 см**	**12 дм 3 см – 12 дм = 3 см**
36 м – 12 м	17 см 5 мм – 5 мм	9 дм 5 см – 9 дм
98 м – 65 м	23 см 8 мм – 8 мм	7 дм 8 см – 7 дм
59 м – 32 м	46 см 9 мм – 9 мм	15 дм 6 см – 15 дм

2 Розгляньте й поясніть розв'язання прикладів, а потім розв'яжіть приклади, наведені нижче.

$$\begin{array}{r} \textbf{9 м 48 см} \\ -\ \underline{\textbf{5 м 23 см}} \\ \textbf{4 м 25 см} \end{array} \qquad \begin{array}{r} \textbf{65 м 39 см} \\ -\ \underline{\textbf{24 м 12 см}} \\ \textbf{41 м 27 см} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8\text{ м }97\text{ см} \\ -\ \underline{5\text{ м }62\text{ см}} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 7\text{ м }86\text{ см} \\ -\ \underline{5\text{ м }41\text{ см}} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 26\text{ м }98\text{ см} \\ -\ \underline{12\text{ м }53\text{ см}} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 37\text{ м }87\text{ см} \\ -\ \underline{21\text{ м }56\text{ см}} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6\text{ дм }53\text{ см} \\ -\ \underline{2\text{ дм }32\text{ см}} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 5\text{ дм }76\text{ см} \\ -\ \underline{2\text{ дм }34\text{ см}} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 49\text{ дм }36\text{ см} \\ -\ \underline{23\text{ дм }12\text{ см}} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 75\text{ дм }46\text{ см} \\ -\ \underline{32\text{ дм }24\text{ см}} \end{array}$$

3 Розв'яжіть задачі.

1. Швейна майстерня одержала 59 м 64 см синього шовку, а зеленого — на 25 м 32 см менше. Скільки метрів зеленого шовку одержала швейна майстерня?
2. Колоду розпиляли на дві частини: довжина однієї частини становить 3 м 12 см, а друга частина на 1 м 21 см довша. Яка довжина другої частини колоди?
3. Колоду розпиляли на дві частини: довжина однієї частини становить 3 м 12 см, а друга частина на 1 м 21 см довша. Яка довжина всієї колоди?

4 Розв'яжіть приклади, записуючи у стовпчик.

Зразок:
$$\begin{array}{r} \textbf{2 м 15 см} \\ +\ \underline{\textbf{2 м 32 см}} \\ \textbf{4 м 47 см} \end{array}$$

6 м 32 см + 2 м 15 см	15 м 38 см + 21 м 31 см
5 м 23 см + 3 м 24 см	26 м 43 см + 32 м 25 см
4 м 51 см + 3 м 33 см	43 м 62 см + 16 м 23 см
7 м 45 см + 2 м 32 см	52 м 44 см + 7 м 34 см

5 Накресліть квадрат зі стороною 3 см. Позначте квадрат буквами. Проведіть у квадраті діагоналі.

1 Які ці лінії?

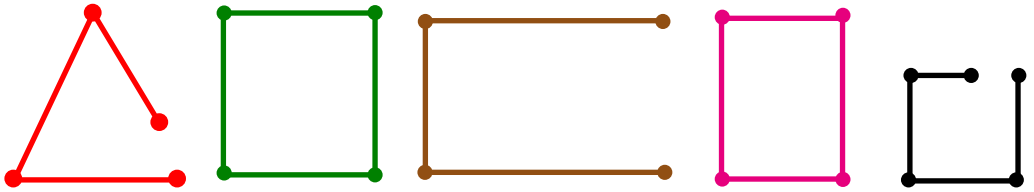

2 Які геометричні фігури утворюють замкнені лінії, що складаються з:

- трьох відрізків;
- чотирьох відрізків;
- п’яти відрізків.

Геометричні фігури трикутник, чотирикутник, п’ятикутник — це *многокутники*.

3

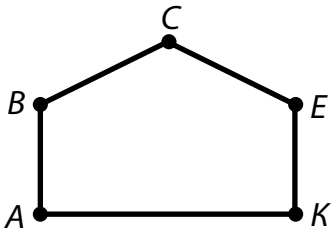

- Як називають цю геометричну фігуру?
- Скільки у п’ятикутника кутів?
- Скільки у п’ятикутника сторін?

4

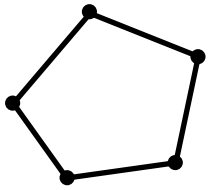

- Яка лінія утворює п’ятикутник?
- Як називають таку ламану лінію?
- Зі скількох відрізків складається ламана лінія?

***П’ятикутник* — це замкнена ламана лінія, яка складається з п’яти відрізків.**

5 Позначте в зошиті точки за зразком.

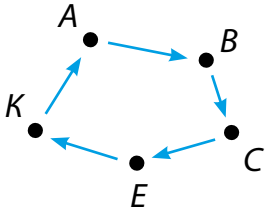

- Сполучіть відрізками за допомогою лінійки точку *A* з *B*, *B* з *C*, *C* з *E*, *E* з *K*, *K* з *A*.
- Яку геометричну фігуру побудували?

1 Виразіть у більших одиницях.

Зразок: 40 мм = 4 см

Міркування: 10 мм становлять 1 см. Скільки всього десятків у числі 40, стільки й буде сантиметрів, тобто 40 : 10 = 4 (см)

10 мм = 1 см

30 мм = … см
60 мм = … см
53 мм = … см … мм
76 мм = … см … мм

10 дм = 1 м

40 дм = … м
400 дм = … м
420 дм = … м
402 дм = … м … дм

10 см = 1 дм

60 см = … дм
90 см = … дм
92 см = … дм … см
78 см = … дм … см

2 Виразіть у більших одиницях.

100 см = 1 м

600 см = … м
900 см = … м
940 см = … м … см
942 см = … м … см

100 мм = 1 дм

500 мм = … дм
700 мм = … дм
780 мм = … дм … мм
782 мм = … дм … мм

100 к. = 1 грн

400 к. = … грн
600 к. = … грн
620 к. = … грн … к.
627 к. = … грн … к.

3 Розв'яжіть приклади за зразком.

75 см + 25 см = 1 м

$$\begin{array}{r} \mathbf{75\ см} \\ +\ \mathbf{25\ см} \\ \hline \end{array}$$

100 см = 1 м

$$\begin{array}{r} 63\ см \\ +\ 37\ см \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 82\ см \\ +\ 18\ см \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 54\ см \\ +\ 46\ см \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 77\ см \\ +\ 23\ см \\ \hline \end{array}$$ …

62 дм + 38 дм = 10 м

$$\begin{array}{r} \mathbf{62\ дм} \\ +\ \mathbf{38\ дм} \\ \hline \end{array}$$

100 дм = 10 м

$$\begin{array}{r} 57\ дм \\ +\ 43\ дм \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 48\ дм \\ +\ 52\ дм \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 36\ дм \\ +\ 64\ дм \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 24\ дм \\ +\ 76\ дм \\ \hline \end{array}$$ …

6 мм + 4 мм = 10 мм = 1 см

8 мм + 2 мм
5 мм + 5 мм
2 мм + 8 мм
7 мм + 3 мм

$$\begin{array}{r} 12\ мм \\ +\ 18\ мм \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 25\ мм \\ +\ 15\ мм \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 47\ мм \\ +\ 23\ мм \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 36\ мм \\ +\ 34\ мм \\ \hline \end{array}$$ …

3 грн 56 к. + 44 к. = 4 грн

$$\begin{array}{r} \mathbf{3\ грн\ \ 56\ к.} \\ \mathbf{\quad\ \ 44\ к.} \\ \hline \end{array}$$

3 грн 100 к. = 4 грн

$$\begin{array}{r} 58\ к. \\ +\ 42\ к. \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 83\ к. \\ +\ 17\ к. \\ \hline \end{array}$$ … $$\begin{array}{r} 5\ грн\ 65\ к. \\ +\ \quad 35\ к. \\ \hline \end{array}$$ …

1 Запишіть у дрібніших одиницях.

1 см = 10 мм	**1 дм = 10 см**	**1 м = 10 дм**
2 см = … мм	3 дм = … см	2 м = … дм
8 см = … мм	6 дм = … см	5 м = … дм
10 см = … мм	10 дм = … см	9 м = … дм

2 Знайдіть суму чисел і виконайте перетворення за зразком.

6 мм + 4 мм = = 10 мм = 1 см	**10 см + 10 см = = 20 см = 2 дм**	**10 дм + 20 дм = = 30 дм = 3 м**
2 мм + 8 мм	20 см + 30 см	30 дм + 20 дм
7 мм + 3 мм	40 см + 20 см	40 дм + 50 дм
5 мм + 5 мм	50 см + 30 см	60 дм + 10 дм
1 мм + 9 мм	10 см + 60 см	80 дм + 20 дм

3 Знайдіть різницю чисел за зразком.

1 см – 9 мм = 1 мм **1 см = 10 мм** **10 мм – 9 мм = 1 мм**	1 см – 2 мм 1 см – 4 мм 1 см – 6 мм	1 см – 8 мм 1 см – 3 мм 1 см – 7 мм	1 см – 1 мм 1 см – 5 мм 1 см – 10 мм
1 дм – 8 см = 2 см **1 дм = 10 см** **10 см – 8 см = 2 см**	1 дм – 2 см 1 дм – 5 см 1 дм – 7 см	1 дм – 1 см 1 дм – 3 см 1 дм – 6 см	1 дм – 4 см 1 дм – 9 см 1 дм – 10 см
1 м – 5 дм = 5 дм **1 м = 10 дм** **10 дм – 5 дм = 5 дм**	1 м – 2 дм 1 м – 6 дм 1 м – 8 дм	1 м – 1 дм 1 м – 7 дм 1 м – 4 дм	1 м – 3 дм 1 м – 9 дм 1 м – 10 дм

4 1) Довжина одного відрізка 6 см 5 мм, а другий — на 4 см 3 мм коротший. Яка довжина другого відрізка?

2) Довжина одного відрізка 6 см 5 мм, а другий — на 4 см 3 мм коротший. Яка довжина двох відрізків разом?

5 Від дроту завдовжки 1 м відрізали 8 см. Яка тепер довжина дроту?

6

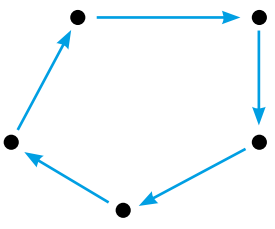

- Позначте в зошиті точки за зразком.
- Сполучіть точки відрізками.
- Яка фігура утворилася?

1 Запишіть у дрібніших одиницях.

1 м = 100 см	3 м = … см	**1 грн = 100 к.**	5 грн = … к.
2 м = … см	5 м = … см	2 грн = … к.	6 грн = … к.
7 м = … см	8 м = … см	4 грн = … к.	9 грн = … к.
9 м = … см	6 м = … см	7 грн = … к.	8 грн = … к.

2 Знайдіть суму чисел і виконайте перетворення за зразком.

1 **91 см** + **9 см** **100 см = 1 м**	94 см + 6 см …	98 см + 2 см …	97 см + 3 см …	95 см + 5 см …	99 см + 1 см …
1 **63 см** + **37 см** **100 см = 1 м**	62 см + 38 см …	48 см + 52 см …	75 см + 25 см …	84 см + 16 см …	51 см + 49 см …
1 **72 к.** + **28 к.** **100 к. = 1 грн**	36 к. + 64 к. …	49 к. + 51 к. …	54 к. + 46 к. …	61 к. + 39 к. …	38 к. + 62 к. …

3 Знайдіть різницю чисел за зразком.

1 м – 82 см = 18 см
1 м = 100 см
• 10 10
100 см
– **82 см**
18 см

1 м – 36 см	1 м – 76 см	1 м – 23 см
1 м – 24 см	1 м – 63 см	1 м – 42 см
1 м – 29 см	1 м – 54 см	1 м – 37 см
1 м – 44 см	1 м – 83 см	1 м – 76 см

1 грн – 23 к.
1 грн = 100 к.
• 10
100 к.
– **23 к.**
77 к.

1 грн – 27 к.	1 грн – 19 к.	1 грн – 13 к.
1 грн – 36 к.	1 грн – 21 к.	1 грн – 39 к.
1 грн – 49 к.	1 грн – 32 к.	1 грн – 48 к.
1 грн – 58 к.	1 грн – 46 к.	1 грн – 77 к.

4 1 Довжина одного відрізка 1 м, довжина другого — на 63 см більша. Яка довжина другого відрізка?

2 Довжина одного відрізка 1 м, довжина другого — на 63 см менша. Яка довжина другого відрізка?

1 Випишіть складені іменовані числа.

5 грн; 20 грн 50 к.; 100 грн; 50 грн 50 к.; 20 м 30 см; 40 дм; 9 см 8 мм; 13 дм; 12 дм 7 см.

2 Запишіть у дрібніших одиницях.

1 м = 10 дм	**1 дм = 10 см**	**1 см = 10 мм**
2 м = … дм	2 дм = … см	2 см = … мм
6 м = … дм	4 дм = … см	5 см = … мм
9 м = … дм	7 дм = … см	8 см = … мм

3 Запишіть у дрібніших одиницях.

1 м = 100 см		**1 грн = 100 к.**	
3 м = … см	5 м = … см	2 грн = … к.	3 грн = … к.
6 м = … см	7 м = … см	4 грн = … к.	6 грн = … к.
8 м = … см	9 м = … см	7 грн = … к.	9 грн = … к.

4

5 м + 4 м	6 дм + 2 дм	4 см + 3 см	3 мм + 2 мм
11 м + 8 м	17 дм + 2 дм	16 см + 2 см	15 мм + 3 мм
16 м + 13 м	21 дм + 14 дм	25 см + 13 см	26 мм + 11 мм
32 м + 21 м	54 дм + 32 дм	43 см + 24 см	53 мм + 26 мм

5 Розв'яжіть задачі.

1. На оздоблення коміра Марійка витратила 60 см мережива. Ще залишилося 35 см мережива. Скільки було мережива?
2. Василько має зафарбувати смужку. Він зафарбував 23 см цієї смужки, і залишилося зафарбувати ще 13 см. Визначте довжину смужки.

6

20 см + 5 мм = = 20 см 5 мм	**6 м + 5 дм = = 6 м 5 дм**	**8 дм + 4 см = = 8 дм 4 см**
50 см + 8 мм	8 м + 2 дм	6 дм + 2 см
34 см + 6 мм	10 м + 4 дм	12 дм + 3 см
62 см + 9 мм	75 м + 6 дм	40 дм + 6 см

7

11 м 6 дм + 8 м	19 см 2 мм + 4 мм	14 дм 5 см + 3 см
15 м 3 дм + 4 м	34 см 6 мм + 3 мм	37 дм 4 см + 4 см

8 Довжина одного відрізка 3 см 5 мм, довжина другого — на 2 см більша. Визначте довжину другого відрізка.

1 • Як називають цю лінію?

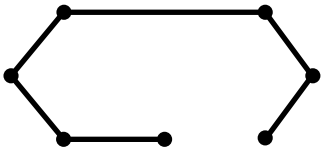

• Скільки відрізків у цієї ламаної лінії?

• Як називають цю лінію?

• Скільки відрізків у цієї ламаної лінії?
• Скільки кутів у геометричної фігури?
• Як її називають?

***Шестикутник* — це замкнена ламана лінія, яка складається з шести відрізків.**

Геометрична фігура шестикутник — це *многокутник*.

2

Доповніть.

У шестикутника … кутів.
У шестикутника … сторін.

3 Запишіть номери многокутників.

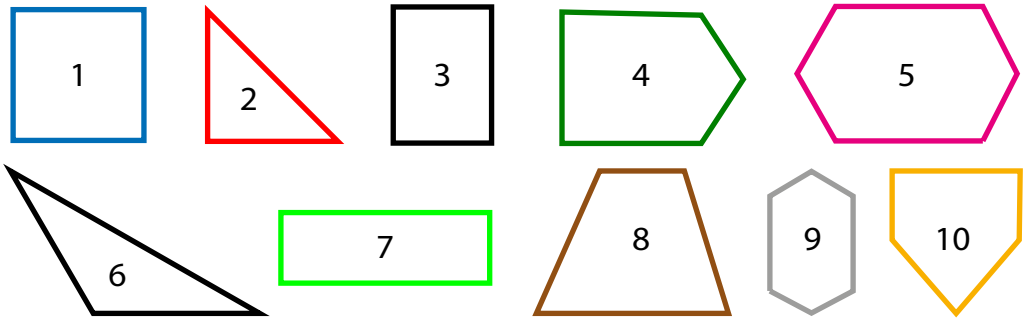

Трикутники: …
Чотирикутники: …

П’ятикутники: …
Шестикутники: …

4 Позначте в зошиті точки за зразком.

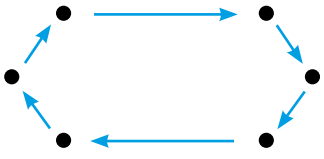

• Сполучіть точки відрізками.
• Яка фігура утворилася?

1 Вставте іменовані числа, які разом із поданими становлять складені іменовані числа.

5 грн 24 к.	**18 м 40 см**	**11 см 3 мм**	**12 дм 6 см**
… 18 к.	… 8 см	… 5 мм	… 8 см
… 25 к.	… 15 см	… 2 мм	… 2 см

2 Запишіть у більших одиницях.

10 мм = 1 см	**10 см = 1 дм**	**10 дм = 1 м**
20 мм = … см	30 см = … дм	40 дм = … м
40 мм = … см	50 см = … дм	60 дм = … м
70 мм = … см	80 см = … дм	90 дм = … м

3 Запишіть у більших одиницях.

100 см = 1 м	**100 мм = 1 дм**	**100 к. = 1 грн**
300 см = … м	200 мм = … дм	400 к. = … грн
800 см = … м	600 мм = … дм	470 к. = … грн
980 см = … м … см	750 мм = … дм … мм	520 к. = … грн … к.

4

6 м – 5 м	10 дм – 8 дм	10 см – 9 см	10 мм – 5 мм
18 м – 4 м	19 дм – 6 дм	28 см – 7 см	35 мм – 3 мм
29 м – 18 м	37 дм – 16 дм	46 см – 14 см	56 мм – 24 мм
78 м – 34 м	69 дм – 35 дм	78 см – 42 см	88 мм – 44 мм

5 Розв'яжіть задачі.

1. Довжина столу 90 дм, а ширина — на 40 дм менша. Який завширшки стіл?
2. Довжина одного відрізка 59 см, а другого — на 37 см менша. Яка довжина другого відрізка?
3. На сукню пішло 3 м 5 дм тканини, а на блузку — на 1 м 1 дм менше. Скільки тканини пішло на сукню і блузку разом?
4. Господиня зварила варення з 7 кг малини. Залишилося ще 12 кг ягід. Скільки кілограмів малини було в господині?

6

36 м 8 см – 8 см	87 м 8 дм – 5 дм	67 грн 24 к. – 12 к.
36 м 8 см – 36 м	87 м 8 дм – 36 м	67 грн 24 к. – 35 грн 13 к.

7 Довжина одного відрізка 9 см, а другий — на 3 см коротший. Визначте довжину другого відрізка. Накресліть другий відрізок.

1 Знайдіть частку.

4 : 2	10 : 2	16 : 2
6 : 2	12 : 2	18 : 2
8 : 2	14 : 2	20 : 2

2 Цілий кавун розрізано на дві рівні частини — **дві половини**.

3 Ціле яблуко розрізали на дві рівні частини.
На скільки рівних частин розрізали яблуко?

- Як називається одна половина?
- Скільки половин дістали?
- Якщо прикласти одну половину до другої, то що вийде?
- Скільки половин у цілого яблука?

4 Круг склали навпіл і розрізали по лінії згину.
Скільки половин дістали?

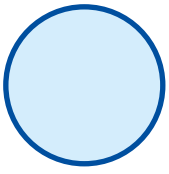
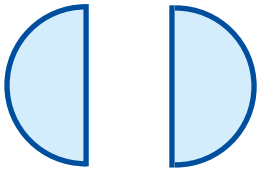

- Покажіть одну половину круга.
- Покажіть другу половину круга.
- Прикладіть одну половину круга до другої. Яку фігуру дістали?
- Скільки половин у цілого круга?
- Накладіть одну половину на другу.
- Які за розміром половини круга?

5 Наклейте на аркуш паперу круг. Поділіть круг навпіл. Скільки половин у цілого круга? Зафарбуйте одну половину круга.

6 Накресліть відрізок завдовжки 8 см. Поділіть його навпіл.

8 см : 2 = 4 см

7 Накресліть прямокутник зі сторонами 6 см і 3 см.

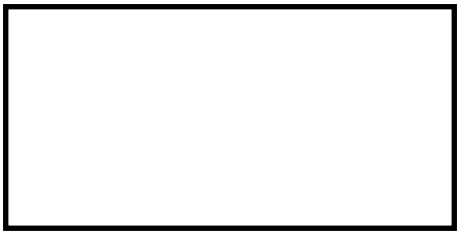

Поділіть прямокутник навпіл.
Скільки вийшло половин?
Половину позначають так: $\frac{1}{2}$.
Читати треба так: одна друга.

8 Виміряйте довжину зошита. Визначте половину зошита.

9 Знайдіть половину числа.

8, 10, 12, 16, 18, 20, 22.

10 Чому дорівнює ціле число, якщо його половина становить:

4, 6, 5, 7, 8, 9, 10.

11 1 Марійка з Оксаною поділили 14 цукерок, порівну кожній. Скільки цукерок одержала кожна дівчинка?
Кожна дівчинка одержала половину всіх цукерок.

Розв'язання:

14 : 2 = 7 (ц.)

Відповідь. Кожна дівчинка одержала по 7 цукерок.

2 Бабуся спекла пиріг. Під час вечері половину пирога з'їли. Яка частина пирога залишилася?

3 На скільки рівних частин поділено фігури?
Покажіть половини кожної фігури.

171 Знаходження четвертої частини цілого

1 На скільки рівних частин розрізано кавун?

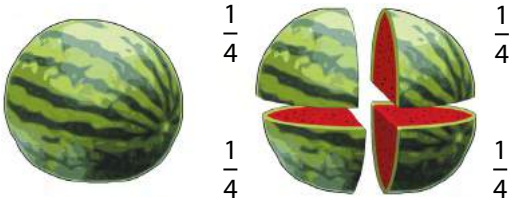

Кожну частину називають **чвертю**. Скільки чвертей кавуна вийшло?

2 Візьміть яблуко. Розріжте яблуко на 2 рівні частини.

- Як називають одну частину?
- Скільки половин яблука дістали?

Розріжте другу половину яблука на дві рівні частини. Скільки частин дістали?

- Скільки чвертей яблука буде?
- Покажіть одну чверть яблука.
- Покажіть дві чверті яблука.
- Покажіть три чверті, чотири чверті яблука.

Чверть позначають так: $\frac{1}{4}$.

Читати треба так: одна четверта.

3 Цілий круг поділіть на 4 рівні частини (зігніть круг навпіл, а потім кожну половину ще раз зігніть навпіл).

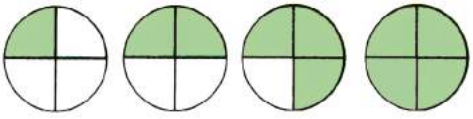

- Скільки чвертей круга дістали?
- Покажіть одну чверть круга.
- Покажіть дві чверті круга.
- Покажіть три чверті круга, чотири чверті круга.
- Прикладіть усі 4 чверті круга одну до одної.
- Яку фігуру дістали?
- Скільки чвертей у цілого круга?
- Накладіть чверті круга одна на одну.
- Що можна сказати про розмір чвертей круга?

4 Наклейте на аркуш паперу: круг; половину круга; чверть круга. Зафарбуйте: круг; половину круга; чверть круга.

1 На скільки рівних частин розрізано кавун?

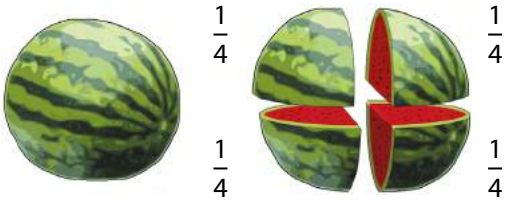

2 Роздивіться зображення.

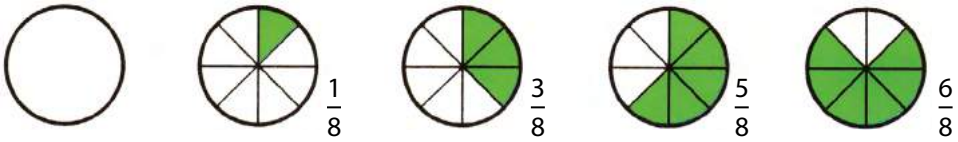

- На скільки рівних частин поділено кожен круг?
- Скільки восьмих часток зафарбовано в кожному крузі?

Щоб утворити дріб, треба поділити одиницю (одне ціле) на рівні частини й узяти одну або кілька таких частин.

3 Роздивіться рисунок. Назвіть утворений дріб.

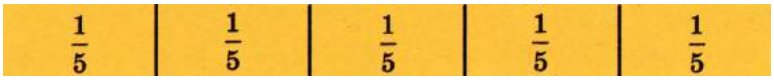

Число, яке показує, на скільки рівних частин (часток) поділено одиницю, називають *знаменником дробу*. Знаменник записують під рискою.

У дробі $\frac{1}{5}$ — знаменник 5.

Скільки рівних частин узято від одиниці у дробі $\frac{1}{5}$?

Число, яке показує кількість узятих рівних частин (часток) одиниці, називають *чисельником дробу*. Чисельник записують над рискою.

У дробі $\frac{1}{5}$ — чисельник 1.

1 Як називають ці лінії? Чи мають початок і кінець ці лінії?

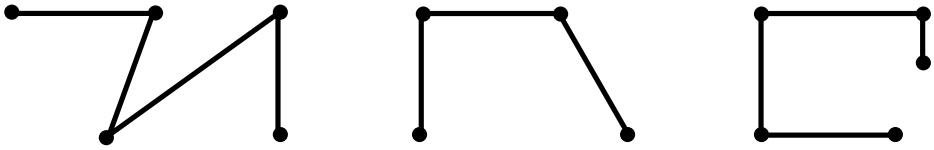

Це — **незамкнені ламані лінії.**

2 Як називають ці лінії? Чи мають початок і кінець ці лінії?

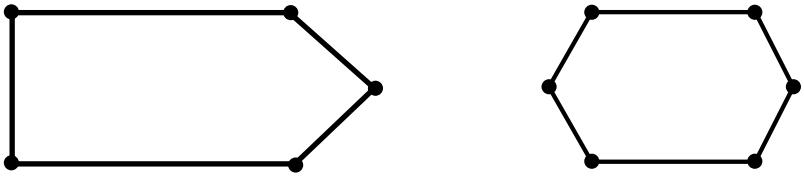

Це — **замкнені ламані лінії.**

3 На предметах покажіть замкнені та незамкнені ламані лінії.

4 Накресліть замкнену й незамкнену ламані лінії.

5 Як називають частини прямих, із яких складається ламана лінія? Як виміряти довжину ламаної лінії?

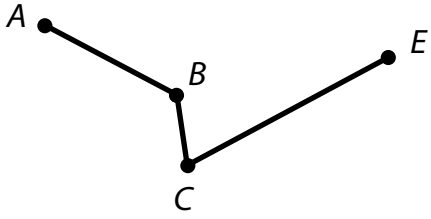

Треба виміряти довжину всіх відрізків ламаної і додати знайдені числа.
Довжина ламаної $ABCE = AB + BC + CE =$
$= 2$ см $+ 1$ см $+ 3$ см $= 6$ см.

6 Накресліть ламану лінію, яка складається з трьох відрізків: 2 см, 3 см, 2 см. Обчисліть довжину ламаної лінії.

7 Накресліть дві ламані лінії — замкнену й незамкнену. Визначте довжини цих ламаних ліній.

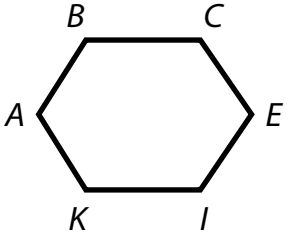

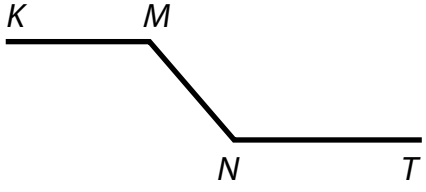

1 Запишіть дробом, яку частину цілого зафарбовано.

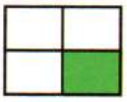
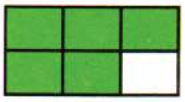
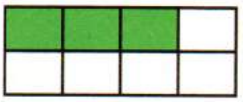

Дріб називають *правильним*, якщо його чисельник менший від знаменника.

$\frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{1}{4}, \frac{3}{4}, \frac{1}{5}, \frac{2}{5}, \frac{3}{5}, \frac{1}{6}, \frac{5}{6}.$

Дріб називають *неправильним*, якщо його чисельник більший за знаменник або дорівнює йому.

$\frac{3}{2}, \frac{5}{2}, \frac{7}{2}, \frac{4}{3}, \frac{5}{3}, \frac{7}{3}, \frac{2}{2}, \frac{3}{3}.$

2 Випишіть в один рядок правильні дроби, а в інший рядок — неправильні.

$\frac{3}{7}, \frac{5}{3}, \frac{8}{9}, \frac{9}{11}, \frac{5}{4}, \frac{11}{13}, \frac{7}{4}, \frac{5}{5}, \frac{10}{13}, \frac{15}{11}, \frac{16}{16}.$

3 Запишіть окремо правильні та неправильні дроби з поданими знаменниками.

$\frac{?}{3}, \frac{?}{4}, \frac{?}{6}, \frac{?}{7}, \frac{?}{8}, \frac{?}{9}, \frac{?}{10}, \frac{?}{11}, \frac{?}{12}, \frac{?}{13}.$

4 Запишіть окремо правильні та неправильні дроби з поданими чисельниками.

$\frac{1}{?}, \frac{2}{?}, \frac{3}{?}, \frac{5}{?}, \frac{6}{?}, \frac{7}{?}, \frac{8}{?}, \frac{9}{?}, \frac{11}{?}, \frac{13}{?}.$

5 Напишіть три правильних дроби, три неправильних дроби та три неправильних дроби, що дорівнюють одиниці.

Число, яке має цілу і дробову частини, називають *мішаним*.

$3\frac{1}{3}, \quad 5\frac{2}{5}, \quad 7\frac{1}{6}, \quad 1\frac{2}{5}.$

6 Накресліть замкнену ламану лінію, яка складається з трьох відрізків. Знайдіть довжину ламаної лінії.

175 Правильні й неправильні дроби. Мішані числа

1 Випишіть окремо правильні дроби, неправильні дроби, мішані числа.

$\frac{3}{4}$, $\frac{4}{3}$, $\frac{7}{10}$, $1\frac{1}{5}$, $\frac{8}{13}$, $\frac{9}{2}$, $\frac{9}{16}$, $\frac{13}{5}$, $2\frac{3}{4}$, $5\frac{1}{6}$.

2 Що показують чисельник і знаменник у дробах:

$\frac{4}{7}$, $\frac{9}{7}$?

3 Скільки в одиниці (одного цілого): других частин; третіх; четвертих; шостих; восьмих; десятих; двадцятих частин?

4 Напишіть такі чисельники, щоб дріб дорівнював одиниці.

$\frac{?}{2}=1$; $\frac{?}{4}=1$; $\frac{?}{6}=1$; $\frac{?}{8}=1$; $\frac{?}{11}=1$; $\frac{?}{15}=1$.

5 На скільки половин можна поділити яблуко?

$\frac{1}{2}$ $+\frac{1}{2}$ $=\frac{2}{2}=1$.

На скільки половин можна поділити два яблука?

$\frac{1}{2}$ $+\frac{1}{2}$ $+\frac{1}{2}$ $+\frac{1}{2}$ $=\frac{4}{2}=2$.

6 Запишіть такі чисельники, щоб дріб дорівнював цілому числу.

$\frac{?}{5}=1$; $\frac{?}{3}=1$; $\frac{?}{4}=2$; $\frac{?}{5}=3$; $\frac{?}{2}=4$; $\frac{?}{3}=5$.

Будь-яке ціле число можна перетворити на неправильний дріб.

$$\mathbf{2=\frac{4}{2};\quad 2=\frac{6}{3};\quad 2=\frac{8}{4}.}$$

7 Перетворіть ціле число на неправильний дріб.

$2=\frac{?}{5}$; $3=\frac{?}{4}$; $4=\frac{?}{5}$; $5=\frac{?}{6}$; $6=\frac{?}{8}$.

8 Скажіть, яке ціле число міститься в неправильному дробі:

$\frac{4}{3}$, $\frac{6}{5}$.

9 Довжина одного відрізка 6 см, а другий — на 3 см коротший. Визначте довжину другого відрізка. Накресліть другий відрізок.

1 На скільки половин, четвертих частин, восьмих частин поділено прямокутник?

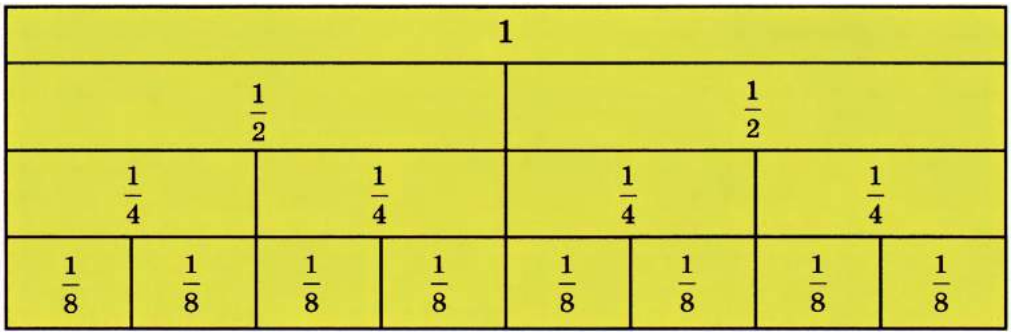

- Запишіть: $1 = \frac{2}{2}$; $1 = \frac{4}{4}$; $1 = \frac{8}{8}$.
- Порівняйте дроби: $\frac{1}{2}$ і $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{2}$ і $\frac{1}{8}$; $\frac{1}{4}$ і $\frac{1}{8}$.

Із двох дробів з однаковими чисельниками більший той, у якого знаменник менший.

2 Розгляньте зображені прямокутники.

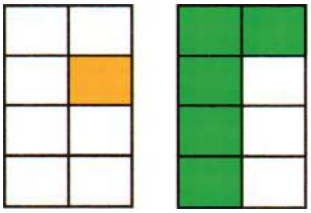

Дайте відповіді на запитання.

1) На скільки рівних частин поділено кожен прямокутник?
2) Які частки дістали?
3) Які знаменники утворених дробів?
4) Які чисельники утворених дробів?
5) У якому прямокутнику взято більше часток?
6) У якому прямокутнику взято менше часток?

Отже, $\frac{5}{8} > \frac{1}{8}$.

Із двох дробів з однаковими знаменниками більший той, у якого чисельник більший.

3 > < $\frac{4}{7} \bigcirc \frac{1}{7}$; $\frac{1}{8} \bigcirc \frac{5}{8}$; $\frac{1}{9} \bigcirc \frac{7}{9}$; $\frac{1}{3} \bigcirc \frac{2}{3}$; $\frac{1}{4} \bigcirc \frac{3}{4}$.

4 Накресліть замкнену ламану лінію, яка складається з чотирьох відрізків. Знайдіть довжину ламаної лінії.

1 Випишіть найбільший і найменший дроби.

$\frac{5}{9}$; $\frac{5}{7}$; $\frac{5}{8}$; $\frac{5}{6}$; $\frac{5}{11}$, $\frac{5}{12}$, $\frac{5}{16}$.

2 Запишіть дроби, починаючи з найменшого.

$\frac{7}{11}$, $\frac{7}{10}$, $\frac{7}{12}$; $\frac{7}{9}$; $\frac{7}{15}$, $\frac{7}{13}$.

3 Запишіть дроби, починаючи з найбільшого.

$\frac{3}{7}$; $\frac{3}{5}$; $\frac{3}{8}$; $\frac{3}{11}$, $\frac{3}{10}$, $\frac{3}{13}$.

4 Роздивіться рисунки.

$3\frac{3}{4}$

$2\frac{1}{4}$

- Назвіть цілу частину одного й другого мішаних чисел.
- У якому мішаному числі ціла частина більша?

Із двох мішаних чисел більше те, у якого більша ціла частина.

$$4\frac{3}{4} > 2\frac{1}{4}.$$

5 > = < $1\frac{1}{3}$ ○ $2\frac{2}{3}$; $3\frac{2}{5}$ ○ $5\frac{3}{5}$; $6\frac{2}{7}$ ○ $7\frac{3}{7}$; $5\frac{1}{6}$ ○ $5\frac{1}{6}$;

$10\frac{6}{7}$ ○ $5\frac{6}{7}$; $4\frac{3}{8}$ ○ $14\frac{1}{8}$; $1\frac{2}{11}$ ○ $1\frac{5}{11}$; $6\frac{5}{10}$ ○ $8\frac{9}{10}$.

6 Роздивіться рисунки.

$2\frac{3}{4}$

$2\frac{1}{4}$

- Що можна сказати про цілі частини мішаних чисел?
- Що можна сказати про чисельники дробових частин?

Із двох мішаних чисел з однаковими цілими частинами більше те, в якого дробова частина більша.

$$5\frac{2}{3} > 5\frac{1}{3}.$$

1 Поставте потрібний знак, не обчислюючи. Перевірте обчисленням.

> = <

900 – 300 ○ 900 – 300	753 – 700 ○ 753 – 53
400 – 200 ○ 400 – 20	648 – 348 ○ 648 – 148
870 – 270 ○ 870 – 570	894 – 642 ○ 894 – 342

2
- Знайдіть суму чисел: 136 і 7; 248 і 4; 529 і 9; 645 і 6.
- Знайдіть різницю чисел: 143 і 7; 362 і 4; 651 і 8; 974 і 9.

3
- Яке з чисел більше і на скільки?

  600 і 200; 1000 і 400; 290 і 90; 780 і 80.
- Яке з чисел менше і на скільки?

  800 і 300; 700 і 200; 430 і 30; 610 і 10.

4
1. Уздовж однієї вулиці росло 125 каштанів, а вздовж другої — на 18 каштанів більше. Скільки каштанів росло вздовж другої вулиці?
2. Уздовж однієї вулиці росло 125 каштанів, а вздовж другої — на 18 каштанів менше. Скільки каштанів росло на двох вулицях разом?

5 З трьох дерев зібрали 213 кг слив. З першого дерева зібрали 78 кг, з другого — 69 кг. Скільки кілограмів слив зібрали з третього дерева?

6

376 + 225	257 + 187	348 + 435
423 – 174	582 – 294	920 – 386
737 + 469	365 + 155	503 + 127
831 – 536	1000 – 462	702 – 498

7
- Обчисліть довжину кожної ламаної лінії. Порівняйте довжини ламаних *1*, *2*.
- Яка ламана лінія довша, а яка — коротша? На скільки?

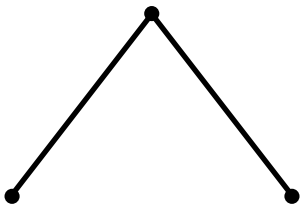

1

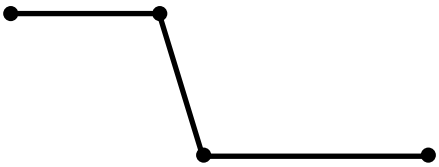

2

ЗМІСТ

1. Метр. Сантиметр. Співвідношення їх. Пряма лінія і відрізок. Вимірювання відрізків. Креслення за поданими розмірами (повторення) 4

2. Усна й письмова нумерація у межах 100. Десятковий склад числа. Таблиця розрядів (повторення) 5

3. Парні та непарні числа 6

4. Римська нумерація (I—XII) 7

5. Додавання і віднімання круглих десятків 8

6. Креслення відрізків меншого і більшого. Збільшення і зменшення відрізка на даний відрізок. 9

7. Додавання круглих десятків та одноцифрового числа 10

8. Віднімання від двоцифрового числа всіх десятків, одиниць . . 11

9. Додавання круглих десятків до двоцифрового числа. 12

10. Віднімання круглих десятків. 13

11. Кути. Сторони й вершини кутів. Позначення кутів. Прямий кут. Креслення 14

12. Віднімання круглих десятків. 15

13. Додавання і віднімання одноцифрового числа 16

14. Додавання і віднімання двоцифрових чисел. 17

15. Порядок дій. Круглі дужки 18

16. Гострий кут. Розпізнавання і креслення гострих кутів. 19

17. Порядок дій. Круглі дужки 20

18. Різницеве порівняння чисел 21

19. Знаходження невідомого доданка 22

20. Додавання двоцифрового й одноцифрового чисел 23

21. Додавання одноцифрового числа до двоцифрового з переходом через розряд. 24

22. Тупий кут. Розпізнавання і креслення тупих кутів 25

23. Додавання двоцифрових чисел 26
24. Додавання двоцифрових чисел 27
25. Віднімання одноцифрового числа від круглих десятків 28
26. Віднімання двоцифрового числа від круглих десятків 29
27. Тупий кут 30
28. Віднімання від 100 одноцифрового числа 31
29. Віднімання від 100 двоцифрового числа 32
30. Віднімання одноцифрового числа від двоцифрового з переходом через розряд. 33
31. Віднімання одноцифрового числа від двоцифрового з переходом через розряд. 34
32. Порівняння кутів. Визначення прямих, гострих, тупих кутів у різних геометричних фігур 35
33. Віднімання двоцифрових чисел 36
34. Віднімання двоцифрових чисел 37
35. Додавання і віднімання з переходом через розряд 38
36. Знаходження невідомого зменшуваного 39
37. Чотирикутники. Кількість сторін і кутів 40
38. Знаходження невідомого від'ємника 41
39. Віднімання числа від суми чисел. 42
40. Віднімання суми чисел від числа. 43
41. Додавання і віднімання у межах 100 (всі випадки) 44
42. Прямокутник. Сторони. Кути. Вершини. Висота прямокутника. Діагоналі 45
43. Додавання і віднімання у межах 100 (всі випадки) 46
44. Множення числа 2. Ділення на 2 рівні частини. Назви компонентів і результатів дій множення і ділення 47
45. Множення числа 3 і ділення на 3 рівні частини 48
46. Множення числа 4 і ділення на 4 рівні частини 49
47. Квадрат. Властивості сторін і кутів. Висота квадрата. Діагоналі 50
48. Множення числа 5 і ділення на 5 рівних частин 51

49. Множення чисел 2, 3, 4, 5 (повторення) 52
50. Ділення на 2, 3, 4, 5 рівних частин.
Ділення на вміщення (повторення) 53
51. Множення числа 6 54
52. Порівняння прямокутника й квадрата 55
53. Ділення на 6 рівних частин 56
54. Розрізнення понять «збільшення на …», «зменшення на …» . . 57
55. Різницеве порівняння чисел 58
56. Кратне порівняння чисел 59
57. Трикутник. Сторони. Кути. Основа. Висота 61
58. Розрізнення понять «на скільки більше, менше»,
«у скільки разів більше, менше» 62
59. «Збільшення у кілька разів», «у скільки разів більше» 63
60. «Зменшення у кілька разів», «у скільки разів менше» 64
61. Множення числа 7 65
62. Прямокутний трикутник 66
63. Ділення на 7 рівних частин.
Знаходження невідомого множника 67
64. Множення числа 8 68
65. Ділення на 8 рівних частин.
Знаходження невідомого діленого 69
66. Множення числа 9 70
67. Гострокутний трикутник 71
68. Ділення на 9 рівних частин.
Знаходження невідомого числа 72
69. Множення нуля і множення на нуль 73
70. Ділення нуля 74
71. Множення 1 і ділення на 1 75
72. Тупокутний трикутник 76
73. Множення числа 10 і ділення на 10 77
74. Ділення з остачею на 2, 3 78

75. Ділення з остачею на 4, 5, 6 79
76. Ділення з остачею на 7, 8, 9 80
77. Рівносторонній трикутник. Визначення вимірюванням сторін . . 81
78. Ділення з остачею на 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. 82
79. Одиниці часу. Рік. Місяць. Тиждень 83
80. Множення чисел 10, 20 у межах 100 84
81. Множення чисел 30, 40, 50 у межах 100 85
82. Рівнобедрений трикутник 86
83. Ділення круглих десятків на 2, 3, 4, 5.
Перевірка ділення множенням. 87
84. Ділення круглих десятків на 6, 7, 8, 9.
Перевірка множення діленням. 88
85. Позатабличне множення на 2 в межах 100 89
86. Множення на 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 у межах 100. 90
87. Різносторонній трикутник 91
88. Позатабличне ділення на 2, 3 92
89. Позатабличне ділення на 4, 5, 6, 7, 8, 9 93
90. Перевірка множення діленням. 94
91. Перевірка ділення множенням. 95
92. Види трикутників 96
93. Позатабличне множення і ділення у межах 100 (всі випадки) . 97
94. Секунда. 1 хв = 60 с. 1 год = 60 хв 98
95. Табличне множення і ділення. 99
96. Ділення з остачею 100
97. Пряма лінія 101
98. Позатабличне множення і ділення без переходу
через розряд. 102
99. Нумерація у межах 100 (повторення). 103
100. 1, 10, 100 — лічильні одиниці. 104
101. Утворення, читання і запис повних чисел.
Таблиця розрядів 105

102. Крива лінія. Замкнена й незамкнена криві лінії 106
103. Утворення, читання і запис неповних чисел. Десятковий склад числа 107
104. Порівняння чисел сусідніх розрядів 108
105. Визначення кількості розрядних одиниць і загальної кількості одиниць, десятків, сотень у числі 109
106. Пряма й зворотна лічба. 110
107. Коло як замкнена крива лінія. Дуга як незамкнена крива лінія 111
108. Місце числа в числовому ряді 112
109. Округлення чисел до круглих десятків. 113
110. Кілограм. Грам. Співвідношення їх 114
111. Кілометр. Метр. Співвідношення їх 115
112. Ламана лінія. Замкнена й незамкнена ламані лінії 116
113. Додавання круглих сотень. 117
114. Віднімання круглих сотень. 118
115. Додавання і віднімання круглих сотень 119
116. Множення і ділення круглих десятків на одноцифрове число 120
117. Вимірювання довжини ламаної лінії 121
118. Множення круглих десятків на одноцифрове число 122
119. Множення круглих сотень і десятків на одноцифрове число. 123
120. Ділення круглих десятків на одноцифрове число 124
121. Ділення круглих десятків на одноцифрове число 125
122. Множення і ділення круглих сотень та круглих десятків 126
123. Види ліній. Ламана лінія. Побудова ламаної лінії за поданими розмірами 127
124. Одиниці часу. Визначення часу з точністю до 1 хв. Позначення часу 128
125. Додавання круглих десятків до круглих сотень. Назви компонентів і результату дії додавання. 129
126. Віднімання круглих десятків та круглих сотень 130

127. Додавання і віднімання круглих десятків 131
128. Кути. Види кутів 132
129. Додавання і віднімання одноцифрового числа 133
130. Додавання і віднімання двоцифрового числа 134
131. Додавання і віднімання одноцифрового числа 135
132. Додавання і віднімання десятків 136
133. Види трикутників за кутами 137
134. Додавання і віднімання одноцифрового числа 138
135. Додавання і віднімання двоцифрового числа 139
136. Додавання і віднімання круглих сотень 140
137. Додавання і віднімання трицифрових чисел 141
138. Види трикутників за сторонами. Креслення 142
139. Додавання, коли сума одиниць дорівнює 10 143
140. Віднімання, коли доводиться позичати десяток, а одиниці зменшуваного дорівнюють нулю 144
141. Віднімання, коли доводиться позичати десяток, а число одиниць зменшуваного дорівнює нулю. Перевірка 145
142. Додавання, коли сума одиниць першого розряду більша за 10. Перевірка 146
143. Многокутники як окремі випадки замкненої ламаної лінії . . 147
144. Віднімання, коли число одиниць зменшуваного менше від числа одиниць від'ємника 148
145. Віднімання, коли число одиниць зменшуваного менше від числа одиниць від'ємника 149
146. Додавання, коли сума одиниць другого розряду більша за 10 або дорівнює 10 150
147. Віднімання, коли число десятків зменшуваного дорівнює 0 або менше від числа десятків від'ємника 151
148. Прямокутник як окремий випадок замкненої ламаної лінії . . 152
149. Віднімання, коли число десятків зменшуваного дорівнює 0 або менше від числа десятків від'ємника 153

150. Додавання, коли сума одиниць першого і другого розрядів більша за 10 або дорівнює 10 154
151. Додавання, коли сума одиниць першого і другого розрядів більша за 10 або дорівнює 10 155
152. Віднімання, коли зменшуване закінчується двома нулями . . 156
153. Квадрат як окремий випадок замкненої ламаної лінії. 157
154. Віднімання, коли зменшуване з нулем усередині. 158
155. Просте й складене іменовані числа. 159
156. Роздроблення простих іменованих чисел 160
157. Роздроблення простих іменованих чисел: метрів у сантиметри, гривень у копійки 161
158. Порівняння прямокутника й квадрата 162
159. Перетворення іменованих чисел 163
160. Перетворення іменованих чисел: сантиметрів у метри, копійок у гривні 164
161. Додавання простих і складених іменованих чисел без перетворення 165
162. Віднімання іменованих чисел без роздроблення. 166
163. П'ятикутник як окремий випадок замкненої ламаної лінії. Креслення за заданими точками. 167
164. Додавання іменованих чисел із перетворенням у більші одиниці виміру. 168
165. Віднімання іменованих чисел із роздробленням 169
166. Віднімання іменованих чисел із роздробленням 170
167. Додавання іменованих чисел (повторення) 171
168. Шестикутник як окремий випадок замкненої ламаної лінії. Креслення за заданими точками. 172
169. Віднімання іменованих чисел. 173
170. Знаходження половини цілого 174
171. Знаходження четвертої частини цілого 176
172. Утворення, читання і запис звичайних дробів. Чисельник і знаменник дробу 177

173. Ламана лінія. Замкнена й незамкнена ламані лінії. Креслення. 178
174. Правильні й неправильні дроби. Мішане число 179
175. Правильні й неправильні дроби. Мішані числа 180
176. Порівняння дробів 181
177. Мішані числа. Порівняння мішаних чисел 182
178. Додавання і віднімання у межах 1000 (повторення) 183

Навчальне видання

Королько Наталія Іванівна

МАТЕМАТИКА

Підручник
для 6 класу спеціальних закладів
загальної середньої освіти (F 70)

Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів.
Продаж заборонено

Головний редактор *А. С. Мнишенко*
Головний художник *М. Б. Гутман*
Редактор *К. Д. Протасова*
Коректори *А. В. Дрожжина, Л. Ф. Іванова*

Формат 70 × 100/16.
Ум. друк. арк. 15,60. Обл.-вид. арк. 12,00.
Тираж 5400 пр. Зам. №

Державне підприємство «Спеціалізоване видавництво "Либідь"»,
вул. Пушкінська, 32, м. Київ, 01004
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 3055 від 12.12.2007

Віддруковано у ПП «Видавництво "Фенікс"»,
вул. Шутова, 13б, м. Київ, 030672
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 271 від 07.12.2020